

RAPLAMAA Sõnumid

NELJAPÄEV, 2. mai 2019 Nr 18 (3079)

Sõltumatu nädalaleht | www.sonumid.ee | Hind 2.29 €

Eesti Parim Toiduaine 2019

Turismilisalet

Lk 17-20

RAPLA- Avasta MAAD

**Tervisekeskuse
kolimise järel jääb
doktor Marje Nahkur
kabinetita**

Lk 5

Rapla täiskasvanute
gümnaasium lõpetab
tegevuse 2021. aastal

Lk 6

**Triin Matsalu
on teel Märja-
maalt Raplasse**

Lk 12-13

**Peeter Pruus
võidutses
karmides
tingimustes**

Lk 28

KOOLIleht

Kuhu minna õppima?

Lk 16, 21-22

Juhtkiri

Sõna on vaba

Eestis ei ole sõnavabadust veel otseselt piiratud. Praegu ei kehti ühtegi seadust, mis takistaks ajakirjanikel või ükskõik kellel teisel avalikult ütlema või kirjalikult avaldamast mõtteid, mida peetakse vajalikuks. Küll on aga märke, mis viitavad, et keelde võidakse rakendada või siis luua tingimused selleks, et need rakenduksid iseeneslikult. See tähendab, et süvenev vaenuõhustik tekitab vajaduse enesetsensuuriks.

Alguses on nii, et alalhoidlikumad meediajuhid (toimetajad ja väljaandjad, kes pelgavad sekeldusi) astuvad samme taltsutamaks ajakirjanikke, kelle väljütlemised võiksid ärritada teatud ringkondi või ühiskonnas mõjuvõimsatel positsioonidel asuvaid persoone. Vilja Kiisleri ja Ahto Lobjakase „korralekutsumine” on selle kinnituseks. Loomulikult võib ajakirjaniku lahkumisavalduse esitamiseni viinud vestluste taga olla juba ka kellegi tungivas toonis tehtud telefonikõne, kuid ei pruugi olla – nii Postimehe peatoimetaja kui ka ERR-i juhatuse esimehe tundlikud ninad võisid ka surveta haista, et nii jätkates võib palavaks minna. Niigi teevad poliitikud juba kurja häält, koostavad nimekirju ja kõiki kommentaariume valitsevad vihakõnepsid pidavad trollid.

Kui juhid annavad oma kahtlustele ja hirmudele järele, siis ongi ajakirjanduse suukorvistajatel pool võitu käes. Sest juhi kahtlused käivitavad osas ajakirjanikest enesealalhoiurefleksid, milleks on enesetsensuur. Keegi ei ole öelnud, et sa ei tohi Helmet Helmeks või EKRE-t EKRE-ks nimetada, aga igasuguste ebaseaduslike vältimiseks teed sa alateadlikult ise selliseid valikuid, hakates vältima nii teravaid teemasid kui ka teatud persoone. Kes seda ei mõista, peab ära minema.

Kui enesetsensuur on saanud valdavaks, sekkub mängu võim ning kehtestab „iseeneslikult tekkinud tegelikule olukorrale” vastavad reeglid. Ja ongi *game over*.

Kui reaalne selline asjade käik võiks olla? Ütleme nii, et olukord on äärmiselt keeruline, kuigi mitte lootusetu. Sada aastat tagasi, kui Lenin alustas bolševistlikku riigipööret, oli esmaseks eesmärgiks vallutada politseivalitsus, raudteejaam ja peapostkontor. Tänapäeva Eestis piisab poole võimu haaramiseks paari ministeeriumi ülevõtmisest – hea oleks kätte saada näiteks sise- ja rahandusministeerium. Teise poolega on natuke keerulisem – selleks tuleb enda kontrolli alla saada ka kõik meediakanalid. Seda selleks, et massideni jõuaksid ainult „õiged” uudised ja „õiged” järeldused. Muide, neid hirne on aidanud kujundada asjast rääkivad raadiosaated, kus jutuks süvariik.

Sellepärast, et igasugused mõttetu foobiad ei saaks inimestes võimust võtta, peab sõna jääma vabaks. Ja selle eest saavad vastutada ikka ainult ajakirjanikud ise. Meie kõik (alustades ülikoolidest ja lõpetades ajakirjandusorganisatsioonidega) peame kokku hoidma ja üksteist toetama, lisaks vajame veel avalikkuse toetust ja siis ei ole meid võimalik murda. Sõna jääb vabaks!

Tsitaat

FOTO: Arvo Meeks/Valgamaalane

Väikekoolidest

„Väikestel koolidel on ääremal täita palju olulisem missioon, kui esmapilgul tundub. Kui suletakse väikekoolid, kaovad nende järel paraku ka külad. Kuni piirkonnas on kool, säilib võimalus, et see kant kasvab ja uueneb. Sinna võib kolida noori, kel juba lapsed või kes neid alles saada plaanivad. Siis panustavad nad oma energia ja töö paikkonna arengusse, tihti järgnevad esimestele teised ja kolmandadki pered. Sellisel paigal on veel lootust. Kooli sulgemine määrab piirkonna paratamatult vananemisele ja viimaks väljasuremisele, sest mis kord kinni, seda uuesti ei avata.”

Põim Kama, Valga valla kommunikatsioonijuht, endine väikekooli õpetaja „Kuniks kool, seniks ka küla”, Postimees 29. aprillil.

Südamelt ära

Unistus võrdsest ühiskonnast

Helerin Väronen

Seekord tahaks rääkida ühest inimgrupist, kes just viimasel ajal on saanud erakordselt palju soppa, sõimu ja ähvardusi endale kaela.

Nii kui ilmub mõni artikkel, mis puudutab LGBT+ teemasid, kihab kommentaarium väga vihaselt. See on täiesti uskumatu, kui palju viha ja põlgust tekitab osas inimestes kellegi teise intiimelu.

LGBT+ inimesi nimetatakse leebelt öeldes ebanormaalseks. Nende tunded ja käitumine on midagi sellist, mida paljude arvates ei tohiks olemas olla. Teate, mis tegelikult on ebanormaalne? Näiteks see, kui sõjas teisi inimesi tapetakse ja selle eest veel medal saadakse. Või see, kui lapsed surevad nälga, samal ajal kui inimesed tonnide viisi toitu ära viskavad. Need on tõelised probleemid, millega tuleb tegeleda, mitte lahata seda, kas kellegi armastus on teise omast õigem ja parem.

Minu jaoks oli valimistel perekonnaseadus punaseks jooneks. Ma ei tea ju, mis elu toob, südame teed on ettearvamatud. Kuni kõiki inimgrupe ei kohelda võrdsetena, ei ole ühiskond

päriselt tsiviliseeritud. Väga hästi on sellest utoopilisena näivast võrdsusel põhinevast ühiskonnast kirjutanud Kadri Sikk ja Kristiina Raud kultuuriajakirjas Vikerkaar ilmunud artiklis „Veganlus ja LGBT+ õigused - ühe mündi kaks külge”. Seal on kõigile neile stampväljenditele, mida veganluse ja LGBT+ vastased enamasti välja toovad, selged põhjendused, miks need väited tõesed ei ole. Soovituslik lugemine kõigile.

Üks väga hea raamat, mida samuti soovitaks maailmapildi avardamiseks, on Jeffrey Eugenidese „Middlesex”. Pulitzeri preemia saanud raamat räägib hermafrodiidi elust ja seksuaalsetest avastustest. Lugesin seda raamatut siis, kui olin umbes 15, ja see lummas mind. Võimalus astuda piltlikult öeldes kellegi kingadesse ja koos temaga läbi elada need katsumused, mis teistsugune olemisega kaasnevad, suurendab empaatiavõimet. Just seda oskust näha maailma teise inimese pilguga on meil vähe. Kes lugemisest haaratud pole, neile soovitaks filmi „Taani tüdruk”, mis räägib esimesest soovahetuse läbi teinud inimesest.

Muusikas on oma seksuaalsuse tunnistamises teerajajaks androgüünne südameid sulatava muusikaga Laura Pergolizzi, artistinimega LP. Netflixi vaatajatele on mul soovitada sari „You, Me, Her”, mis viib arusaama suhetest veel sammukese kaugemale ja seda võiks lausa nimetada homfoobide õudusunenäoks.

(Abielupaar, mees ja naine armuvad mõlemad samasse naisesse ning elavadki siis kolmekesi koos.)

Kui kõik need soovitusel loetud, vaadatud, kuulatud ja enda sees analüüsitud, alles siis võiks need kommentaariumites plärtsujad midagi avalikult LGBT+ suhtes ütlema tulla.

Meenutades üht Herman Hesse lauset („Kui sa inimest vihkad, siis vihkad temas midagi, mis on osa sinust. Mis pole osa meist, ei häiri meid.”), tuln väga provotseerivale mõttele. Ehk on nii, et kõigi meie sees on tegelikult vähemalt see biseksuaalne pool mingil määral olemas, tõenäoliselt sügaval peidetud olekus, kuid enamik meist ei taha seda mingil juhul tunnista ja kogu viha ja põlgus enda ühe osa suhtes elatakse välja nende peal, kes julgevad olla nemad ise. Tegelikult on vihapidamine millegi suhtes mõttetute tegevus. Neale Donald Walschi raamatus „Jutuajamised Jumalaga; 1. raamat” on kenasti öeldud, et ükskõik millele vastusõdimine istutab selle vaid veel kindlamalt kohale.

Lõpetuseks üks mõtlemapanev tsitaat Nelson Mandelalt: „Mitte keegi ei vihka siia ilma tulnuna teist inimest tema nahavärvi, päritolu või religiooni tõttu. Ühiskond õpetab inimesi vihkama. Ent kui neid on võimalik õpetada vihkama, siis on neid võimalik õpetada ka armastama, sest armastada on inimesele loomulikum kui vihata.”

Päevapilt

29. aprillil kell 13.05 kogunesid Märjamaa vallavalitsuse töötajad maja ette, et rahvusvahelise tantsupäeva puhul esitada tants „Terve vald”. Tantsima oli vallaametnikud õpetanud Heli Lints. Sarnaselt Märjamaa vallavalitsuse töötajatega kogunesid raadiote ümber kogu Eesti tantsuhuvilised. Sellel korral tantsiti pärimustantsu „Terve vald”, mis on Anna Raudkatsi tuntud rahvatantsu „Tuljak” aluseks.

Küsitlus

Mida teie arvate ajakirjanduse tsenseerimisest?

Tiina, teenindaja: Kellele see meeldib, see ei meeldi ju kellelegi. Aga seda lärmi on ka ilma asjata liiga palju ja ajakirjandus võimendab seda.

Raivo, pottsepp: Igasugust tohlakat nagu see Lobjakas ei tohi raadiosse lasta. Sellist meest ei saa ju kuulata, ta muudkui räägib ja ebaviisakalt. Ajakirjandus ei ole solkimiseks.

Andre, invaliidsuspensionär: Ma ei ole teemaga kursis. Ma ei loe lehti ega ajakirju. Ma vaatan filme.

Sergei, töötu: Sõnavabadus peab olema.

Sille, raamatupidaja: Mingi väike kontroll võiks olla, aga väga piirata ka ei saaks.

Heli, ametnik: Meil on ikka sõnavabadus ja me peame saama rääkida seda, mida me mõtleme. Ajakirjandust ei tohi tsenseerida.

**Küsis Mari Tammar
Pildistas Siim Solman**

Kohila uus vallavanem on Uku Torjus

Kohila vallavolikogu valis 13 häälega Kohila uueks vallavanemaks Uku Torjuse, teine kandidaat Marika Jahilo kogus seitse häält.

Vivika Veski

Heiki Hepneri viimane tööpäev vallavanemana oli 28. aprillil, 29. aprillil andis ta Riigikogu ees ametivande, et asuda seal tööle Riigikogu liikmena. Samas taastas ta oma volitused Kohila vallavolikogus. Need lõppesid siis, kui ta asus tööle vallavanemana.

Kohila vallavanema kohale esitati kaks kandidaati – Heiki Hepner esitas Uku Torjuse ning volikogu liige Jaanus Ernits esitas Marika Jahilo.

Uku Torjus on seotud Kohilaga alates aastast 1989, mil tuli tööle lähikonda metsamajandisse elektriinseneriks. Peatselt asus ta aga tööle Kohila alevivalitsusse, algul sotsiaalnõunikuna. 1990-ndate lõpust kuni praeguseni on ta töötanud Tallinna sotsiaal- ja tervishoiuametis, kus ta on sotsiaalhoolekande- ja terviseosakonna juhataja. Vahepeal töötas ka paar aastat sotsiaalministeeriumis osakonnajuhatajana. Ta on lõpetanud Tartu Ülikoolis magistriõppe sotsiaaltöös ja õpib praegu uuesti Tartu Ülikoolis magistriõppes, seekord on ta erialaks muutuste juhtimine ühiskonnas.

Teine kandidaat Marika Jahilo töötab Eesti Rahvusringhäälingus ja osales ka äsjases valimiskampaanias Elurikkuse Erakonna esindajana. Tema töö on olnud seotud kommunikatsiooni ja turundusega ja ta nimetas ka ennast tutvustades Kohila puhul tähtsaks piirkonna turundamist.

Kohila uus vallavanem Uku Torjus.

Foto: SIIM SOLMAN

Volikogu liige Allar Haljasorg uuris, millised on kandidaatide meelest kolm kõige tähtsamat isikuomadust vallavanema puhul. Uku Torjuse sõnusti peab vallavanem olema meeskonnatöö vedaja, hea analüüsija ja prioriteetide seadja ning avatud muutusteks ja uuteks asjadeks.

Marika Jahilo leidis, et vallavanem peab oskama inimesi inspireerida ja olema aus. Kolmandat tähtsat

omadust nimetas ta kõigepealt inglise keeles, kuna eesti keeles ei kõlavat see tema hinnangu järgi nii hästi. See on *humbleness*, mille otsetõlge on alandlikkus. Viimaks määratles ta selle kui aupaklikkuse elu ees.

Uus vallavanem asub ametisse 3. juunist, seni asendab vallavanemat abivallavanem Argo Luik, kes ka juba seekord jagas volikogule vallavanema informatsiooni.

Eesti parim toiduaine on Mamma kõrvitsa-kohupiimapanakoogid

Eesti Toiduainetööstuse Liit korraldas 2019. aastal juba 25. korda uute tööstuslikult toodetud toodete konkurssi "Eesti parim toiduaine". 25. aprillil toimunud toiduainetööstuse aastakonverentsil kuulutas vabariigi president pr Kersti Kaljulaid välja Eesti parima toiduaine konkursi võidutoote, milleks on Saarioinen Eesti Mamma kõrvitsa-kohupiimapanakoogid.

Mari Tammar

„Pannkookide hõrk ja mahlane koostis ja mahedalt magus maitse teevad sellest ühelt poolt hea desserdi argiohtusse või pidulikumaale õhtusöögile, teisalt on väiksed pannkookid tänu mugavale taassuletavale pakendile ka hea vahepala kiirese päeva,” kommenteeris toiduliidu juht Sirje Potisepp. Mamma pannkookid pälvivad lisaks Eesti parima toiduaine tiitlile ka parima valmistoidu ja magustoidu kategooria võidu.

„Kolm võitu 2019. aasta konkursilt on kindlasti suur tunnustus meie inimeste tööle ja ühtlasi on see ka ilus kingitus kogu kollektiivile, sest sügisel tähistame Mamma brändi 10 aasta

juubelit. Võit annab kinnitust, et tegeleme olulisega ja meie tooted maitsevad paljudele – nii erialaspetsialistidele kui ka paljudele Eesti tarbijatele. Oleme teinud õiged valikud strateegiliste tootegruppide osas ning meie tootarendus on Eestis tipptasemel. Oleme uhked, et Mamma on Eestis valmistoidu grupis üks liidritest,” kommenteeris tunnustuse saamist Saarioinen Eesti turundusjuht Taavi Rehepapp.

Pärast tunnustuse väljakuulutamist on toote müük tõusnud Rehepapi andmetel ca 2,5 korda, kohati suisa 4 korda. „Poodide arv, kust kõrvitsa-kohupiimapanakooke leiab, kasvab pidevalt ja loodetavasti jõuavad tooted kõikidele tarbijatele kodupoodi, et ikka kõik saaksid võiduväärilisi pannkooke proovida,” avaldas Rehepapp lootust ja rõhutas, et Mamma peab retsepte luues silmas ka tasakaalustatud ja tervislikku toitumist.

„Tarbijad harjuvad üha enam mõttega, et on täiesti okei tarbida kiirel ajal ka valmistooteid ning meie mugavustoit lahendab inimeste jaoks väljakutseid või keerulisi olukordi, kus endal pole aega, võimalust või tahtmist süüa teha. Teeme iga päev tööd selle nimel, et kummutada müüti, nagu oleks valmis- ja mugavustoit ebatervislik ning tabu. Jälgime oma toodete juures ka nende toitainetehas Rapla Martsipan OÜ lõpetab tegevuse

Rapla valla raamatukogud liidetakse üheks asutuseks

Mari Tammar

25. aprillil otsustati Rapla vallavolikogu koosolekul, et kõik Rapla vallas asuvad raamatukogud liidetakse üheks asutuseks. Hetkel tegutseb Rapla vallas üheksa raamatukogu, mis alates 2020. aasta 1. jaanuarist koonduvad Rapla keskraamatukogu juhtimise alla. Ühtegi üheksast raamatukogust ei sulgeta. Kõik seni tegutsevad raamatukogud jäävad tegutsema oma senistes asukohtades.

Eelnõu seletuskirjast võib lugeda, et seoses Juuru, Kaiu, Raikküla ja Rapla valla ühinemisega on otstarbekam liita

Rapla keskraamatukogu, Kaiu raamatukogu, Kuimetsa raamatukogu, Vahastu raamatukogu, Juuru raamatukogu, Järlepa raamatukogu, Raikküla raamatukogu, Purku raamatukogu ja Kabala raamatukogu ühtseks asutuseks nimega Rapla keskraamatukogu. See tagab ühtse raamatukogutöö edasise arengu põhimõtted ühinenud vallas ning pakub valla elanikele võrdseid võimalusi. Tekib ühtne raamatukogude struktuur.

Vallavolikogu koosolekul tegi Rapla valla kultuurinõunik Rita Triinu Peussa väikese ettekande, kus tutvustas põgusalt kõiki üheksat raamatukogu ning nende statistilisi andmeid.

Ühtlasi selgitas ta, mis raamatukogude liitmise tulemusena muutub.

Ülevaatest selgus, et pärast liitmist muutuvad seniste juhatajate ametikohad raamatukoguhoidja ametikohtadeks. Kõik töötajad jätkavad 2020. aastal tegutsemist sama koormusega nagu enne asutuste liitmist. Asutuste ühendamise tagab kogu valla raamatukoguhoidjate tööülesannete ning palkade taseme ühtlustamise ja paindlikuma tööülesannete täitmise.

Peussa tõi välja ka selle, et kui kõik töötajad on ühtse Rapla keskraamatukogu koosseisus, on lihtsam korraldada

asendusi, kui töötaja on puhkusel, haige või koolitusel. Seni oli paljudes raamatukogudes ainult üks töötaja, kes ühtlasi täitis ka juhataja kohuseid. Samuti saab liitmise järel organiseerida ühiseid üritusi ja ühtset turundust. Kuna Rapla keskraamatukogus on tööl ka kunstnik, IT tugi ja majandusjuhataja, saavad liitmise järel nende pädevust kasutada ka haruraamatukogud.

Rapla keskraamatukogu jaoks tähendab see aga täiendavaid tööülesandeid ja vastutust. Muuhulgas koguneb haruraamatukogude majandustegevus Rapla keskraamatukogu haldusalasse.

Rapla Martsipan OÜ lõpetab tegevuse

Mari Tammar

Raplas on juba 24 aastat tegutsenud väike martsipani-tehas Rapla Martsipan, mis on nüüd otsustanud ukseid sulgeda.

„Konkurents püsivad need, kes suudavad odavamalt toota. Me oleme tähtsaks pidanud tootmises kasutatavate materjalide kvaliteeti ja see kajastub toote lõpphinnas meie kahjuks. Teine oluline põhjus on „odavtööjõu” pealetung. Lõpptarbijal pole vahet, kui suure osa toote hinnast moodustab tööjõukulu või kus toodetakse, olulisem on hind,” selgitas ettevõtte juhataja Maimu Laiapea tootmise lõpetamise põhjuseid.

Põhitooted olid ettevõttel martsipanist lilled kondiitritoodete kaunistamiseks. Hooajaliselt ka jõulu- ja lihavõttepühade toodang. Lisaks veel käsitöökommid.

Valdav osa toodangust läks ekspordiks Rootsi. „Lõpetame töö järk-järgult juuni lõpus. Enamik kuuest töötajast on väga pika staažiga, kaks lausa algusest peale. Loodan, et kõik leiavad kiiresti uue sobiva töökoha,” ütles Maimu Laiapea.

Politseiteated

Kehtna vald

24. aprillil sai politsei teate, et Järvakandi alevikus varastas 41-aastane mees 38-aastase mehe rahakotist 250 eurot.

25. aprillil sai politsei teate, et Kehtna vallas kägistas 59-aastane mees 56-aastast naist, põhjustades talle füüsilist valu.

Rapla vald

23. aprillil sai politsei teate, et Kodila külas tungis 34-aastane naine kallale 46-aastasele naisele, põhjustades talle tervisekahjustusi.

26. aprillil sai politsei teate, et Hagudi alevikus löi 19-aastane mees oma 82-aastast vanaema, põhjustades sellega naisele füüsilist valu.

Märjamaa vald

23. aprillil sai politsei teate, et Vana-Vigala külas asuvalt ehitusplatsilt varastati 300 liitrit diiselkütust ja lõhuti objekti piirava tõkkepuu tabalukk. Vargusega tekitati kahju ligi 417 eurot.

Sissetung talumajja

25. aprillil sai politsei teate, et Raplamaal tungiti ukse kaudu sisse talumajja ja aita, kust varastati kaablrull. Uste lõhkumise ja vargusega tekitati varalist kahju ligi 258 euro väärtuses.

Politsei- ja piirivalveamet

Päästeteated

Elektriliinide all süttis kulu

24. aprillil kell 18.24 teatati häirekeskusele kulupõlengust Märjamaa vallas Maidla külas, kus vanade karjalautade juures oli põlema süttinud elektriliinide alune kulu. Arvatavalt elektriliinist süttinud kulu levis 300 m². Päästjad kustutasid tulekahju kell 19.32.

Kulupõleng ohustas metsa

25. aprillil kell 15.40 teatati häirekeskusele maastikutulekahjust Kehtna vallas Saarepõllu külas. Teadmata asjaolude tõttu alanud kulupõleng levis 2400 ruutmeetrile ning ohustas lähedalasuvat metsa. Kohal viibinud inimesed tegelesid kustutamisega kuni päästjate saabumiseni. Päästjad likvideerisid tulekahju kell 16.41.

Lääne päästekeskus

**HÄDAABI
TELEFONIL
112**

Rapla vald Härglasse lubjakivikarjääri ei taha

Rapla vallavalitsus teeb keskkonna-ametile ettepaneku Härgla kaevandusloa menetlus lõpetada, kuna nii Rapla vald kui ka kohalikud elanikud on endiselt seal lubjakivikarjääri avamise vastu.

Vivika Veski

„Saime [Rapla vallavolikogu] majanduskomisjonilt ka toetuse, et teha keskkonnaametile valitsuse poolt kiri Härgla kaevandusloa menetlusprotsessi lõpetamiseks, kuna Rapla volikogu on selles piirkonnas uue lubjakivikarjääri avamise vastu ja teades omavalitsuse seisukohta, oleks mõistlik see paljude inimeste aega ja raha kulutav protsess lõpetada,” selgitas Rapla vallavanem Meelis Mägi.

Mägi küsis majanduskomisjonilt toetust komisjoni istungil 17. aprillil. Komisjon toetas vallavalitsuse ettepanekut menetlusprotsess lõpetada, kuna pole näha perspektiivi karjääri üldse avada, samas ei nähta lähitulevikus lubjakivi varustuskindluse olulist vähenemist, kuna Rapla vallas on prognoositud lubjakivi varu umbes 35 aastaks ning

Vaidlus karjääri üle käib eelmise aasta jaanuarist.

Foto: SIIM SOLMAN

tegemist oleks sisuliselt täiesti uue maardla avamisega.

Vaidlus karjääri üle käib eelmise aasta jaanuarist, mil osühing Eesti Killustik esitas keskkonnaametile keskkonnanõu taotluse, et avada Rapla vallas Härgla külas uus lubjakivikarjäär. Eesti Killustik taotles luba kaevandada lubjakivi 20 hektari suurusel määeraldisel, millele lisanduks teenindusmaa.

Mullu kevadel kogusid Härgla ja teiste ümberkaudsete külade elanikud 200 allkirja selle lubjakivikarjääri avamise vastu. „Kaevud jäävad kuivaks ja igal lõhkamisel muutub vesi sogaseks ka nendes kaevudes, kus veel on vett. Kõik see tolm, mis sealt vedamise käigus eraldub, on nagu tsement – see kleepub autode külge ja seda enam maha ei pese,” selgitas Härgla

karjääriga piirneva kinnistu omanik Alvar Jõekäär 24. aprillil 2018 ilmunud ERR-i uudisloos „Kohalikud on Härgla lähiste lubjakivikarjääri rajamise vastu”.

Kaevandamisluba taotleva Eesti Killustiku juht Andres Männart kinnitas samas teleloos, et uue karjääri rajamine pole seotud Rail Balticu vajadustega. „Tallinna karjäärid on ammendumas

lähema kümne aasta jooksul. Tegelikult on see karjäär üks nendest karjääridest, mis peaks lähiaegadel hakkama täitma Tallinna piirkonna nõudlust killustiku osas,” ütles Männart.

25 hektarist väiksema karjääri puhul ei nõua seadus keskkonnamõju hindamise (KMH) läbiviimist, kuid keskkonnaamet kinnitas kohalike elanike vastuseisu peale, et see siiski tehakse.

Elmise aasta juulis keskkonnaamet keskkonnamõju hindamise tööpoolest ka algatas. KMH programmiga tutvudes leidis Rapla vallavalitsus selles mitmeid puudusi, programmiga polnud rahul ka kohalikud elanikud.

Vallavalitsus leidis näiteks, et programmis oli ebapiisavalt käsitletud kaevanduse mõju karjääri kõrvalt mööduvale gaasitrassile. „Rapla vald kui omavalitsusorgan on kokku puutunud kaevandamise mõjuga elanikkonnale ja keskkonnale ning mõistab kohaliku kogukonna poolt nende kirjas välja toodud kartusi,” seisab kirjas, mille vallavalitsus saatis keskkonnaametile tänavu märtsis. Lisatud on, et kaevanduste lähedal elavate inimeste kaebused on eelkõige seotud just kaevandamisest tulenevate faktoritega nagu müra, tolm, vibratsioon ja mõju põhjaveele.

Ministeerium Raplasse rahvusvahelist peatust ette ei näe

Rapla vallavolikogu majanduskomisjon arutas oma istungil, miks on Rapla peatus Rail Balticu esimese etapi eelprojektist välja jäetud ja kas seda tuleks vaidlustada.

Vivika Veski

Komisjoni istungil osalenud Rapla vallavanem Meelis Mägi tutvustas komisjoni liikmetele majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi vastuskirja Rail Balticu raudtee Raplamaad puudutavatele küsimustele, mille Raplamaa Omavalitsuste Liit (ROL) oli oma liikmete nimel saanud ministeeriumile tänavu märtsis. Ministeeriumi vastusest selgub, et Rapla peatusega ei ole Rail Balticu eelprojekti arvestatud.

„Kohalik peatus on Raplasse planeeritud, nagu ka Kohilasse ja Järvakanti, rahvusvahelist mitte, see on praegu selge ja kindel,” tõdes Mägi.

Istungil lepitati kokku, et kogu Rail Balticu protsessi käsitlev materjal saadetakse komisjoniliikmetele, et neil oleks näha, millist kirjavahetust on aastatega Rail Balticu teemal vallas ja ROL-i tasemel peetud.

Kirjas, mille Raplamaa vallad märtsis ministeeriumile saatsid, ei olnud nad nõus käsitlesega, mille kohaselt Rapla on liigitatud kohalikuks peatuseks. Kehtiv Rail Balticu Rapla maakonnaplaneering määratleb, et reisijateveo seisukohalt on tegemist rahvusvahelise kiire rongiühendusega, millel on peatused Tallinnas ja Pärnus ning perspektiivne peatusevõimalus Raplas. See planeering on ühtlasi eelprojekti aluseks, selgitas ROL-i arendusjuht Tavo Kikas.

Mees ja naine filmisid Rapla spordihoone riietusruumis tutvavaid

Raplamaa Sõnumid

Märtsis leiti Rapla spordihoone riietusruumist käterätikuisse peidetud telefon, mis salvestas riietusruumis toimuvat. Juhtumi uurimiseks alustati kriminaalasi.

„Praeguseks oleme välja selgitanud, et möödunud aasta septembrist kuni selle aasta märtsi keskpaigani, see on poole aasta vältel, filmiti erinevatel aegadel mobiiltelefoniga Raplas Sadolini spordihoone nii meeste kui ka naiste riietusruumides viibivaid inimesi. Meil ei ole infot, et filmitud oleks pikema perioodi kui poole aasta vältel ning telefon ei olnud riietusruumis pidevalt, vaid see toodi spordihoonesse kindlate treeningute ajal,” rääkis Rapla eriasjade uurija Ritve

Reinumäe.

21. märtsil peeti kahtlustatavate kinni 31-aastane mees ja 39-aastane naine. „Kahtlustatavate ütluste kohaselt soovisid nad filmida riietusruumis viibivaid tutvavaid. Praeguseks kogutud tõendite alusel saame öelda, et kahtlustatavad hoidsid filmitud salvestisi enda isiklikes seadmetes ega levitanud neid,” ütles uurija.

Prokurör Arne Pruus ütles, et uurimist on alustatud karistusseadustiku paragrahvi järgi, mis käsitleb ebaseaduslikku jälitustegevust. „Kahtlustuse järgi koguti filmimisega andmeid kindlate inimeste kohta. Sellise kuriteo toimepanijat võib oodata rahaline karistus või kuni kolme aasta pikkune vangistus,” ütles prokurör.

Kõigi eelduste kohaselt alustavad Rapla perearstid septembris oma vastuvõtte Alu tee 1 asuvas renoveeritud esmatasandi tervisekeskuses. Seal pole aga ruume ette nähtud seni Rapla Perearstikeskuses (Lasteaia 12) patsiente vastu võtvale hambaarstile Marje Nahkurile ja silmaarstile Anne Kasele.

Mari Tammar

Vald on palunud septembri alguseks arstidel välja kolida ja alternatiivne pind endale ise leida. Kuna hambaarsti aparatuur nõuab aga erilisi tingimusi, pole doktor Nahkur sobivat pinda leidnud ja nii on oht, et doktor peab oma senise töö lõpetama.

Doktor Marje Nahkur on Raplas hambaarsti tööd teinud peagi 50 aastat ning tänagi on tal sadu patsiente nii Rapla maakonnas kui ka kaugemalt. „Kõik ajad on üle elatud, aga nüüd tunnen ennast nagu rott, kes peab uppuvalt laevalt pagema,” ütleb ta tekkinud olukorrast rääkides.

Märtsi alguses oli temal ja Cilia OÜ silmakabinetti vedaval Anne ja Enno Kasel Rapla vallavanemaga kohtumine. Arstid uurisid, mis praegusest tervisekeskuse hoonest Lasteaia tänaval saab ja kas nad võiksid seal oma vastuvõttudega jätkata. Kindlat vastust selles osas, mis majast edasi saab, ei osanud vallavalitsuse esindajad anda, ent ütlesid, et mitut erinevat üksust majja tegutsema ei soovita ja nii peaksid arstid sealt siiski välja kolima. Mingeid alternatiivseid pindu pole vald arstidele vastuvõttude jätkamiseks pakkunud. Öeldud on, et arstid peaksid need endale ise leidma.

Doktor Nahkur selgitab, et hambaarsti aparatuur vajab kanalisatsiooni ja veevärki nii põranda alt kui ka pealt ehk lihtsalt kraanikausist toa nurgas hambaarsti jaoks ei piisa. Erapinnale üürnikuks (näiteks mõnda korterisse) ei saaks ta minna, sest see vajaks ümberehitamist, et süsteemid ühtlustada. Tehnika mahavõtmine ja uuesti paigaldamine maksaks ligikaudu 3000 eurot. Samuti on tegemist raske tehnikaga, mida naljalt teisele või veel kõrgemale korrusele ei vea. Kui kabinet üle viia teisele aadressile, tähendab see sisuliselt uue kabineti rajamist, mis tähendab ka uute töötlubade jms taotlemist.

Doktor Nahkuri edasise käe-käigu pärast tunnevad muret ka tema patsiendid, kes on koostanud Rapla vallavalitsusele kirjaliku pöördumise. Selle kirja palus siiski doktor asjaolude selgitamiseks enda kirjutuslaua sahtlisse jätta, nii et ta ei ole päris kindel, kas see kiri on vallavalitsusele läkitatud või mitte.

Saan võimaluse kirjaga tutvuda. Sellest võib lugeda: „Meile teadaolevalt üürib Marje Nahkur oma tööruumi Rapla Perearstikeskuses Rapla vallalt. Vald soovib üürilepingu lõpetada, kuid teist sobivat

Hambaarsti kabinet nõuab erilisi tingimusi. Näiteks vajab aparatuur kanalisatsiooni ja veevärki nii põranda alt kui ka pealt ehk lihtsalt kraanikausist toa nurgas hambaarsti jaoks ei piisa.

Foto: Pexels

Tervisekeskuse kolimise järel jääb doktor Nahkur kabinetita

üüripinda ei ole Marje Nahkurile pakutud. Kahetsusväärset tooks üürilepingu lõpetamine ilma asenduspinda pakkumata kaasa tagajärje, et väga heade ametioskustega hambaarst oleks sunnitud ainuüksi üüripinna puudmise tõttu jääma pensionile. Arvestades, et Marje Nahkuril on jätkuvalt soov ja valmisolek hambaarstina edasi töötada ning tema hambaarstiteenuse vastu on huvi väga paljudel patsientidel, palume Rapla valla leida võimalused hambaarst Marje Nahkuri abistamiseks temale sobiva uue üüripinna leidmisel. /--/

Tegemist on väga hinnatud ja austatud tohtriga – arstiga, kes käsitleb hambaravi eelkõige kui meditsiini ja sellest põhimõttest lähtuvad ka tema hambaravikabineti teenuste hinnad. Seega kaotaksid Marje Nahkuri võimaliku sunnitud pensionile jäämisega ka need inimesed, kelle sissetulek ei võimalda hammaste ravimist kallimates hambakliinikutes. /--/ Kuigi Marje Nahkur on pensioniealine, ei ole tema vanus kindlasti vähendanud tema pühendumist tööle, tema ametialaseid oskusi ega vilumust, vaid tegemist on jätkuvalt pühendunud, ennast ametialaselt

täiendava ning kindla käe ja osava hambaarstiga, kes armastab oma tööd.” Kiri lõppeb kümmekonna allkirjaga, ent sellele oleksid nõus alla kirjutama ka paljud teised Marje Nahkuri pikaaegsed patsiendid.

Ka doktor ise ütleb, et ta soovib olla sotsiaalselt sidus ning ta tervis töö tegemist ei keela. Samas pole ta julgenud enam patsientide viisi kaugemale kui augusti lõppu registreerida, sest ta ei tea, mis pärast seda saab. „Kõik kliendid muudkui küsivad ja küsivad ja mina pean muudkui selgitama, miks,” ütleb doktor ja lisab, et tunneb, et on nagu kahe tule vahel. Ühel pool on patsiendid, kes soovivad vastuvõtule tulla, teisel pool takistused. Parim lahendus oleks tema jaoks see, kui ta võiks oma senises kabinetis vähemalt aasta lõpuni jätkata.

Et situatsioon on selliseks kujunenud, on tema jaoks ebameeldiv üllatus. Ta tunnistab, et poleks arvanud, et kõik niimoodi lõppeb. „Tekib tunne, nagu mulle öeldaks: sinu aeg on läbi. Kao ära ja kõik,” räägib doktor. Samas ütleb ta, kerge muie näol, et ta on kõvast puust ja hoiab pea püsti isegi siis, kui peab lahkuma.

Rapla vallavanem Meelis Mägi: Rapla valla kuuluvas hoones nimega Rapla Tervisekeskus (Rapla, Lasteaia 12), on hetkel tegutsemas neli ettevõtet: Rapla Perearstikeskus OÜ, Cilia OÜ, Marje Nahkuri Hambaravikabinet FIE ja BENU Rapla Tervisekeskuse apteek. Kuna juba aasta on teada, et maja enamusrentnik kolib 2019. aasta teisel poolel uutesse esmatasandi tervisekeskuse ruumidesse, on apteegipunkti viimane leping sõlmitud tähtajaga 30.09.2019.

Märtsikuus kohtusid valla esindajad ka teiste ettevõtete esindajatega, et vahetada informatsiooni, kuidas on kõik osapooled oma edasist tegevust näinud, arvestades maja tühjenemisega. Küsisime, mis on nende plaanid, ja palusime neil võimalike kinnisvarapindade osas ringi vaadata. Lubasime ka ise valla omandis olevate pindade seast vaadata, aga Rapla linnas sobivaid pindu pakkuda ei ole. Maikuus suhtleme selles osas nendega veel.

Rapla valla huvi on, et seni Lasteaia 12 silmaarsti kui ka hambaravi teenus jätkuksid kindlasti Rapla linnas. Rapla vald näeb Lasteaia 12 hoonet ka edaspidi valla omandina, aga kindlaid plaane, mis sinna majja tuleb, veel hetkel ei ole. Soov on maja anda tervenisti ühele valdkonnale kasutamiseks, olgu tegemist siis haridus- või sotsiaalvaldkonnaga. Tähtaega, mis ajaks maja saatuse osas otsus tehakse, seatud ei ole.

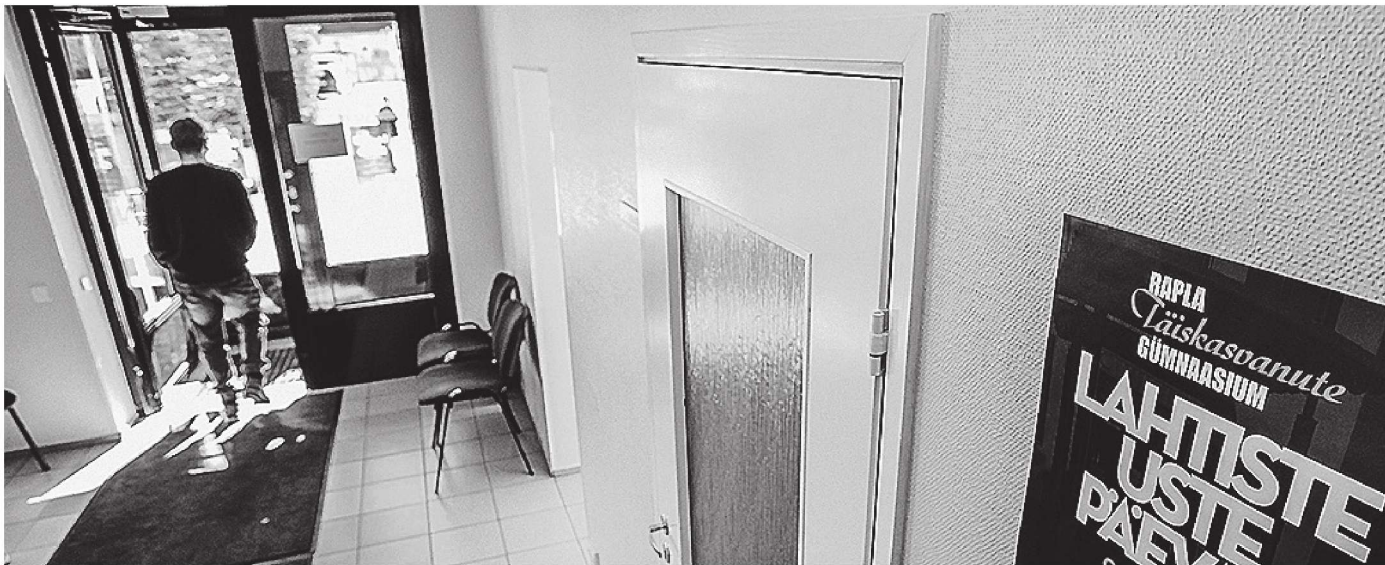

Foto: SIIM SOLMAN

Rapla täiskasvanute gümnaasium lõpetab tegevuse 2021. aastal

25. aprillil toimunud Rapla vallavolikogu koosolekul arutati muuhulgas Rapla valla ja haridus- ja teadusministeeriumi vahelise kokkuleppe muutmist, mille põhiohk on Rapla täiskasvanute gümnaasiumi tegevuse lõpetamisel ja täiskasvanuhariduse viimisel omavalitsuse haldusalast riigi haldusalasse. Volikogu heakskiidu saanud lepingu järgi lõpetab Rapla täiskasvanute gümnaasium oma iseseisva tegevuse 31.08.2021.

Mari Tammar

Muudetud lepingust võib lugeda: „Rapla Täiskasvanute Gümnaasiumi töö ümberkorraldamise tulemusena luuakse võimalus mittestatsionaarses õppes põhi- ja keskhariiduse omandamiseks Rapla Gümnaasiumis alates 01.09.2018 ja Kehtna Kutsehariduskeskuses ning Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskoolis alates 01.09.2020.”

Kus neis kolmes koolis õpilane edasi õpib, saab ta teha omal valikul. Lepingus on kirjas: „Tagamaks Rapla Täiskasvanute Gümnaasiumi õpilaste sujuv õppekorralduse jätkumine, teevad riigigümnaasium, kutseõppeasutused ja Rapla Täiskasvanute Gümnaasium üleminekupeerioidil tihedat koostööd, luues ühise tööühma ning kaasates muuhulgas karjäärinõustamise spetsialiste ja teisi toetavaid osapooli.“

Otsus, et täiskasvanute gümnaasium oma iseseisva tegevuse lõpetab, tehti vallavanem Meelis Mägi sõnul aastaid tagasi, kui otsustati Raplasse riigigümnaasiumi loomine.

25. aprillil, kui haridus- ja teadusministeeriumi lepingut vallavolikogu arutati, polnud kõigile volikogu

liikmetele aga üheselt mõistetav, et see otsus on juba (eelmise volikogu koosseisu poolt) tehtud ning vastavasisulise küsimuse ka Aare Heinvee esitas. Talle selgitati, et juriidiliselt on kõik korrektne ja otsus on varem tehtud. Käesolev arutelu puudutab varem haridus- ja teadusministeeriumiga sõlmitud lepingut ja selle muudatusi.

Seejärel tõstatas Heinvee teema, et täiskasvanud õppijat ei ole selle otsuse tegemisse kaasatud, kuigi Rapla vald on korduvalt rõhutanud, et haridus on üks prioriteetidest ja kaasamine on oluline. Otsest vastust ta sellele kommentaarile ei saanud, küll aga selgitati olemasolevaid alternatiive. Arutelu all oleva lepingu kohaselt avaneb täiskasvanud õppijal võimalus omandada haridust ka Kehtna ja Vigala kutsekoolis ilma kutset õppimata, kui selleks soovi ei ole, ning täiskasvanuharidust pakub juba praegu ka Rapla gümnaasium.

„Me ei lõpeta täiskasvanute haridust, vaid me lõpetame ühe asutuse tegevuse. Täiskasvanute haridus nii nagu ta praegu toimib, toimib ka uues olukorras edasi ja toimib mitmete uute võimalustega,” kommenteeris Tarmo Lukk.

„Täna see variant, mis on saavu-

tatud, nende alternatiivide näol, on minu arvates väga hea. See annab õpilastele uusi võimalusi ja ma loodan, et need, kes muidu omandaks ainult keskhariiduse täiskasvanute gümnaasiumis, võib-olla vaatavad ka selle pilguga, et õppida kutse juurde. Küll aga ei ole see nii, et me eeldame, et kõik õpilased, kes täna käivad täiskasvanute gümnaasiumis, hakkavad nüüd käima Kehtnas. Järgmised sammud peavad olema need, et riigigümnaasiumis saaks olema võimalikult sarnased ja head tingimused nendele täiskasvanud õppijatele, kes täna õpivad täiskasvanute gümnaasiumis. Nüüd tuleb edasi teha tööd selle nimel, et need tingimused luua siia Raplasse ning Kehtna ja Vigala jäävad pigem võimaluseks ja alternatiiviks,” rääkis volikogu esimees Rene Kokk.

Heinvee juhtis tähelepanu aga sellele, et lepingus on kirjas kvaliteedi nõue riigigümnaasiumile ehk et kes seal õppida tahavad, peavad õppima viis päeva nädalas ja valima n-ö akadeemilise suuna. „Me oleme HTM-iga selles usus olnud laua taga, et nad garanteerivad riigigümnaasiumis kaugõppe vormi samal kujul. Tõsi, täna ta riigigümnaasiumis veel nii ei tööta, aga minule teadaolevalt seepärast, et kriitilist massi õpilaste huvi veel selle jaoks ei ole. Mina elan täna siiras teadmises ja kokkuleppes, et nad teevad kõik selle nimel, et võimalikult sarnane õppeviis sinna tuleks,” vastas Rene Kokk.

Volikogu andis heakskiidu kõne all olnud lepingule, kus on fikseeritud täiskasvanute gümnaasiumi tegevuse lõpetamine 31.08.2021.

Kommentaariid

Sirje Kautsaar, Rapla gümnaasiumi direktor:

Mittestatsionaarne õpe on Rapla gümnaasiumis rakendunud. Täna õpib mittestatsionaarses õppes 11 õppijat. Täna õppivad osalevad statsionaarse õppe tundides. Nende soov oli õppida oma eakaaslastega koos. Mõned neist soovisid endale tagada selliselt võimaluse korral ülemineku statsionaarsesse õppesse.

Täna praktika tulemusel muutub järgmisel aastal õppekorraldus. Peamine muutus seisneb selles, et mittestatsionaarse õppe grupid luuakse eraldi ja õppenädalas toimub 2 juhendatud õppepäeva ja 1 veebiseminari päev. Täpsem järgmise aasta õppekorralduse info on leitav kooli kodulehel rubriigis **Mittestatsionaarne õpe**. Kui õppija näeb võimalust sellise korralduse juures lapse või töö kõrvalt õppida, siis on võimalik meil haridust omandada. Täiskasvanud õppurid on meie kooli oodatud.

Vello Kübar, Rapla täiskasvanute gümnaasiumi direktor:

Täiskasvanud õppija (erivajadustega õppija), kelle jaoks õppimine on vaid elu üks osa töö ja/või pere kõrvalt, vajab paindlikku, nende eripäraga arvestavat ja andragoogilistest põhimõtetest lähtuvat füüsilist ja vaimset õpikeskkonda. Muudatuste juures on oluline, et täiskasvanud õppija õppimine ja õpetamine jätkuks:

1. Autonoomses füüsilises õpikeskkonnas ehk täiskasvanud õppijale turvalises ja motiveerivas füüsilises õpikeskkonnas.
2. Õpetajatel peab olema piisav pädevus, tahe ja tingimused täiskasvanute õpetamiseks.

Vastab täiskavanute gümnaasiumi õpilane Mairi Rannu

Kas teie arvates on Rapla täiskasvanute gümnaasiumi iseseisva tegevuse lõpetamine põhjendatud?

Ei, kindlasti mitte! Väga palju erineva sotsiaalse tausta ja õpivõimekusega õpilasi on tänaseks just neile mõeldud arengu- ja õppekavaga omandanud põhi- või keskhariiduse just Rapla täiskasvanute gümnaasiumis. Eelmisel aastal õpilaste seas läbi viidud küsitluses oli selgesti näha, mida nad arvavad kooli sulgemisest, ning ka vallaametnikele sai nende seisukohad väga hästi lahti seletatud. Seda, et see teema nüüd aasta hiljem uuesti arutlusele tuleb, ei olnud kuskil märgitud.

See on väga kurb, et õpilaste arvamusega ei arvestata, kes on teinud suuri muutusi oma elus, et omandada poolelijäänud haridus. Milleks lõhkuda toimivat süsteemi, kus on õpilaste ja õpetajate vahelised suhted head ja usaldavad ning kus õpilased tahavadki ilma sundimata õppida. Õpilased on leidnud motivatsiooni ning seadnud uued eesmärgid, mida tulevikus saavutada soovivad. Nad pingutavad heade tulemuste nimel. Palju tänu selle eest koolile, mis võimaldab neil ennast avastada ning seeläbi täiskasvanuks saada.

Kas teie arvates on õpilastele pakutavad alternatiivid piisavad ja õpilastele sobilikud?

Alternatiivide osas tekib kohe rida küsimusi: kas õpetajad on saanud vastava hariduse, et õpetada just täiskasvanud õpilasi? Kuidas on korraldatud töötavatele ja pisiperega õpilastele võimalused, et nad ei peaks valima? Kas need õpetajad, kes on meisse süstinud enesekindlust elus läbi lüüa, ka kooli lõpetamiseni meiega jäävad? Kas kutsehariduskeskuses saan omandada ainult keskhariiduse, kui mul ametikoht juba olemas on? Kuidas on korraldatud tugisüsteemid õpilastele, mis praeguses koolis toimivad? Mis on siis need plussid ja mille või kelle arvelt, et ära kaotada eraldiseisvad täiskasvanutele mõeldud koolid?

Me ei taha õppida koos oma laste ja lastelastega, me ei taha valida töö ja kooli vahel, me ei taha jälle puutuda kokku nende inimestega, kelle pärast me oma hariduse oleme varem katkestanud. Me oleme siiani suutnud paralleelselt hakkama saada ja seda suuresti tänu oma koolile.

KASVUHOONETE TOOTMINE, MÜÜK JA PAIGALDUS

Toodame kaar- ja viilkatusega, seinäärseid ning mini- ja tööstuslike kasvuhooneid. Lisaks valmistame eritellimusel kasvuhooneid kliendi mõõtude järgi.

MIKS KLIENDID VALIVAD MEID?

- Kui tellite kasvuhoone praegu, siis saate kiire, kvaliteetse, professionaalse paigalduse **SOODUSEGA -50%** või tasuta kohaletoimetamine üle Eesti
- Müük, kohaletoimetamine, paigaldus ja garantii **tootja poolt**.
- Kuni 6 kuu järelmaksu osamaksed **ilma intressita**.
- IV põlvkonna fermid. Nüüd on konstruktsioon tugevam ja ilusam.
- Rikkalik kogemus, kvaliteetsed materjalid ja patenteeritud tehnoloogiad.
- Teil pole enam kunagi vaja kasvuhoonelt lund koristada.

KEVADKAMPAANIA! -50% PAIGALDUS ÜLE EESTI

v.a. tööstuslikud, seinäärseid ning eritellimusega kasvuhooned.

- **kattematerjal** - Euroopas toodetud polükarbonaat - 4mm, 6mm, 8mm ja muud
 - Ei vaja lumest puhastamist
 - Vastupidav rahele
 - Aknaautomaatikaga katuseluugi võimalus

- **Smartventor** - täiendav ventilatsioonisüsteem kasvuhoone otstes

- suurendab ventilatsiooni tõhusust 20% võrra
- vähendab taimede kuivamise ohtu
- on saadaval käsi- ja automaatjuhtimine
- ühtlustab temperatuuri kasvuhoones

- **uksed**
 - laiad ja kõrged
 - tugevdatud
 - magnetfiksaator
 - korralik ukse link
 - suured õhuaknad

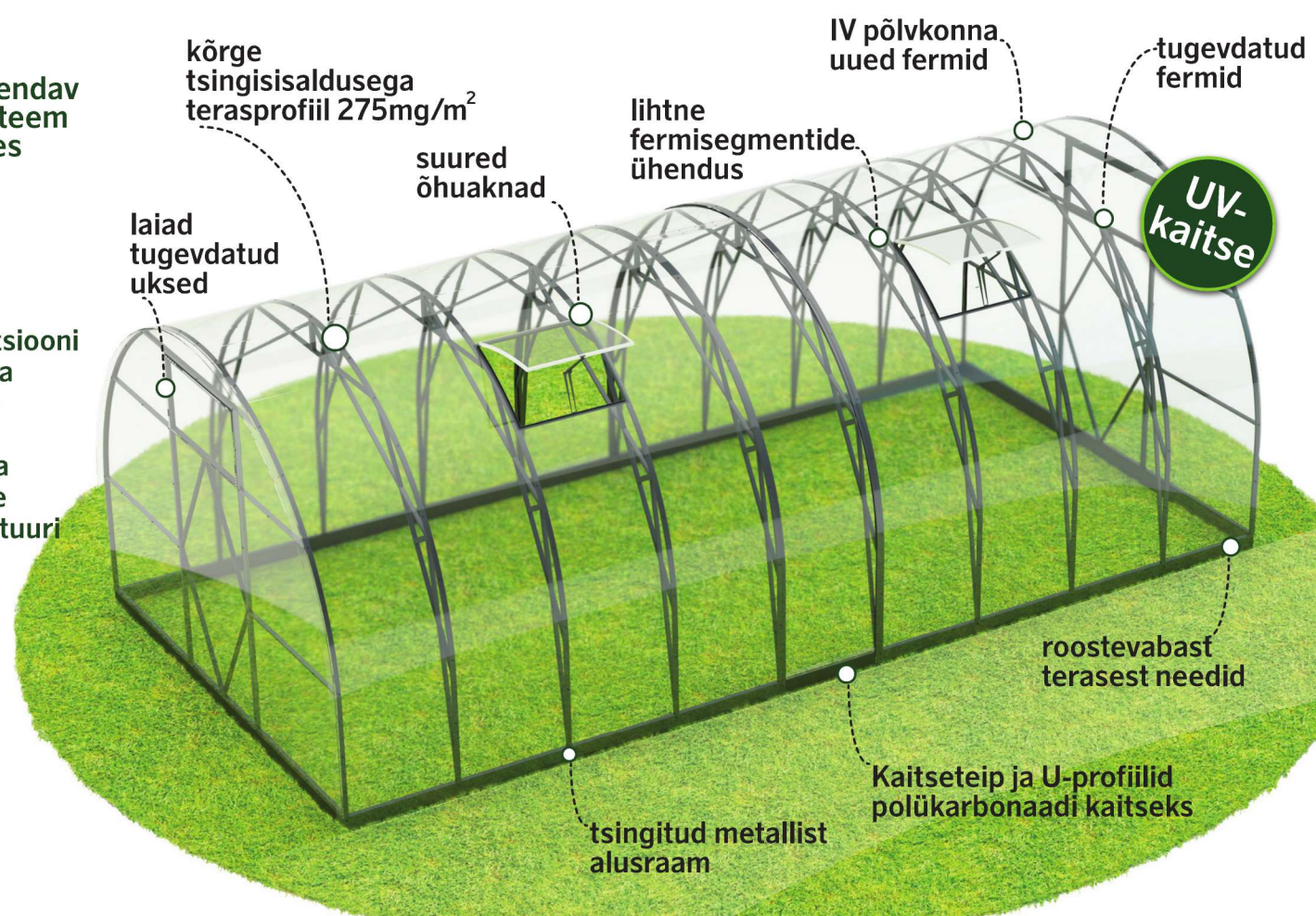

KONTAKT

Heikkinen OÜ
Rohuneeme tee 1/15, Haabneeme alevik,
Viimsi vald, Harjumaa, 74001, Eesti

info@ecoslider.com
www.ecoslider.com

+372 528 41 00
+372 555 85 999
E-R 08:30-17:00

Saadaval pikkusega 2m, 3m, 4m, 5m, 6m, 7m, 10m ja muud ning laiusena 1,5m, 2m, 2,5m, 3m, 3,5m, 4m ja muud!

Euroopa Parlamendi saadik Tunne Kelam esitles kolmapäeval, 24. aprillil Rapla keskraamatukogus oma uut kõnede ja kirjutiste kogumikku "Isamaa tõde hoieldes". Selle puhul oli ta valmis istuma laua taha Raplamaa Sõnumitega, et arutada nii tema uue teose sisu kui ka rääkida tööst Euroopa Parlamendis

Siim Jõgis

Eesti inimesed on valinud Kelami europarlamenti kolmel korral ning tema töö on seal kestnud viisteist aastat. Kas eelseisvatel valimistel valitakse ta sinna ka neljandat korda? See võimalus tundub ebatõenäoline, sest Kelam on Isamaa nimekirjas alles viimasel, kolmeteistkümnendal kohal. Samas ütles ta, et kui Eesti valijad talle selle positsiooni taas kord usaldavad, siis on ta valmis sinna tagasi minema.

Isamaa nimekirja eesotsas on sel korral endine kaitseväge juhataja Riho Terras. Kelam andis talle oma õnnistuse kaasa, öeldes, et tema tugevus on rahvusvahelised kontaktid ning teadmised julgeoleku valdkonnas.

● **Kas teie uue kõnede ja kirjutiste kogumiku pealkiri "Isamaa tõde hoieldes" viitab erakonnale Isamaa või kodumaale?**

Ikka kodumaa. Erakond seisab kodumaa eest.

● **Aga inspiratsiooni on see saanud laulupealkirjast "Isamaa ilu hoieldes"?**

Jah, seda küll. Tuim pealkiri poleks midagi öelnud. Tähtis on see, mis meid vabaks teeb – vabaks teeb tõde. Piiblis on kirjas, et tõde teeb teid vabaks. See oli 1987.-88. aastal, kui saime teada tõe Molotovi-Ribbentropi pakti kohta ja salaprotokollide olemasolust. Siis oli selge, et meil on õigus saada vabaks. Oli selge, et me ei olnud Nõukogude Liiduga seaduslikus abielus, vaid meid oli okupeeritud. Polnud isegi ametlikku lahutust vaja. Meie õigus saada vabaks rajanes tõele.

● **Kuidas te oma teosesse tekstid ja kõned valisite? Kogu materjal ei oleks sinna ju ära mahtunud.**

Kõik kindlasti ei mahtunud. Tahtsin veenduda, et materjalid ei kordu. Valisin erinevad perioodid. Praegu saab koolipoisi pilguga vaadata, et kõik pidigi nii minema. Saab välja tuua aastad, millal miski toimus, mis viis välja Eesti iseseisvumiseni. Minu arusaam on see, et nii ei pidanud tingimata minema. Jõudude vahetamine oli tegelikult vastupidine. Balti riigid püüdsid Nõukogu Liidust lahku löua ja selle peale saime läänest hoi-

Tunne Kelam esitles Rapla raamatukogus oma uut raamatut

Euroopa Parlamendi saadik Tunne Kelam oma raamatu esitlusel.

Foto: SIIM SOLMAN

tuse, et ärge paati kõigutage. Oli hetki, kus lootused olid kõrgel, ja siis langes see jälle madalale. Tegelikult olid kõik võimalused avatud.

● **Balti riikide iseseisvumine üheksakümnendate alguses ei olnud iseenesestmõistetav. Mis lõpuks selleni ikkagi viis?**

Mina usun jumalikku juhtimisse. Jõudude vahetamine oli meie kahjuks. Lääneriigid ei soovinud meie iseseisvumist, sest ühe suure riigiga oleks neil kergem asju ajada. Nende huvi oli see, et Nõukogude Liit püsiks ja Saksamaa saaks taasühineda. Muidugi aitas palju kaasa see, et lääneriigid ei tunnustanud meie okupeerimist. Ameerika Ühendriikide suur teene oli see, et pool sajandit oli nende poliitika sama, mis ta praegu on Krimmi suhtes. Balti riikide annekteerimist ei tunnustatud. See sundis Nõukogude Liidu juhte käituma ettevaatlikumalt. Nad tundsid, et Balti riigid ei ole päriselt nende osa.

● **Tõesti arvate, et Nõukogude Liidu juhid sedasi tundsid?**

Olen selles päris veendunud. Venestamise poliitika oli ettevaatlik. Nad jälgisid ühe silmaga, mida arvavad sellest ameeriklased. Seetõttu taheti ka Eesti elanikkonda venekeelseks muuta, et selle asjaga ühele poole saada.

● **Kui mõelda veel selles kontekstis, siis kas 1980. aasta**

olümpiamängude purjeregati korraldamine Tallinnas võis ka olla märk näitamaks, et Eestimaa kuulub Nõukogude Liidule?

Võib-olla küll. Sama hästi oleks võinud need pidada ka Musta mere ääres.

● **Te olete olnud Euroopa Parlamendi saadik viisteist aastat. Mis võiks olla üks selline asi, mille üle te olete uhke ja saate öelda, et see asi sai tehtud?**

Euroopa Parlament on parim koht, kus Eestit tutvustada. See ülesanne ei saa kunagi läbi, sest kunagi ei tunta meid liiga hästi. See on julgeolekuprobleem. Ainult siis, kui meid hästi tuntakse ja väärtustatakse, võib loota, et meile tullaakse tõsiselt appi, kui asi läheb hulluks. Minu viimane raport eelmise aasta detsembris oligi just julgeoluteemal.

Küsimus on selles, kuidas rakendada NATO artiklit number viis reaalses sõjalisel olukorras. 2007. aasta aprillis toimus Tallinnas mäss. Siiaamaani seotatakse seda Pronkssõduriga. Asi polnud tegelikult selles. Pronkssõdur oli mitu kuud ette kääne. Venemaalt toodi Eestisse poliitilisi aktiviste ja ka Vene saatkond oli selgelt mängus. Veebruaris oli valitud uus Riigikogu koosseis ning ametisse määratud valitsus, mida juhtis Andrus Ansip. Venemaale see ei sobinud.

Tegelik eesmärk oli vallutada migratsiooniameti arhiiv. Õnneks hakkasid noorukid jooma

ja röövima ning ei tulnud selle ülesandega toime. Kui see teema Euroopa Parlamendis üles kerkis, osales väliskomisjoni koosolekul kuus Vene diplomaati. Nad jälgisid tähelepanelikult, mis toimub. Neid huvitas, kas piirdatakse formaalse protestiga või toimub midagi tõsisemat.

● **Eesolevatel Euroopa Parlamendi valimistel kandideerite te ka. Kas asute saadiku kohale, kui te valituks osutute?**

Kui valituks osutun, siis küll.

● **Olete Isamaa nimekirjas viimasel kohal. Kas teil on ambitsiooni veel viis aastat Brüsselis töötada?**

Asi pole isiklikus ambitsioonis, meil on seda kohta vaja. Mul on olnud võimalus ja au olla kõige suuremas Euroopa Rahvapartei fraktsioonis. On oluline, et meil oleks jätkuvalt seal oma esindaja. Sellele ma püüangi kaasa aidata. Isiklikud ambitsioonid on siinkohal täiesti teisejärgulised.

● **Isamaa kandidaat number üks on Riho Terras. Kas tema oleks selles fraktsioonis hea saadik?**

Minu arvates oleks ta väga hea saadik. Ta on töötanud NATO-s ja tal on suurepärased sidemed rahvusvaheliste kaitsestruktuuridega. Julgeoleku ja kaitsepoliitikas tunneb ta end kodus.

● **Ühte teemat tahaksin veel puudutada. Brexit. Kas see on muutunud naljanumbriks?**

Muidugi on. See on üks Putini suurimaid võite. Putini käsi oli Brexiti rahvahääletusel selgelt mängus. Samuti Rupert Murdoch'i ajalehed ja Briti finantsringkonnad, kes soovisid suuremat sõltumatust. Propaganda töötas täistuuridel. Loodi justkui uus Loch Nessi koletis, kelle vastu tuleb võidelda. Sellisena esitleti Euroopa Liitu. Praegu mulle tundub, et sellest venimisest võib veel asja saada. Briti valitsusel on alati võimalik lahkumisavaldus tagasi võtta. Aina enam kerkib esile vajadus korraldada uus rahvaküsitlus.

● **Eestis asus ametisse uus valitsus. Kas te näete võimalust, et meie uus valitsus võiks kuidagi muuta suhtlemist Euroopa Liiduga?**

Ei, seda võimalust ma ei näe. Kõik on paika pandud. Üks minister võib oma käitumisega iseennast kompromiteerida, see võimalus on alati olemas. Samas on tema kõrval ametnikud. Alati on õhus küsimus, kas ministri jõud käib ministereiumi ametnikest üle. Eriti on see aktuaalne noorte ja algajate ministrite puhul.

● **Mida te siis peale hakkate, kui teid Euroopa Parlamenti tagasi ei valita?**

(Muheledes) Sellest võime rääkida järgmisel intervjuul.

Veel kord maakonnamuuseumist

Tõnis Tõnisson

Ühelt poolt teeb rõõmu, et võimalikust maakonnamuuseumist jälle räägitakse (vt Raplamaa Sõnumid 17. aprillil, Mari Tammar „Laual olid kartulivorstid ja küsimus maakonna muuseumist“), teisalt aga ehmatab, et jälle hakatakse päris algusest peale ja karta on, et kõik lõppeb jälle, nagu seni ikka lõppenud on.

Jutuks oleva teemaga on ju kogu aeg tegeldud, aga edasi pole jõutud. Vaatamata sellele, et aeg-ajalt on sündinud koguni mõned muuseumi-ideed toetavad dokumendid. Tahangi meenutada ühte neist, küllap vist viimast, mis seni on paberile pandud.

Viis aastat vana dokument

Dokumendil on pisut lohisev pealkiri, aga selle eest seletab

see täpselt, mida sealt leida on: „Rapla maakonna muuseumide tegevuse hetkeseis, muuseumide ja loomeinstitutsioonide koostöövajaduste ja võimaluste kaardistamine“. See on (oli?) osa Raplamaa kultuurikorralduse strateegiast, mis koostati aastateks 2014-2025. Tahaksin uskuda, et tegemist on usaldust vääriva dokumendiga, milles kavandatu elluviimisel oleme enam-vähem poole peale jõudnud.

Selle koostamisega olid seotud inimesed, kes toona hoidsid piltlikult öeldes kätt meie maakonna kultuurielu pulsil. Tõsi, mõned neist lennutas vahepeal möllanud haldusreformi tormituul juba mujale, kuid paljud on jätkuvalt meie elu sõlmpunktides ja usutavasti ka arengu järjepidevust toetamas. Üheski normaalses riigis ei saa ju olla, et mõned halduskorralduslikud muutused lasevad tolmuks kukkuda kõik varem tehtud plaanid. Seega peaks olema jõus ka 2014. aastal koostatud dokumendi peatükis „Kavandata areng“ (lk 15) kirja pandud visioon: „Aastal 2025 (on) Raplamaa atraktiivsete ja tuntud muuseumite maakond, kus nii teemamuuseumite kui maakonna-, valla-, küla-, mõisa- ja talumuuseumite, mälupaikade vahel toimub tihe koostöö nii turismiturunduse, näitustegevuse kui kogumistegevuse vallas.“

Nii et selle üle arutleda, kas maakonnamuuseum on vajalik või kas ta ikka üldse tuleb, pole justkui enam mõtet. Hulk tarku inimesi on kinnitanud, et see on vajalik. Mälu värskendamiseks loen siinkohal üles ka need, kes dokumendi koostamise juures tööd on teinud (lk 2): Anneliis

Kõiv, Tõnu Mesila, Anne Ummalas, Maie Kuusemets, Herkki Olo, Margus Jaanson, Aili Normak, Silvi Ojamuru, Kalju Idvand, Allan Kima, Ülle Kiviste, Väino Sassi, Riina Annus, Rita Triinu Peussa, Age Tekku, Ülo Peets.

Viie aastaga ei ole midagi muutunud

Täna lahutab meid toona antud lubadustest viis aastat. See ei ole küll eriti pikk aeg, kuid piisav selleks, et täheldada mõningast liikumist eesmärgi suunas. Paraku pole ühtegi märki, et midagi oleks liikunud. Saame ainult kinnitada, et Raplamaa muuseumite ühisrindel valitseb jätkuvalt vaikus. Samas oleks muidugi patt lisamata jätta, et näiteks Mahtra talurahvamuuseumis on olnud huvitavaid nihkeid ja Järvakandi klaasimuuseum on oma ainulaadse ekspositsiooniga pälvinud järjest enam üleriigilist tähelepanu ja Sillaotsa talumuuseumil on potentsiaali arenguhüppe tegemiseks. Ometi, seda kinnitab kahjuks ka üleriigiline muuseumistatistika, ei saa me maakonnana siiski mingist arvestatavast arengust rääkida.

Tookordse arengukava analüüsis kirjutatu (lk 8) on aktuaalne ka täna: „Statistikamet andmete tuginedes jääb Rapla maakond maha kõigis olulistest statistilistes näitajates (muuseumide arv, näituste arv, külastajate arv ja külastajate arv 1000 elaniku kohta) võrreldavates naabermaakondades (Järva, Lääne, Viljandi, Pärnu). Enamustes näitajates on maakond vabariigis viimasel kohal.“

Erinevus viie aasta taguse ajaga on vaid selles, et eelnimetatud naabermaakonnad on vahepeal pikkade sammudega meie eest ära läinud. Milles probleem?

Kindlasti on siin mitu põhjust, mis on takistanud naabritega sammu pidada. Enamik võtmeprobleeme on nimetatud juba ka tolles viie aasta taguses analüüsis (lk 14): „Ühiste arusaamade ja väärtushinnangute puudumine; maakonnas olemasolevate muuseumide ja loomeinstitutsioonide vähene võimekus ja atraktiivsus; valdkonna arendustegevuseks kuluvate ressursside (inim- ja rahaline) killustatus; maakondlikul tasemel ja paljudes omavalitsustes on muuseumiasutuste areng läbimõtlemata ja muude valdkondadega (turism) sidumata; kasutamata on võimalused turundus- ja teadusalaseks ühistegevuseks.“

Üks väga oluline põhjus tundub olevat siiski veel. Sellele on vihjamisi küll viidatud, kuid mitte otse öeldud. See on tsentraalse juhtimise puudumine. Meil on mitu vaieldamatult huvitavat teemamuuseumi, mis vaevlevad aastaid üksinda oma pisiprobleemides (totaalne ruumipuudus, kütmata WC-d, miljon muud muret) ja mille areng sõltub täielikult ning ainult kohapealse kaadri ettevõtlikkusest ja võimalustest. On mõistetav, et väikemuuseumid pelgavad kesket juhtimist. Muidugi võib (kuigi ei pea ju!) see mingites olukordades vähendada iseseisvust, kuid teisalt oleks neis oludes professionaalsest

keskusest kindlasti abi koon-dumisel mingite ühiste eesmärkide saavutamiseks. Selleks professionaalseks keskuseks võiks ideaalis olla maakonnamuuseum, millest juba nii palju aastaid on räägitud.

Metoodiline abi on asja üks pool. Teine ja veel olulisem mure, mis sunnib ikka ja jälle lokku lööma, on aga see, et tänase killustatuse juures puudub absoluutselt igasugune ülevaade sellest, mida, kui palju ja kas üldse on kusagile kogutud Rapla maakonda kirjeldavat lugu. Veel hullem on see, et suur osa väga väärtuslikku materjali on kas selles määramatuses juba hävinenud või on kohe hävinemas. Praegu ei ole meil ühtegi kohta, kuhu museaalse väärtusega esemeid, dokumente või fotosid pakkuda.

Kolmas, aga üldsegi mitte teise- või kolmandajärgulise tähtsusega teema on kodulooalase uurimistegevuse suunamine. Koos Rapla maavalitsuse likvideerimisega ning kultuuritöö peaspetsialisti Age Tekku siirdumisega mujale jäigi taastamata Rapla koduloouurijate selts ja lõppes koolinoorte koduloouurimusklike tööde konkursi traditsioon. Paraku tähendab eeskujude puudumine ja traditsioonide lõppemine peatset unustamist. Võib kindel olla, et järeltulijatel on raske mõista meie hoolimatut suhtumist oma minevikku. Selleks, et ennast pisutki tulevaste põlvete ees rehabiliteerida, on viimane aeg alustada reaalseid ettevalmistusi maakonnamuuseumi asutamiseks - meil ei ole venitamiseks enam aega!

Kuidas realiseerus Raplamaa RAHVA tahe Riigikogu valimiste järel

Harri Õunapuu, kolme Riigikogu liige, põllu- majandus- ja rahandusminister, praegu pensionär Hagudi külas

Valimised on läbi. Kui enne valimisi oli mure, kas maakonnast keegi ka Toompeale pääseb, siis nüüd on meil tänu kahele mehele - Rene Kokale ja

Heiki Hepnerile - see mure murtud. Natuke peab selles tänama siiski ka Jüri Luige riigimehelikkust jätkamisel kaitseministri kohal.

Mõlemad meie esindajad on oma valla tasandil teinud tublit tööd ja eks see oligi eelduseks rahva valikul – Riigikokku valimist võiks võtta kui hinnangut senitehtule. Muidugi on olnud ka paremaid aegu, kus Toompeal oli korraga 5-6 Raplamaaga seotud saadikut, aga praegu oleme rahul ka nende kahe mehega.

Meie poliitilisel kultuuril on veel arenguruumi. Kui Soome parlamendi valimiste võitja edestas järgmist 0,2 protsendiga ehk ühe (1) kohaga parlamendis, siis seal ei alustanud ükski teine partei rahva valiku vastaselt mingit „omade“ mängu võitja vastu. Meie poliitikute, pean silmas

Ratast, Seedrit ja Helmet, poliitilise kultuuri tasemeks on ainult soov võimule pääseda. See, et nad kaotavad nii rahva usalduse ja süvendavad veelgi madalat poliitikute reitingut, neid ei häiri. Kahjuks.

Vanas Testamendis on öeldud: ära tee seda, mida sa ei taha, et sulle endale tehtaks. Seepärast ei ole Kaja Kallasel ka põhjust Ratase peale pahandada, sest Keskerakond on olnud samuti Reformierakonna poolt auti mängitud. Iseküsimus on, kas kättemaks on parim vahend tehtu korvamiseks. Küllap on seegi poliitilise kultuuri küsimus. Jeesus on käsitlenud Vanas Testamendis öeldut vastupidiselt: tee teistele seda, mida sa tahad endale tehtavat. Ilmselt jäi ka Reformierakonna juhtpoliitikutel opositsioonis oleku aeg liiga

üürikeseks, et võitu kindlustada.

Mida toovad järgmised neli aastat? Siililegi selge, et niimoodi kokku pandud valitsust on väga raske kui mitte võimatu järgmiste valimisteni koos hoida. See, et rahva võõrandumine Riigikogust ja valitsusest süveneb, on sama selge. Rahva usalduse kuritarvitamine viib rahva ükskõiksuseni valitsuse poliitika ja Riigikogu suhtes.

Aastaid tagasi, kui Res Publica sai suure valimisvõidu, oli ka võimalus nad valitsusest kõrvale jätta. Toona jäi peale aga seisukoht, et las rahvas näeb neid valitsemas...

Tuletan seda siinkohal meelde, sest midagi ei ole uut siin päikese all. Rahvaga manipuleerijad on üldjuhul lõpuks ikkagi oma kohale tagasi loksutatud. See on ainult aja küsimus.

Kirjakast

Psühhiaatriast
Rapla haiglas

Jaanus Ermann, veidi murelik
Raplamaa asukas

Mind häirib see, et Rapla haiglas pole enam pikka aega psühhiaatria osakonda - kogu maakonna peale on potentsiaalsed patsiendid abita jäetud. Jah, on üks palat õendusabi sektoris. Aga meiesugused (ka teie alandlik teener) vajavad toetust tihedamalt, just üldpsühhiaatria osas. Raskematele juhtumitele on ju hooldus- ja päevakeskused, hea seegi.

Psüühikahäirega inimene võib ravi saada ka Tallinna, Viljandi või Pärnu haiglast, kus säärane teenus on täies mahus säilinud, kuid see sõit kujuneb siiski suhteliselt kurnavaks ja kulukaks, eriti puudega isikule. Ehk oleks siiski võimalik psühhiaatria osakond Raplas taastada. Grupp Eesti kodanikke oleks väga tänulik.

Iga-aastane maaelu suursündmus Maamess toimus tänavu 25.-27. aprillil tavapäraselt Tartu Näituste messikeskuses. Selle mastaap on jätkuvalt peaaegu hoomamatult suur ning saada sealt ühe päevaga täielikku ülevaadet on lootusetu ettevõtmine.

Siim Jõgis

Raplamaa Sõnumid veendus selles ise, külastades messi neljapäeval, 25. aprillil.

Kohe alguses võtsime sihiks keskenduda vaid Rapla maakonnaga seotud väljapanekutele. Ka neid oli tänavu märkimisväärselt palju – tervelt kolmteist. Kõik olid väljas oma soovide ja sihtidega. Mitmed Raplamaa ettevõtted olid Maamessil väljas juba rohkem kui kümnendat korda. See on kujunenud nende jaoks justkui traditsiooniks igal kevadel seal kohal olla. Välja võib tuua näiteks Rodnas OÜ ja A.K.K. AS-i. Neil mõlemal on aastate jooksul välja kujunenud isegi oma traditsioonilised platsid, kuhu nad oma masinad üles sätivad.

Maamessi korraldajad kuulutasid välja, et tänavu võtab sellest osa 480 firmat 12 riigist. Osalejaid oli kõigest Eesti maakondadest. Raplamaalt osalesid Maamessil Norcar-BSB Eesti AS, Eesti Agritehnika OÜ, Rodnas OÜ, Eesti Töuloomakasvatavate Ühistu, A.K.K. AS, Smartecon OÜ, Oniar OÜ, Jõeniidu OÜ, Fesma Alu OÜ, Kaivi Trans OÜ, Tõrvaaugu Mahe Talu OÜ, Taluelu OÜ ja Männiku Piimalambad OÜ. Isegi nende puhul osutus kõigi ettevõtete külastamine lühikese päeva jooksul Raplamaa Sõnumitele võimatuks missiooniks. Pidime tegema valiku, kelle juurde jõuame.

BCS Volcan

Üks kriteerium tegi meie valiku mõnevõrra lihtsamaks. Juba aastaid on Maamessil traditsioon tõsta uudiseid esile messinaelte. Tänavu said sellise tunnustuse 14 eksponaati, kaks neist Raplamaalt. Loomulikult soovisime mõlemad Raplamaalt pärinevad messinaelad üle vaadata. Esimene neist oli BCS Volcan traktor, mida esitles Märjamaal tegutsev ettevõtte A.K.K. AS. Eriliseks teeb selle väikese traktori erakordne manööverdamisvõime tänu lühikesele teljevahеле ja multifunktsionaalsele juhiistmele.

Ettevõtte arendusdirektor Kait Kuus tegi masinast ülevaate ning selgitas, miks just BCS Volcan pärjati messinaela tunnustusega. Tegemist on Itaaliast pärit traktoriga, mille üheks tugevamaks eeliseks on see, et tänu manööverdamisvõimele sobib see paljudeks erinevateks töödeks. “Kuna see on Itaalias toodetud, on see algupäraselt mõeldud töötama veiniistandustes puude vahel, kitsastes tingimustes. See sobib see hästi võsalõikami-

Maamessil oli tänavu väljas 480 ettevõtet 12 riigist. Mastaap oli nii suur, et ühe päevaga polnud lootustki saada väljapanekutest täielikku ülevaadet. Raskeks oleks see läinud kahe või kolme päevagagi.

Foto: SIIM SOLMAN

Maamessi hoomamatuses esitlesid end kolmteist Raplamaa ettevõtet

Poisikestele pakkus elevust see, kui sai mõne suure masina rooli taha istuda.

seks. Unikaalseks teeb traktori suur pöörderaadius - 70 kraadi,” rääkis Kait Kuus. Ka silmale näeb see masin igati kaunis välja.

Lisaks kompaktsel olemusel ehib seda ka ilus sinine värv.

Masin kaalub 2,5 tonni ning on sealjuures võimeline üles tõstma

2,1 tonni kaaluva raskuse. Traktori ette on võimalik rakendada nii koppasid kui ka sahkasid ning viia sedasi läbi mitmeid töid. Omapärane on ka see, et traktori sisemuses on võimalik pöörata juhi süsteempaneel 180 kraadi teistpidi ning seega kaob vajadus teha tööd nii, et kael õhtuks kangeks jääb. Kuus demonstreeris ka sisemuse ümbertõstmist ning see võttis aega pelgalt kümme sekundit. Muidugi panevad itaallased rõhku disainile ning lisaks ilusale värvile ehivad masinat kaunid esituled.

Kuna traktori kõrval seisis silt “Messinael”, meelitas see kohale palju huvilisi. “Pean ütlema, et huvilisi tuleb siia tõesti palju. Inimesi huvitab, miks just see on messinael,” rääkis Kuus. Põhilised huvilised on väikepõllumehed, kes soovivad seda kasutada oma igapäevastel toimetustel. A.K.K. AS on juhtiva Hiina ehitusmasinate tootja LiuGong Machinery maaletooja ning väljas oli ka mitu nende

masinat. Siiski võttis põhilise tähelepanu just messinaelaks tituleeritud BCS Volcan.

Sherp nagu Batmani auto

Teise messinaelaga meie maakonnast oli väljas Kaerepere alevikus tegutsev ettevõtte Eesti Agritehnika OÜ. Nemat tutvustasid Reiter Respo lintvaalutit, mis on ainulaadse rohusööda- ja põhuvalmistamise kontseptsiooniga. Küll aga selgus nende väljapaneku juurde jõudes, et tegelikult pälvib messiküllastajate tähelepanu hoopis üks teine eksponaat. See oli maastikusõiduk Sherp.

Eesti Agritehnika OÜ hooldejuht Siim Veetamm rääkis, et kohe ei oskagi kirjeldada, mille jaoks seda masinat kõige parem kasutada oleks. Selle kõige tugevam omadus on looduses raskesti läbi pääsetavate kohtade läbimine. Esmapilgul meenutab Sherp Batmani filmidest tuttavat masinat. Sarnasused on tõepoolest üsna selged. Küllap

A.K.K. AS'i arendusdirektor Kait Kuus tutvustas ühe messinaela BCS Volcan'i sisemust.

Maastikusõiduk Sherp ei olnud küll ametlikult messinael, kuid ohtralt tähelepanu pälvis see ikkagi.

seetõttu paelus ta ka külastajate tähelepanu. Siim Veetamm rääkis, et Sherpile rakenduse leidmiseks võib kasutada fantaasiat – võimalusi on palju. Ühe võimalusena pakkus ta välja, et sellega saab lihtsalt minna matkama. Ei pea kartma, et kuskile kinni jääb. Lõbu ja töö saab sedasi ühendada.

Kuigi Raplamaa Sõnumid külastas Eesti Agritehnika OÜ väljapanekut messi esimese päeva lõuna ajal, oli juba ka neid inimesi, kes näitasid üles huvi Sherpi soetamise vastu. Mõne külastaja jaoks oli masin tuttav YouTube'i vahendusel, kus on sellest ülevaate mitmeid videosid. Maamessil esitletud eksemplar on kõige esimene Sherp Eestis. Pärit on see Ukrainast. Veetamm pakkus ühe võimalusena välja, et masin võiks huvi pakkuda politsei- ja piirivalveametile, kes peab valvama Eesti idapiiri. Ka seal on keeruliselt läbitavaid kohti, kus oleks sellest masinast abi. Esmaspäeval, 29. aprillil käis Sherpi Maidla silla juures katsetamas ka päästeamet.

Kõik kolm päeva Maamessil on oma iseloomuga. Neljapäeval saab üritus alguse, siis on sagimist muidugi palju, aga õhkkond tõine. Kohal on konkreetsed huvilised, kes valmistuvad eesseisvateks kevadisteks ning suvisteks töödeks. Ka reedene päev mõõdub sarnasest teisest õhkkonnast, kuid laupäevaks on meeleolud juba muutunud. Seda rääkisid mitmed staažikamad osalejad. Kuna inimestel on vaba päev, on ka külastajaid rohkem ning paljud pered tulevad kohale lastega.

See loob messi asemel kohati juba festivalimeeleolu. Teine asi, mida meile ettevõtjad rääkisid, on see, et ainult eesti keelega pole lootustki toime tulla. Kindlasti peab olema varuks vene ja soome keele oskus ning samuti on abi inglise keelest. Soome keelt kõlas messialal ringi jalutades tõepoolest palju.

Veel Raplamaa ettevõtteid

Esmakordselt oli Maamessil väljas Kaivi Trans OÜ. Tegemist on 2005. aastal tegevust alustanud Eesti kapitalil põhineva transpordi- ja logistikaettevõttega, mis tegutseb Purku külas. Kohapeal oli Kaivi Trans OÜ juhataja Kaido Vilu. "Tulime vaatama, kuidas Türgist pärit raskeveohaagised messikülastajatele peale lähevad," rääkis ta. Ühe eksponaadina tõi ta välja põllumeestele mõeldud lägapüti. Olulise omadusena tõi ta esile, et see on topeletrastega ning püti mahutavus on 35 kanti. Samas saab seda tellida ka teistsuguse mahutavusega.

Lägapüti kõrval seisis kallurhaagis, mis oli samuti topeletrastega ning Kaido Vilu rääkis, et kuskil mujal Eestis sellist ei müüda. "Praegu huvilisi jagub, olen hommikust saati ainult vahutanud," rääkis Vilu naljatades. Ta jättis õhku võimaluse tulla messile välja ka järgmisel aastal. Kõik sõltub sellest, millist tagasisidet külastajatelt saadakse.

Just külastajate tagasisidet pidas oluliseks veel üks Raplamaa ettevõ-

tte, kelle väljapanekut külastasime. See oli Märjamaal tegutsev Oniar OÜ, kes valmistab ja müüb metsatöödeks mõeldud masinaid. Ettevõtte müügijuht Raimo Loel rääkis, et põhiliselt just selle eesmärgiga messil väljas oldigi – et kuulata klientide tagasisidet ning viia end kurssi oma valdkonna viimaste trendidega. Sealjuures asus Oniar OÜ väljapanek vägagi prominentses kohas, messiala keskel.

Juba staažikas messikülastaja on Kehtna põllumajandusettevõtte Rodnas OÜ. Juhatusel liige Kaspar Järvala ütles, et ei jõua kokku lugedagi, kui mitu kevadet nad seal käinud on. Tema sõnul on see hea võimalus nii uute kontaktide loomiseks kui ka müügitehinguteks. Nende suurim eksponaat oli Kanadast pärit uus MacDon'i heeder. Omajagu tähelepanu pälvis see ainuüksi oma suuruse tõttu.

Kuigi külastajatele avati messiala neljapäeval, 25. aprillil, algas töö väljapanekutega palju varem. See oli suur töö ning keegi ei võtaks seda ette pelgalt ühe päeva nimel. Loomulikult võeti messist maksimum ning ettevõtted olid väljas kõigil kolmel päeval. Arvestades, et neid oli kokku 480, ei ole isegi kolme päeva jooksul külastajal lootust nendest kõigist ülevaadet saada. Paratamatult tuleb langetada valik. Rapla maakonnast osales seal kolmteist firmat. Osa neist jäid ühepäevase külastusega püüdmatuks. Kõik see kõneleb mastaabist, mille Maamess on endale aastate jooksul kogunud.

Oniar OÜ väljapanek asus vägagi käidava koha peal, sisuliselt messiväljaku keskel.

Rodnas OÜ väljapanekul pälvis uus MacDon'i heeder tähelepanu juba ainuüksi oma mõõtmete tõttu.

Tallinn, Pärnu mnt 238. Tel 614 0334

TORU-JÜRI

Septikud Strong
koos
imbväljakuga
2 m³ - 950 €,
3 m³ - 1149 €

Universaalkatel puit/pellet Green Eco Therm Viadrus
25kW koos teo ja punkriga **2150 €**

- Akumulatsioonipaagid Cordivari **-10%**
- Pelletipõleti B-Home 12-25 kW koos teoga **995 €**
- Uputatav veeautomaat Divertron DAB alates **274 €**

Telli mugavalt E-poest: www.torujyri.ee

Tühjendus-
pumbad
alates
35 €

Maasoojuspumbad
ja õhk-vesi
soojuspumbad NIBE
soodushinnaga!

20 aastat Märjamaa vallavalitsuses töötanud Triin Matsalu (pildil), kes on viimased aastad olnud Märjamaa abivallavanem, lahkub ametikohalt ja asub 23. maist tööle Rapla valla abivallavanemana majandus-, arengu- ja planeerimisosakonna suunal. Üheltpoolt otsib Triin Matsalu uusi väljakutseid, teisalt ei eita, et töökohavahetus on seotud Märjamaa võimukriisiga ja ametisse asunud uue vallavanemaga.

Triin Matsalu

on teel Märjamaa vallavalitsusest Rapla vallavalitsusse

Mari Tammar

Kohtume Triinuga Märjamaa rahvamajas. Ta vabandab oma krõbiseva hääle ja punase nina pärast. "Kevad ikkagi," ütleb ta muiates.

„Ma olen puhtalt Märjamaa tüdruk. Ma olen elanud ja kasvanud Märjamaal ja ka mu vanemad on siitkandist Valgu ja Haimre piirkonnast. Olen elanud Märjamaa alevis ja käinud siin keskkoolis nagu kõik siinsed lapsed. Aasta pärast keskkooli lõpetamist olin nii nagu paljud meie klassist Sakamaal lapsehoidja. Sealt sain ka saksa keele suhu. Pärast tulin Märjamaale tagasi. Pärnu majanduskoolis õppisin pan-

gandust ja sealt edasi läksin Tartu Ülikooli Pärnu kolledžisse ärijuhtimist õppima,” räägib tegus ja rõõmsameelne Triin.

Tal on kolm last, kellest kõige vanem on 21-aastane ja noorim 11-aastane. „Kõige esimene oli mul kooliaegne laps. Mul olid väga tugevad vanemad ja ämm ja äi, kes aitasid kooli ajal last kasvatada ja koolis käia,” jutustab Triin.

Selles, et ta Märjamaa vallavalitsusse tööle sai, on süüdi tema naabrinaine Ly-Virve Tammel, kes on Triinule olnud vanaema eest. „Tema läks Plamus Eero juurde ja ütles, et temal on selline tubli tüdruk, kas tal ei oleks mulle töökohta pakkuda. Ja siis tuli mulle Eero telefonikõne. Minu esimene töökoht Märjamaa alevivalitsuses oli projek-

tama, et ettevõtjatega kontakte saada,” räägib Triin ja lisab, et on nende aastatega suure isikliku arengu läbi teinud. Tema teised töövõidud vaatavad Triinule vastu aga iga päev, kui ta Märjamaal ringi liigub. „Seesama bussijaam, raamatukogu, noortekeskus, Sillaotsa talumuuseumi veovahendite kuur, mis on projektidega saadud. Ja tegelikult terve piirkonna tundmine. Ma võiksin une pealt öelda asju, mis on erinevates valla piirkondades – selline mälu on tekkinud. Väga palju projekte on aastate jooksul tehtud,” mõtiskleb Triin.

Võimukriis

Küsimusele, miks ta otsustas Märjamaa vallavalitsusest lahkuda, vastab ta, et esiteks on ta ikkagi juba kakskümmend aastat töötanud. „Öeldakse, et seitse kuni kümme aastat võiks ühel töökohal olla, siis hakkavad juured alla kasvama. Et ühtpidi otsin uusi väljakutseid. Aga ma ei salga, et töövahetus on seotud ka eelmisele vallavanemale Villu Karule umbusalduse avaldamisega ja uue vallavanema (Merlin Suurna – toim) ametisse astumisega. Sellest ajast saadik hakkasin avalikult välja ütlema, et ma ootan uusi väljakutseid,” selgitab Triin.

Ta on saanud vahepeal kaks tööpakkumist, millest ta on ära öelnud. Kolmanda avanenud väljakutse otsustas Triin oma lähedaste, pere ja lastega arutades vastu võtta. „Ma ei kahetse täna, et ma Raplasse kandideerisin,” ütleb Triin, kuigi tunnistab, et ta ikka muretses, mida Märjamaa kogukonna inimesed ja töökaaslased temast mõtleavad.

„Mul on väga tore osakond, kellega ma koos töötan. Pärast valdade ühinemist on väga tublid inimesed tööle võetud ja väga hea meeskond. Kõige rohkem ongi kahju sellest, et ma pean jätma oma meeskonna ja et ma pean jätma siin asjad pooleli,” tunnistab Triin. Samas pole öhk-kond vallamajas enam endine.

„Mul on olnud kaks väga head juhti – Eero Plamus ja Villu Karu. Mul on selline kogemus, et juht ei pea ütlema töötajatele, et ta on nüüd uus juht ja nüüd hakkame nii tegema – töötajad loevad selle juhi tegudest ise välja,” räägib Triin, püüdes delikaatselt selgitada seda, mis Märjamaal täna valesti on. „Me kõik nägime, mis toimus aasta lõpus. See häiris,” ütleb Triin ja selgitab, et see häiris teda seda enam, et see oli tema valimisliit, mis laiali läks. „Kõik algas volikogu esimehe umbusaldamisega eelmise aasta kevadel. Siis oli selge, et see ühtne koalitsioon on lagunenu.”

Kõik see, mis järgnes, kuni Villu Karu umbusaldamiseni, ei olnud Triinu sõnul ilus. „See ei olnud õige, kuidas seda tehti. Öeldakse, et poliitika on räpane ja võibki selline olla, aga need inimesed on ju tegelikult meid kogu aeg ümbritsenud, ma olen nende inimestega väga palju

varasematel aegadel koostööd teinud, aga kui niimoodi selg keeratakse, siis see ei ole mulle vastuvõetav,” nendib Triin ja ütleb, et erimeelsustes mängivad rolli nii erinevad väärtused kui ka lihtsalt suur igatsus võimu järele.

„Ma oskan oma tööd teha ja olen ka seni need neli kuud uue vallavanemaga koostööd teinud, aga ma näen, et tal on õigus oma meeskond valida. Me ei pea mõlemalt poolt niimoodi punnitama, et koostööd teha,” ütleb ta.

Märjamaa inimesed on Triinu sõnul sellest kemplemisest häiritud ja väsinud. „On siiani arusaamatu, mis valesti oli, miks oli vaja Villu Karu umbusaldada. Arengukava oli vastu võetud, investeringud olid laua taga kokku lepitud, spordihoone ehitus oli käivitunud ja selle investeringutekava kokku lepitud - meil ei olnud ühtegi tüliõuna õhus, mille nimel oleks pidanud võimu üle võtma. Aga eks see on siis iga inimese sisemine tahe teha midagi teisiti,” mõtiskleb Triin.

Paraku, ütleb ta, ei pruugi ta jääda viimaseks, kes Märjamaa vallavalitsusest lahkub. „Seda on mulle mõned inimesed maininud. Ma tean, et nad ei lähe ära mitte sellepärast, et nad ei saaks hakkama – nad saavad kindlasti väga hästi hakkama, aga kui inimesele töö enam rõõmu ei paku ja ta

otsib uusi väljakutseid, siis on kõigil see võimalus ja vabadus lahkumiseks olemas.”

Siiani on Märjamaa Triinu sõnul olnud stabiilne ja ta loodab, et see jätkub ja seda stabiilsust ei lammutata ära. „Märjamaal on väga tugevad inimesed oma traditsioonide ja väärtustega,” tunnustab Triin.

Töö Rapla vallavalitsuses saab olema sama, mis ta täna teeb, aga Rapla on elanike arvu poolest suurem ja seetõttu on ka eelarve teine. Lisaks on Rapla vallavalitsuses kaks abivallavanemat ja ka suurem koostöövõrgustik.

„Ma tunnen Rapla kanti tänu sellele, et olen Raplamaa Partnerluskogu juhatuses olnud aegade algusest peale, ja ka külaliikumise kaudu. Paljudega neist inimestest, kes selles osakonnas töötavad, olen varem kokku puutunud. Ma loodan, et Raplas saab olema samuti hea koostöö, nagu siin Märjamaal on mul enda meeskonnaga olnud. Kindlasti vajan ma sisseelamisaega ja seda on mulle lubatud. Aga kindlasti pakub see töö mulle väljakutset,” ütleb Triin. Kodutööna on ta tutvunud Rapla arengukavaga ja peab oluliseks seal püstitatud eesmärkidega edasi liikuda.

„Märjamaal olen teinud oma meeskonnaga koostöökoosolekuid, kuidas ametnikud saavad üksteist täiendada, et kellelgi ei tekiks tunnet, et ta on ülekoormatud või oma asjadega üks. Praegu vist Raplas selliseid asju ei ole olnud. Selline koostöö ja meeskonnavaheline suhtlemine on esimene, mis ma tahaks Raplas välja pakkuda oma

meeskonnale,” arutleb Triin.

Alates mai lõpust hakkab Triin seega sõitma Rapla ja Naistevalla vahet. „Ma elan maal juba teist aastat. Kolisin Märjamaa alevist ära Naistevalla külla,” räägib Triin ja selgitab, et ta puhkab oma aias tööd tehes ning pere ja lähedastega koos olles. „Kui lapsed on terved ja neil läheb hästi, siis ongi kõik hästi.”

Uurin lõpetuseks, mida peaks tegema, et Eesti külaelu elaks.

„Külased on väga erinevaid. Külaelanikud tahavad, et neil oleks olemas see vaikus ja rahu. Aga kuidas sa sinna külla ikka saad, kui mitte teed mööda. Täna teed tolmuavad. Kui see tolm tuleb õue, siis see natuke häirib. Just infrastruktuur on see, mida maal elamiseks on vaja. Neid külasi, kus on päris tühjad majad, enam palju ei olegi. Külaelu nagu vanasti, et igas peres oli lehm ja kanad, tagasi ei tule, aga me peame ajaga kaasas käima. Kui külas on korralik tee ja talvel aetakse see tee lahti, internet on ja post ka tuleb - kui sellised teenused on kättesaadavad, siis elab ka Eesti küla edasi,” mõtiskleb Triin.

Pärast intervjuud kutsub ta mind vallamaja ette ühistantsimisele. Nimelt oli 29. aprillil rahvusvaheline tantsupäev ja selle puhul kogunesid tantsuhimulised kell 13.05 raadiote ümber, kus üle-eestiline ühistantsimine lahti hõigati ja selle tarvis muusikat mängiti. Ka mind kutsuti tantsima, nii et sain Triinuga Märjamaa vallamaja ees keerutada selleaastast ühistantsu „Terve vald”. Triin tantsis kerge jalaga ja naerul näoga.

„Mul on olnud kaks väga head juhti – Eero Plamus ja Villu Karu. Mul on selline kogemus, et juht ei pea ütlema töötajatele, et ta on nüüd uus juht ja nüüd hakkame nii tegema – töötajad loevad selle juhi tegudest ise välja.”

Triin Matsalu ametiülesandeid täitmas.

tijuht ja nii see edasi läks. 1. jaanuaril sai mul 20 aastat Märjamaa vallavalitsuses töötamist. Kõigepealt olin projektijuht, siis arengu- ja planeeringuosakonna juhataja ja siis abivallavanem,” räägib Triin ning jutustab lisaks sellest, kuidas 2005. aastal Eero Plamusele umbusaldust avaldati ja ka tema ametikoht koondati. „Sügisel, kui uued valimised olid, valiti Eero jälle vallavanemaks ja siis oli tekkinud abivallavanema koht ja Eero pakkus seda mulle,” räägib Triin toonasest valitsuskriisist.

Oma suurimaks isiklikuks töövõiduks peabki Triin projektijuhi ametikohalt abivallavanemaks tõusmist. „Minu esimesed töövahendid projektijuhina olid telefon ja telefoniraamat. Ma hakkasin ettevõtjaid läbi helis-

Tee tööd ja näe vaeva targalt, siis tulevad ka tulemused – nii sõnastas Kehtna valla Ühe Päeva Ülikooli moderaator, prorektor ja lektor Raivo Vare päeva lõpus loengutest järelduva sõnumi.

Vivika Veski

Järvakandi kultuurikeskuses viidi nädala eest läbi Ühe Päeva Ülikooli teemal „Maaelu tõde ja õigus“. Selle korraldas Kehtna vallavalitsus. Ülikooli-formaadi idee algatas ja lektorid valis Kehtna valla arendusnõunik Varri Väli. Ta lisas aga, et ühe konverentsi traditsiooni algatamine on ka Kehtna valla uues arengukavas sees ja samuti oli see planeeritud valla 2019. aasta eelarves.

„Kehtna vald soovib teha Ühe Päeva Ülikooli traditsiooniliseks. Eesmärk on alati kutsuda ülikooli lektoriteks parimad eksperdid ja spetsialistid,“ kinnitas Väli.

Seekord esinesid majandusekspert Raivo Vare, Eesti Rahva Muuseumi direktor Alar Karis, õigusteadlane Jüri Raidla, Tartu Ülikooli kognitiiv- ja õiguspsühholoogia professor Talis Bachmann, Eesti parim kartulikasvataja Kalle Hamburg ja regionaalarengu ekspert Rivo Noorkõiv. Päeva juhtis produtsent ja saatejuht Kristo Elias, kes näitas ka enda koostatud popurriid eetris olnud „Osooni“ saatelõikudest.

Ühe Päeva Ülikooli rektoriks nimetati nii Tartu Ülikooli kui ka Eesti Maaülikooli rektori ametit pidanud Alar Karis. Prorektori roll anti Talis Bachmannile, Raivo Varele ja Jüri Raidlale.

Nime „Maaelu tõde ja õigus“ põhjendas Varri Väli järgmiselt: „Maaelu arendamine on meie riigis endiselt erilise tähelepanuta ning tõde ja õigus on praegu filmi pärast väga kuum teema ning A. H. Tammsaare on ju kirjanoduslik maa sool number üks.“

Massiivne rahvasteränne on kasvamas

Oma loengus „Eesti majanduse perspektiivid ehk kuidas vältida ääremaastumist“ rõhutas Raivo Vare, et ees on suurte muutuste ja ebakindluse periood.

„Oleme liikunud uude ajajärku. Oleme tagasi XIX sajandi lõpu ja XX sajandi alguse geopoliitikas, multilateraalsus asendub uuesti jõukeskuste põhimõttega, seal on väikestel väga vähe võimalust kaasa rääkida. Eilsed edulood ei pruugi enam tuua edu. Kinnijäämine sellesse, mis eile edu tõi, võib tuua halba. Konkurentsivõimekus on võtmesõna. Euroopa hää on nõrgenenud, jõukeskused on suundunud itta. Et Euroopa häält üldse kuulda oleks, tuleb seda häält teha koos.“

Samas on absoluutne vaesus maailmas märgatavalt vähenenud. Massiivne rahvasteränne on kasvamas üle kogu maailma, kuid enim Euroopa ümbruses. Senine europotsentristlik maa-

Õigusteadlane Jüri Raidla.

ilm nõrgeneb ja liberaalse demokraatia mudeli populaarsus on vähenemas riigikapitalistliku kasuks. Tugevnevad protektsionistlikud tendentsid. Ühiskondade arengumudelite võistlus on nihkunud autokraatlikumate poole, kus ideoloogiline alus asendub üha enam ühiskonna kontrolliga aina tõhusamate tehnoloogiliste vahendite ja võtete kaudu.”

Need oli mõned mõtted, mida Raivo Vare rõhutas.

Ta tõi ka välja, et 2030. aastaks möödub Hiina majandus USA-st. Samuti selle, et tarbimise poole pealt veab majandusarengut keskklass ning Aasia Vaikse ookeani piirkonnas keskklass kasvab tohutult, sealt tuleb ka nõudlus. Euroopas samas suurriike enam pole.

Tõsiasjad Euroopa ja Eesti jaoks on näiteks need, et immigratsiooni tuleb tõrjuma hakata, Euroopal on kasulik praegust maailmakorda nii kaua kui võimalik elus hoida, Euroopa vajab Venemaad ning Hiinaga hakkab võitlus alles lahti rulluma.

„Euroopa Liit jääb meie peamiseks turuks ja peamiseks väljundiks rahvusvahelises poliitikas, kui tahame kaasa rääkida,“ tõdes Vare.

Hiina keelt võiks õppida küll

Eestis jätkub Vare sõnutsi linnastumine ja Eesti rebeneb Paide ja Türi kohalt pooleks – kaks kolmandikku jääb Tallinnale ning üks kolmandik „abikeskusele“

Tartule.

Võtmefaktor arenguks on Vare hinnangu järgi taristu, mille puhul on suur tähtsus raudteel. Rail Baltic on tema arvates võimalus, kuid asja on aetud halvasti. Rail Balticut võiks tema sõnutsi käsitleda eelkõige reisijateveo projektina ja või-

Majandusekspert Raivo Vare.

Ühe Päeva Ülikooli tudengid õppisid tarkuse tähtsust

Fotod: AARE HINDREMÄE

maluste avardamise kontekstis inimestele, mitte punnitada kaubaveoga lihttasuvuse tõestamiseks. „Haapsalu raudtee puhul ei eelda keegi tasuvust,“ võrdles Vare.

Varri Väli küsis, mida teeks Vare siis, kui oleks lähiajast alates maaeluminister.

Raivo Vare nimetas kahte Raplamaaga seotud asja. Esiteks võiks raudteeühendus olla parem ning Rail Baltic annab selleks võimaluse, mida muidu ei teki.

Teiseks viitas Vare olukorrale, millest Kehtna vallavanem Indrek Kullam oli päeva sisse juhatades kõelnud. Nimelt tahaks valda tulla tehas, kes töötleks ümber klaasijäätmeid, aga probleem on selles, et pole maad. „Maad justkui on küllaga, aga maal on kas omanik või on riigiprotsessid pikad. Täna veel ei teagi, kas võidame selle tehase endale,“ tõdes Kullam.

„Klaasitehase peab saama,“ leidis Vare. „Konkurentsivõimelise ettevõtte ümber tekib klaster. Muidu hakkab valitsema mitte majandus-, vaid eluviisipõhine mudel, mis hakkab tõmbama inimesi mujale.“

Kristo Elias uuris, kas Eesti koolides peaks õppima hiina keelt.

„Mina arvan küll, et võiks,“ vastas Vare.

Päeva lõpus ettekandeid kokku võttes ütles Vare: „Minu ettekande mõte oli, et maailm on jälle muutumas. Me peame kohanduma, pole nii, et nüüd oleme mugavalt Lääne ühiskonnas. Samas peaks meil olema

alles võime kohaneda.“

Alar Karis pidas loengu teemal „Muuseumide tempel pargis. Kui kaugel on kaugel“. Ta alustas sellega, et peab lahkuma enne lõppu, kuna läheb sisse juhatama Eesti Rahva Muuseumi (ERM) rahvusvahelist konverentsi Tallinnas. Miks peetakse Tartus asuva ERM-i konverentsi Tallinnas? Selgus, et Tartus ei leidu osalejatele piisavalt hotellikohti.

Karis viitas dirigent Neeme Järvile, kes on öelnud, et ERM põldude vahel on mõttetu ja tema ei jõua sinna kunagi. „Samas ta käib kogu maailmas dirigeerimas. Arvo Pärdi keskus on samuti nii-öelda võsa vahel, aga keegi pole selle üle nurisenud. Kaugus on paljuskorvade vahel,“ arutles Karis.

Ta tõdes samas, et tõepoolest on keeruline Tartu kesklinnas töötavaid inimesi sealt välja saada, et nad külastaksid ERM-i, kuigi see jääb kesklinnast vaid 2,5 kilomeetri kaugusele. Tartu raudteejaamast pole võimalik ERM-i saada ja oli suur võitlus, et saada elektrijalgratta laenutus muuseumi juurde, nimetas Karis.

„Kas Rail Baltic tuleks teha ikkagi läbi Tartu?“ uuris Elias.

„Mul ükskõik, mis selle asja nimi on, aga ühendus peaks Tallinnast olema kolmes suunas: Narva, Tartu ja Pärnu,“ vastas Karis.

Karise ettekannet kokku võttes leidis Raivo Vare sealt õpetusiva, et Tartu linna kui teise keskusega on midagi viltu ja vajalik on pikem vaade.

Linn päratu hulga metsa ja sooga

Jüri Raidla kiitis praegust koalitsioonilepet, aga leidis sealt olulise vajakajäämise – sealt ei selgu, mis on riigireform. Riigireformi Sihtasutuse nõukogu esimees Jüri Raidla kõneleski riigireformist.

Ka Raivo Vare tunnistas, et tedagi ehmatas see, et riigireformi definitsioonis ei ole täna veel kokku lepitud. Samas leidub koalitsioonileppes tervelt 22 riigireformi kontseptsiooniga sarnast või kattuvat elementi. „Aga kui pole paigas eesmärki, siis jääb asi toppama või läheb valesti,” nentis Vare.

Raidla hinnangul peaks omavalitsussüsteem olema maakonnapõhine. „Kui maakonnakeskusi ära ei päästa, on see suur sisejulgeolekuoht,” kinnitas ta. Maakonnapõhine süsteem oleks nagu Lembitu ajal – ka siis oli maakond omavalitsus. Maakondi võib tema hinnangu järgi ka juurde teha, nii et kokku oleks neid kuni 20. Aga näiteks Läänemaal on Raidla sõnusti juba raske päästa.

Raidla muigas, et tal on oma 8-aastasele tütrepojale raske seletada, mis on linn. Pärnus näiteks tähendaks see päratut hulka metsa ja soid kahe peamise majadekogumiga – suurem on Pärnu ja väiksem Tõstamaa.

Raidla hinnangu järgi ei saa see olla mõistuspärane reform, kui tekivad praeguse Pärnu linna sarnased moodustised.

Mine maale ja tule maale

Talis Bachmann pidas loengu teemal „Mine maale ja tule maale: kaks taktikat maaelu reklaamimiseks”. Ta illustreeris oma ettekannet piltidega eesti traditsioonilisest võistlusalast – vägikaikaveost. Selline sõda on Eestis tema sõnutsi käinud urbanistide ja ruralistide vahel. Bachmann tutvustas võimalust maaelu reklaamida kahe konkureeriva motivatsioonisüsteemi, BIS ja BAS, kaudu. BIS (Behavioral Inhibition System) ja BAS (Behavioral Activation System) tähistavad kahte konkureerivat motivatsioonisüsteemi. Esimene hõlmab vältimist ja eemaldumist, teine tõmmet ja lähenemist. BIS ütleb: hoidu, väldi, pidurda, eemaldu, hülga. BAS-i sõnum on: vali, mine, hakka, tee, suundu, lähene, võta. BIS-taktika tugineb linna vältimisele, BAS aga maa tõmbele.

„BIS- ja BAS-loogika on väga hea võimalus asju läbi mõelda, kui tahame midagi müüa, näiteks maaelu,” märkis Vare loengut kokku võttes.

Reklaamida saab aga Bachmanni sõnul edukalt üksnes siis, kui on, mida reklaamida.

Kalle Hamburg rääkis teemal „Innovatsioon kartulikasvatuses ja keskkonna säästmises ning koostöö Eesti teadlastega”. Tema ettekanne veenis, et kartulikasvatust on tänapäeval äärmiselt tehnoloogiline tegevus. Kalle Hamburg teeb ka koostööd teadlastega, katsetades mitmeid preparaate ning kasutab oma

põldudel ilmajaamu.

„Arendustöö on igas valdkonnas meie võti. Mulle meeldis ka valmisolek ja julgus teha katsetusi,” sõnas Vare.

Tugeva Tartu vaim kui pidur

„Taavetid ja koljatid regionaalarengus: kuhu liigub maaelu?” küsis Rivo Noorkõiv oma ettekandes.

„Ääremaad on alad, mis pole seotud keskuste hierarhiaga. Maaelupoliitikat kujundades tuleb lähtuda sellest, et meil ei saa olla ühtset maaelupoliitikat,” leidis Noorkõiv.

„Eesti liigub põhjanaabrite heaoluühiskonna mudeli suunas, mida riigid on ehitanud aastakümneid, kui riigis oli soodne rahvastiku struktuur. Meil paraku mitte. Kuidas sellist ühiskonnakorraldust finantseerida, kui rahvastik väheneb, vananeb ja koondub?” märkis Noorkõiv.

Eesti arenguks oleks tema arvates oluline, et korras oleks teedevõrk, sealhulgas raudtee, kiire internet ja investeringutele juurdepääs. Näiteks maksab elamispinna ruutmeeter Valgas 157 eurot, Tallinnas aga 1810 eurot. „Kui laod Valgas maja ehitades kivi seina, siis selle kivi hind langeb võrreldes poest ostmise hinnaga. Ilma riigi abita siin toime ei saa,” ütles Noorkõiv.

Noorkõiv küsis ka, kas me üldse suudame ülal pidada kahte kasvukeskust – Tallinna ja Tartu.

„Tartu annab 10 protsenti riigi SKT-st, see pole kasvanud viimase 10 aastaga. Võtmeküsimus – mida Tartu suudab Eestile välja pakkuda, see on ka Tartule endale oluline,” ütles Noorkõiv. Ka tudengite arv Tartus on vähenenud oluliselt.

„See on jõuline avaldus, mida mina ei julgenud teha – kas me suudame ülal pidada kahte kasvukeskust,” tunnistas Vare. „Võib-olla ka üks on palju, tuleb Tallinn kokku pakkida kaksiklinnaks. Tartule pole see kohale jõudnud. Tartu vaim on nii tugev, et ei ole aru saanud, et on hakanud ajast maha jääma.”

Maakonnapõhist omavalitsussüsteemi Noorkõiv aga ei poolda. „Vaadates, kui raskesti läheb territooriumide integreerimine ühtseks,” põhjendas ta. „Finantsbaasi tuleb suurendada, et keskvoimu tasakaalustada. Ei ole oluline, kui suured on kohalikud omavalitsused, vaid millise koostöö nad suudavad välja arendada. See on ka põhjanaabrite seisukoht.”

Küll tuleks ära teha kohalike omavalitsuste vigade parandus, lisas ta, vihjates hiljutise reformi vigadele.

Just Noorkõivule andsid ülikooli korraldajad auhinna kõige teemakohasema ettekande eest.

Aga Ühe Päeva Ülikoolis osalenud said ka lõpudiplomi rektori ja prorektorite allkirjadega – kokku anti välja 75 diplomit. Osalejaid oli kogunenud üle kogu maakonna, palju oli ka näiteks maakonna teiste valdade esindajaid.

Märjamaa aukodanik esitleb oma raamatuid kodukandis

Arvo Valton kuulamas lugejate muljeid.

Foto: REET SAAR

Kolmandat kevadet järjest on kirjandushuvilistel olnud põhjust tulla Märjamaa raamatukokku, kus kirjanik Arvo Valton on esitlenud oma uut raamatut või koguni mitut, aga Märjamaa aukodanikust kirjaniku loomingut on siin aastate jooksul esitletud ka muudel aegadel.

Reet Saar

Seekord tutvustati lühiproosa kogumikku „Selgeltnägija ja muid mõistujutte“, mis ilmus juba 2018. aasta lõpus, ning aforismikogu „Kes viimasena naerab, naerab üksinda“, mis ilmus juba 2018. aasta lõpus, ning aforismikogu „Kes viimasena naerab, naerab üksinda“. Viimane oli nii värskest trükitist tulnud, et kohalikest inimestest ei jõudnud keegi enne esitlust raamatuga tutvuda.

Lõõtsipilli mänginud Eve Burmeister ja Ave Sinikas viisid oma pillilugudega kuulajad argipäevast välja ja häälestasid meeled kirjanduse lainele. Raamatute tutvustuseks ütles Arvo Valton, et „Selgeltnägija“ mõistulood on paigutatud kolme plokki. Esimeses on novellid, millest mõned on ilmunud ka Loomingus. Teises osas on unenäolised miniatuurid. Kolmandas osas on kõige satiirilised lood mitmesuguste elunähtuste ja isikute kohta.

Raamatu andis välja Petrone Print. Raamatu saatesõnades on öeldud, et neis lühilugudes on veidrust ja tavalisust, suure ilma muresid ja üksikisiku ängi, ahnust, rumalust, kiitust ja kavalust, kaasajooksikuid, bürokraate, elu mõtte otsijaid ja muidu targuta-

jaid. Tõeni jõudmine selle raamatu absurdihõnguses ja irooniaga rikastatud maailmas on ebatavaline ja põnev rännak.

Aforismikogu „Kes viimasena naerab, naerab üksinda“ andis välja kirjastus Hea Lugu. Mõtteredad kogumikku valis välja Tiina Kaalep. Aforismide valimine kogusse olnud talle huvitav töö – iga mõttereda lugemise järel tuli teha paus ja loetu üle mõtiskleda. Valitud palasid esitas ta kuulajatele. Raamatu tutvustuses on öeldud, et kogumik koondab Arvo Valtoni seni ilmunuta aforisme, mis võtavad kokku tema loomekreedo suhtumises inimestesse, loodusesse, suhetesse, loomingulisusse, ellu ja iseäranis selle lõppu.

Kaalep rääkis ka, et Valton kirjanikuna on tema jaoks alati olemas olnud, kuid autori looming ei olnud teda kaua aega isiklikult puudutanud. Aga olles lugenud Loomingust Valtoni mälestuskilde, lähendasid need kirjutajat talle. Edasi järgnes juba koostöö. Tähistamaks omalt poolt Eesti riigi sajandat aastapäeva, andis nende kirjastus välja kümnest raamatust koosneva sarja „Kirjanikud omavahel“, milles kümme eesti kirjanikku kirjeldavad olnut ja olevat kirjanduselu loojate omavaheliste suhete kaudu. Arvo Valtoni raamat „Ühises hoovuses“ avaski sarja. Kaalep lisas, et praegusel ajal loetakse vähem, kirjanike sari oli üks viis autoreid lugejatele lähemale tuua.

Valton on kirjutanud palju aforisme. Tema „Kogutud teoste“ 22. köide sisaldab neid koguni 577 lehekülge. Autor ütles, et tema aforismid tõukuvad tihti näiteks ilukirjanduse lugemisest ja loetu peegeldusest temas. Ta kordas oma varemgi öeldud mõtet, et aforismi-

des on kordusi ja vasturääkivusi ja et ka see on täiesti loomulik.

83-aastane Valton on loominguliselt jätkuvalt viljakas. Mõni autor on endale seadnud päevase kirjutamisnormi, temal nii ei ole, aga ta kirjutab iga päev, sest „mulle see meeldib“. Kui hoog sees, tuleb uusi asju kui küllusesarvest. Alles hiljuti lisandus umbes nädalaga sadakond haikut. Valmis on käsikiri Põhjasõjast ja luulekogu ning kimbuke miniatuure. Tsükkel „Ajaloos hulgus“ sisaldab kümme minavormis lugu, mis ehk ilmuvad Loomingus. Valtoni „Kogutud teosed“ lõppes 24. köitega, aga seda saaks jätkata, sest lisandunud on kolme köite jagu loomingut.

Raamatute esitlus, mis enne kõike on suunatud konkreetse(te) teos(te) tutvustamisele, võib viia jutu ka hoopis kaugematele radadele. Nüüd jagasid Kaalep ja Valton vastastikku lugemissoovitusi. „Ma pole eesti kirjanduses mitmete tunnustust pälvinud raamatute poolt, kui neis on sees tигedus või halva imetlemine. Mulle on väga oluline, et kirjandus kutsuks headusele. Kui soovite, siis see on minu kreedo,“ ütles Valton.

Eesti ühe populaarsema filmi, „Viimse reliikvia“ stsenaaristilt küsiti, kas ta on juba näinud laineid lõonud filmi „Tõde ja õigus“. Valton pole veel näinud ja lisas, et tema arvates ei ole Eesti küla põhiprobleemiks Andrese ja Pearu kemplemine.

Kirjastaja Kaalep kommenteeris oma tähelepanekuid Märjamaa raamatukogu riulite vahel jalutamisel: et nägi siin kapsaks loetud luuleraamatuid ja mitmeid selliseid ohtrate kasutamiseljälgedega raamatuid, mida poleks osanud arvatagi.

Rapla Gümnaasium täiskasvanule

KESKHARIDUS = ROHKEM VÕIMALUSI!

Mittestatsionaarsesse õppesse astumine:

- Võta ühendust õppenõustajaga läbi veebilehe kontaktivormi (rapla.edupage.org).
- Tule vestlusele.
- Esita dokumendid.
- Õpi uues Rapla Gümnaasiumis ja loo oma tulevikuks rohkem võimalusi!

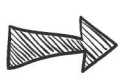
rapla.edupage.org > Mittestatsionaarne õpe

 Rapla Gümnaasium

AHOI, NOOR!

(ja täiskasvanu)

Millise töövahendi **haarad** sügisel **SINA?**

KEHTNA Kutsehariduskeskus

OOTAB SIND ÕPPIMA!

TEHNIKA

- juhid, tehnikud, diagnostikud

TOITLUSTUS

- kokk, vanemkelner, toitlustuskorraldus

EHITUS

- puuriija, viimistleja, kivi- ja betoon, maaler, plaatija, maamöödutehnik, monteeriija, puurmeister, müürsepp

IT

- IT-süsteemide nooremspetsialist, IT-turvaspetsialist, arvutivõrkude turvamine, telekommunikatsiooni vanemtehnik, süsteemiadministraator

**VASTUVÕTT
ALGAB 6.05**

WWW.SAIS.EE

Info: www.kehtna.edu.ee/tel 487 5246

Tuleviku tehnikaharidus Tallinna Polütehnikumist

Dokumentide vastuvõtt alates 15. maist:

põhikooli baasil 5. juulini
keskkooli baasil 16. augustini
sessioonõppesse 13. septembrini

Pärnu mnt. 57 Tallinn
tel 610 3601
info@tptlive.ee

WWW.TPTLIVE.EE

Õppimine Tallinna
Polütehnikumis
on tasuta!

**TULE INFOPÄEVALE
15. MAIL** NÄITAME SULLE,
MIDA ME SIIN ÕPIME
10.00-15.00

3 erialaosakonda ja ligi 20 põnevad eriala!
Võtame vastu õpilasi nii põhikooli kui ka keskkooli baasil.
Uued innovatiivsed õppekavad!

MEEDIA | INFOTEHNOLOOGIA | ELEKTROONIKA | ENERGEETIKA | TELEKOMMUNIKATSIOON

RAPLA- Avasta MAA

Kevad 2019

Ilmub Raplamaal, Jõgevamaal, Läänemaal, Võrumaal ja Saaremaal

Rapla Turismiinfokeskus

Viljandi mnt 4, Rapla
Tel 489 4359, turism@raplamaa.ee

**TURISMIINFO, RAPLAMA A GIIDID,
PILETILEVI, SUVENIIRIDE MÜÜK**

www.raplamaa.ee • www.puhkaeestis.ee • www.visitestonia.ee

Kevadine Mukri raba.

Foto: ULVI BLANDE

Tule ja veendu ise

Me isegi ei kahtle, et Rapla maakond võiks sulle huvi pakkuda. Koguni siis, kui sa arvad, et tead Raplamaast peaaegu kõike, võid kindel olla, et see „peaaegu“ sisaldab sinugi jaoks veel palju põnevaid avastamisi. Meil siin on nii kaunist loodust, muistseid vaatamisväärsusi, põnevaid seiklusi kui ka kõrgtasemel kultuuriüritusi. Pillame sissejuhatuseks vaid mõned pärlid Raplamaa atraktiivsest keest.

Loomulikult oled sa kuulnud juba 27. hooaega alustavast Rapla kirikumuusika festivalist, mis toob traditsioonikohaselt maakonna eri paikadesse paariks nädalaks tuntud interpreete ja väärt muusikat.

Kindlasti on kõrva jäänud ka sõjalis-sportlik Põrgupõhja ja retk, mida tuntakse kui

üht raskemat ja väga head meeskonnatööd eeldavat omanäolist rännakut, mille põhikorraldaja on juba parikümmend aastat olnud MTÜ Põrgupõhja Risti Selts.

Aga kas sa tead midagi ka Põrgupõhja punkrist, mis paikneb Märjamaa vallas Tiduvere külas? See on koht, kus asus 1946. aastal asutatud Relvastatud Vastupanu Liidu staap. Olgu lisatud, et RVLi punker on kõigi hea tahtega inimeste jaoks 24 tundi avatud. Lisaks metsarahule leiad sealt ka lähemat informatsiooni RVLi võitluste kohta.

Võib-olla on sulle kõrva jäänud, aga võib-olla ei ole ka, et Rapla maakonda võiks tinglikult nimetada keraamika maakonnaks. Igal suvel, taas juba 20 aastat järjest, sõidab Kohilas üle maailma kokku

tunnustatud keraamikuid, et olla paar nädalat koos, valmistada suuremõtmelisi saviskulptuure, mis saavad lõpliku vormi Tohisoo pargis asuvas anagama-tüüpi keraamikaahjus. Korraldaja on Eesti Keraamikute Liit.

Kuid võib-olla pole sa kuulnud, et tegelikult ei peagi terve aasta ootama, et suvesüdames korra ehedate savitaiestega kohtuda. Meie Atla mõisa keraamikapoest saab aasta ringi soetada valgest ja pruunist savist käsitööna kohapeal valmistatud esemeid. Lisaks võid samast kaasa võtta ka kohalikke peeneid napse, millel väga erilised nimed. Näiteks pakutakse seal Atla mõisahärra õunanapsi, Muistset õunanapsi, Helisevat õunanapsi, aga ka Atla mõisaproua kirsinapsi.

Kõike seda ja lisaks veel palju muud saab muidugi osta maakonnakeskusest Väärt Raplamaa Toote kauplusest.

Kõike, millest tuleks rääkida või mis väärrib tähelepanu, nälale leheküljele ära ei mahuta. Sellepärast oleks mõistlikum, kui tuled ise meile külla ja veendud oma silmaga. Muide, abiks võiks olla Raplamaa Sõnumite kodulehekülge www.sonumid.ee. Sealt leiad lisaks värsketele uudistele rubriigi „Kuhu minna“, kus ülevaade maakonnas ees seisvatest sündmustest (teated uuenevad iga nädal) ja kui reisil peaks kõht tühjaks minema, siis leiad rubriigist „Head isu“ kõigi Raplamaa söögikohtade päevamenüüd, asuvad nad siis Kohilas, Märjamaal, Kehtnas, Järvakandis või Raplas.

Kohtumiseni!

Käru muuseum Kärus OOTAB KÜLALISI!

Helista ja tule kohale!

Oleme avatud ette tellitud ajal.
Telefon 5555 2369

Rahvamaja 1, Käru alevik,
Türi vald, Järvamaa

XVIII Kohila rahvusvaheline keraamika sümposium 2018.

Foto: STINA ANDOK

JÄRVAKANDI KLAASIMUUSEUM

tutvustab klaasi ajalugu Eestis. Seetõttu on muuseumis näha olevad esemed kogutud tervest Eestist. Eksponeeritud on nii klaastoodang kui ka klaasitööstustega seonduvad muud esemed, masinad ja seadmed.

Tänavu on muuseumis võimalik näha Eestis valmistatud maailmatasemel klaasi meie näitusel „Pilvi Ojamaa looming Tarbeklaasis“.

Järvakandi Klaasimuuseumi töötajad on valmis teid vastu võtma.

Etteteatamisel on võimalikud **giidiga tutvustused eesti, inglise, vene ja soome keeles.**

Meil on kolm maja. Giidiga liigume läbi vana peamaja, uue näitusemaja, klaasikoja. Vaatame püsiekspositsiooni, vahetatavaid näituseid ja võimalusel sulaklaasi töötlemist. Muuseumipoes on müügil kohapeal Eesti liivast ja Eesti käsitöona valmistatud klaasesemed.

Külalastajad, kes soovivad lisaks giidile kas ise klaasi puhuda või puhumist näha, peavad oma külastusaja kõigepealt leppima kokku klaasistudio. Muuseumi giid saab juhendada klaasikoja aegadest, mitte vastupidi, sest klaasikojas käib tsükiline tootmistegevus. **Puhumispäevad on N, R, L ennelõunasel ajal.**

Soovitame: esmalt giiditeenus ja alles pärast seda tegevused klaasikojas. Giid on teadmispõhine. Anname ajaloolise ja tehnilise üldülevaate klaasi keetmisest, klaasesemete käsitsi valmistamisest ja masinatega tootmisest. Miks mõisnikud Eestis klaasivabrikuid rajasid, milliste toimepõhimõtete järgi need tootmisüksused tegutsesid ja kuidas kodad ning vabrikud tihti peale ka oma otsa leidsid - sellest ning paljust muust saate meie näitusel giidi toel veel täiendavalt teada.

Muuseumi klaasistudio on muuseumi osa ja selle külastamine on võimalik muuseumi piletiga. Käesoleval aastal on **täispilet 3 ja sooduspilet 2 eurot**. Giiditasud on paindlikud sõltuvalt grupi

suurusest ja jäävad vahemikku **10-24 eurot grupi kohta**. **Haridusprogrammid** eri vanusegruppide õpilastele tutvustavad klaasi valmistamise ABC-d. Soovi korral lisandub klaasipuhumise võimalus.

Aja saate kinni panna, kui helistate meile või saadate e-kirja: 518 2610, 5390 4677 klaasimuuseum@klaasimuuseum.ee www.klaasimuuseum.ee

Meie piirkonnas asuvate huviväärsuste kohta saate infot kodulehelt alalõigus „külastajale“. Häid kohti on nii loodus- kui ka kultuurihuvilistele.

Ja teadmiseks. Kodu-lehelgi on näitus, mis viib teid Eestis sajandeid tagasi valmistatud klaasi sisemaailma. Alamlehtedel taustaks olevad professionaalsed makrofotod pa-jatavad teile klaasi ilust ja võlust!

Täname tähelepanu eest ja kohtumiseni muuseumis!

8. JUUNIL RAPLA KESKLINNAS Rapla melu 2019 TuleTulemine

Kell 10–16 kesklinnas Rapla **autoshow**, **käsitöö- ja melulaat**, **kirbuturg**, **lasteala**, **muusika**, **sport jpm.**

Kell 10 – ... **ühapäevakohvikud** Rapla linnas

Kell 10–12.30 keskväljakul **laulu- ja tantsupeo „Minu arm“ tuletulemine, kontsert**

Kell 12.30 **rongkäik** Tammemäele

Kell 13 EV100 **tammede istutamine** Tammemäele

Kell 20 **Susi öö** kontsert

info www.rapla.ee ja kultuurikeskus@rapla.ee tel 529 0853

xxvii RAPLA KIRIKUMUUSIKA FESTIVAL

27.06 – 14.07.2019

Festivali peaesineja on **TALLINNA KAMMERORKESTER**
27. JUUNIL KELL 19.00

RAPLA MAARJA-MAGDALEENA KIRIKUS

Kaastegev on Tallinna Filharmoonia kammerkoor, dirigent Risto Joost
Kavas: Tõnu Kõrvits „Sina oled valgus ja hommik“

PILETILEVI PILETID
5-15 €

FESTIVALI KOGU PROGRAMM
WWW.RAPLAFESTIVAL.EE

KULTUURIMINISTEERIUM

EESTI KULTUURIKAPITAL

Raplamaa Arengufond

Rapla vald

Eesti Endowment Fund

AkzoNobel

HARJU

Sel suvel Palamulla küünis:

Jaan Pehk

Pühapäeval,
26. mail

Juhan Uppin

Pühapäeval,
21. juulil

Tõnis Mägi

Pühapäeval, 25. augustil

Info: FB/Palamullakuun

Mahtra Talurahvamuuseum
Muuseumi tn 1, Juuru

Püsinäitusel tutvustame talurahva elu 19. sajandil ja Mahtra sõda.
Kuni 1.06 Ungari Rahvusmuuseumi näitus „Viis sajandit reformatsiooni Ungaris“, seejärel näitus Raplamaad käsitlevatest trükistest.

Atla-Eeru talupojakõrtsis näitame ajastuomast interjööri ja suvel kõrtsikultuuri tutvustavat näitust. Selles 1811 ehitatud rehielamus korraldame ka erinevaid muuseumiprogramme.

Muuseumiöö 18.05 kell 18-23 muuseumi hoidlates Juuru vallamajas (Veski 1) kangastelgede kokkupanek ja näitus tekkidest. Atla-Eeru kõrtsis lõimelõngade käärimine, kaltsuvaiba kudumine, piknik ja Ave Sinika lõõtspillimuusika.

www.mahtramuuseum.ee,
tel 484 4199, info@mahtramuuseum.ee

- Lõunapakkumised
- *a la carte* menüü
- Grupitoitlustamine
- Catering teenused

E-L 9-21
P 10-18

a la Rapla
KOHVIK-RESTO

Tallinna mnt 17a, Rapla. www.raplaresto.ee
raplaresto@gmail.com, tel +372 489 6699

Tulge kauplema!

11.mail Laot toimub 9.00 - 16.00 Rapla linnas, Karmani platsil (Kooli 4)
RAPLA XVII KEVADLAAT
taimed, istikud, toidukaup, käsitöö, aiakaup

10.00 folkloorirühm "Ristik"
11.00 Seltskonnatantsurühm "Kuukiir"
12.00 Seltskonnatantsurühm "Koduläte"

Osavõttust teata juba **6. maiks** ivi.sark@gmail.com
(millega kauplete, platsi suurus, kontaktandmed, elektri kasutamise vajadus)

Kohtumiseni Rapla laadal! Projektijuht Ivi Sark 512 8931 • ivi.sark@gmail.com

Tule, veeda üks lahe päev
kogu perega looduses ja värskes õhus!
ELUPUU TALUS
18. mail kell 12 - 17

- Avatud talukohvik
- Töötoad
- Poni talutus koos vanematega

Aadress: Elupuu talu, Lipametsa küla, Rapla vald, Rapla mk

Pizza
kiosk

Rapla Pizzakiosk

Viljandi mnt 4
Tel 482 2100
Avatud E-P 11-21
www.pizzakiosk.ee

Puraviku Tuleveski
Sepikoda

AASTAST 2003

Valtu küla, Tel 527 4653

www.veskisevad.ee

VALI AEG JA KOHT
sinu peolaua või ürituse toitlustuse korraldab:

dubcinema.ee • +372 520 9459 • info@dubcinema.ee
KÕHU
TÄIDAB
Cinema
CATERING

Peolauad,
sünnipäevad,
banketid,
firmaüritused,
tüdrukute- ja
poisteõhtud
jõululauad,
matuselauad jne.

Tel: 503 8876, 483 3221
E-post: aivar@viastop.ee
Loone küla, Kohila vald

LOONE BAAR

Avatud 11-20
L-P 12-20

VANA BUSSIKAS
PUBI

Avatud E-N 11-21
R 11-03
L 12-03
P 12-21

Tel: (+372) 489 0997
E-post: aivar@viastop.ee
Koluvere maantee 2, Märjamaa alev

Mis koht on Vembu-Tembumaa?

Vembu-Tembumaa on kogu pere park, mis on tegutsenud juba 18 aastat. Asume Kurtina külas Saku vallas. Park on ehitatud ja hoitud nii, et igas vanuses külastajad tunneksid end siin hästi. Pargi eesmärk on pakkuda tegevusi, mis on peaaegu igale vanusele sobilik ja meeldiv. Vembu-Tembumaa pakub aktiivsemaid olulusviise alates veeliikumägedest ning lõpetades ronimisradadega. Seega tuleb riietuda vastavalt ilmale ja kindlasti sportlikult.

Pargis on veidi tehnikat, saab sõita väike-ATVdega, kartidega ja akuautodega. Olemas on ka pörkeautod ja paarisveloautod. Väikesed külastajad saavad sõita rongi ja karusselliga. Lisaks on ka nende jaoks väikesed plastikautod, suur turnimis- ja liivaväljak ning mänguküla.

Pargis on palju erinevaid batuute ja ei puudu ka eelsoojendatud välibasseinid. Võimalik on sauna kasutada. Olemas on suured ühissaunad ja paar erasauna, mida

on võimalik rentida.

Vihmasema ilma korral või ka lihtsalt vahelduseks võib mängida mängudemajas vanade mänguautomaatidega või juba moodsamaid Wii, Xbox 360 mängu. Lisaks on saalis õhuhoki, jalgpallimäng ja piljardilauad. Sellest aastast on uute mängudena moderniseeritud mänguautomaatide mängud nagu Super Mario, rally, fistfight ja teised.

Pargis on mitu söögikohta. Toidutoas pakume mõningaid koduseid toite ja palju erinevaid kiirtoidu nimistusse kuuluvaid toite. Kohvikus on alati värsked saiakesed ja hea kohv või tee. Lisaks saab maiustada mõnusa meeli paitava jäätisega. Basseinibaarist saab kiirtoite, karastusjooke ja jäätist.

Parki võib tulla ka oma toidukorvi ja söekotiga. Meil on piisavalt laudu ja grillimiskohti, kus saate enda maitse järgi ideaalse söömaaja korraldada.

Kui kõht täis, saab rahulikult pargis jalutada ja tutvuda ka meie loomadega. Meie Šetlandi poni Ben ja pruun lammas Mannu tervitavad teid iga ilmaga. Lisaks silkab puurides jäneseid ning ei puudu ka kanakari uhke kukega.

Veel on pargis turnimisrada ehk Tarzani-rada, kus saab oma julgust ja tasakaalu proovile panna. Lapsed saavad sõita ka velo-paatidega ja ratsutada kummiponidega, suuremad aga mängida vesijalgpalli ning lasta täpsust lasketiirus.

Kui seikluslikust päevast väsinud ja kodutee on pikk, saab meie pargi kõrval olevates kámpingutes ööbida ja siis juba puhununa hommikul teed jätkata.

Tähelepanu! Hooaja alguses on meil sooduspakkumine just koolidele ja lasteaedadele, mis kehtib kuni 22. juunini 2019.

Kindlasti tasub lähemalt uurida meie

VEMBU-TEMBUMAA

- Catering teenus (+kohalevedu)
- Peoruumi rent (peied, juubel, sünnipäev jm)
- Pulmatordid (+täisteenus)
- Soe ja külm toit kohapeal ja kaasa
- Kodused maitsvad pirukad, saiakesed, koogid, tordid, kringlid, suupistevaagnad, salatid jpm!

Eifeli Köök on uuenduste teel!

Aprillis avati maja esimesel korrusel uus peoruum 40-45 inimesele (olenevalt üritusest).

Praegu käib hoogne remont maja teisel korrusel, kuhu teeme majutuse. Plaanime avada selle mai keskel või juunis.

Kogu meie tegevust saab jälgida Facebooki kodulehel.

Oleme avatud:
E-T 8.30-17
K-N 8.30-18
R 8.30-20
L 9-15

Maitsvate kohtumisteni!

Kohila, Vabaduse tn 12
Tel 600 7897, 5631 5493, 5606 1666

Sillaotsa Talumuuseum

Tervet talupojatarkust leiab Raplemaal Märjamaa valla Veski külas asuvast Sillaotsa Talumuuseumist. Via Balticat pidi sõites on see poolel teel Tallinna ja Pärnu vahel, vaid Päärdu kandi teelt kõrvale keerata ja 7 kilomeetri pärast oletegi kohal. Enim õigusi ning võimalusi on siin lastel, aga uudistamist jätkub ka nende vanematele. Sobib tulla nii perede, sõprade kui ka klassiekskursiooniga. Nii kodu- kui ka väljamaised maailmarändurid on muuseumi üles leidnud ning mitmekski tunniks vaatlema jäänud. Suurematel seltskondadel on soovitatav ette registreeruda. Muuseumi tööd ja tegemised on tihedalt seotud loodusega, rahvakalendri tähtpäevadega. Korraldame muuseumitunde, ekskursioone ning näitame vanu töövahendeid ja töövõtteid. Hoiul on ligi 17 000 erinevat museaali kohalike meistrite tehtud rehepeksumasinast kuni poest ostetud kotinõelani. Suvisel ajal on soojem ja mõnusam, sest kõiki kaheksat katusealust me soojaks kütta ei jõua. Dendroparkides kasvab ligi 200 erinevat puu- ning põõsaliiki ning -vorme.

Muuseum avatud
1. maist - 31. augustini

T - P 10-17
riiklikel pühadel - suletud

1. septembrist - 30. aprillini

E - R 10-17
L - P tellimisel

Veski küla, Märjamaa vald,
78261 Raplammaa, sillaotsa@velise.ee

www.velise.ee/muuseum
Tel 489 7764, 5348 4660 juhataja

Teeme oma tööd südamega ja suurim soov on, et lahkuksite meie juurest alati positiivsete emotsioonidega. Et sooviks tulla meie juurde tagasi ikka ja jälle!

Tel: 524 1473
E-mail: info@haraka.ee

Meie kõige kallim vara olete

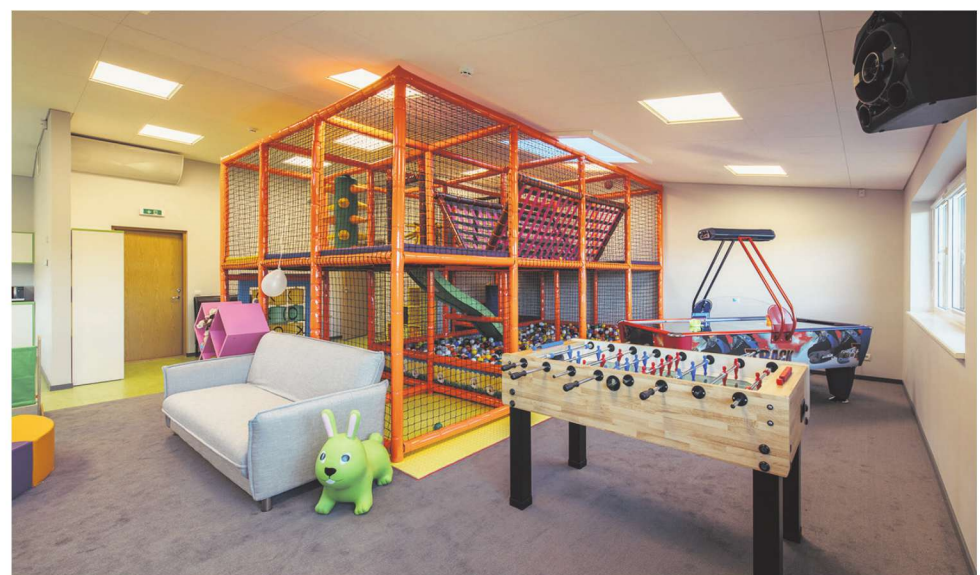
HARAKAPESA
KOHVIK - PUBI

Risti, Urge küla 79743 Raplammaa

Rõõm on teatada, et Harakapesa ülakorrusel on avatud nüüd ka Haraka mängupesa. Rendi 3 tunniks laste sünnipäevade pidamiseks, beebide kokkutulekuks või mis tahes muuks sündmuseks.

Haraka Mängupesa
Tel: 514 8786
E-mail: info@harakamangupesa.ee

Väärt meistrite kool

A yellow folding ruler is extended vertically, showing measurements in both inches and feet. The ruler is marked from 0 to 6 feet (72 inches). The background is a yellow and black striped surface.

Kohila Gümnaasium
tulevik algab täna

Armas ja kodune Kohila Gümnaasium kuulutab välja konkursi
ÕPPEALAJUHATAJA ametikohale (koormus 1,0).

Seoses ainetundide mahu suurenemisega ootab Kohila Gümnaasium oma tegusasse kollektiivi tööle:

- **ERIPEDAGOOGI** (koormus 1,0),
- **INGLISE KEELE** õpetajat (koormus 1,0),
- **VEENE KEELE** õpetajat (koormus 1,0).

Tööle asumise aeg kõigile ametikohtadele on **26. august 2019.**

Kohe valmiva kooli juurdeehitusega seoses saame pakkuda kaasaegset õpikeskkonda. Meil on toimiv mentorsüsteem ja konkurentsivõimelised palgad.

Avaldus, CV ja haridust tõendavate dokumentide koopiad saata hiljemalt **15. maiks 2019** (kaasa arvatud) aadressile: Kooli 1, Kohila 79805 või e-posti aadressile kohila@kohila.edu.ee. Täiendav info tel 484 1021 või e-posti aadressil neeme@kohila.edu.ee.

RAPLA
Täiskasvanute
GÜMNAASIUM

Rapla Täiskasvanute Gümnaasium ootab uusi õppureid!

Õppetöö alates 7. klassist ja kahel nädalapäeval, gümnaasiumis pakume ka e-õpet, õppimisvõimalust laupäeval või ekstermina ning riigieksamiteks valmistumist üksikaineõppijana. Rakendame varasemat õpi- ja töökogemust ning individuaalset lähenemist.

Infotunnid:

7.05 ja 18.05 kell 12 ning 14.05 kell 18
5.06 kell 10, 8.06 kell 13 ja 18.06 kell 12

Dokumentide vastuvõtt

- 2. maist kuni 28. juunini tööpäeviti kella 9–16
 - laupäeviti kuni 15.06 kella 9–14
- koolimaja II korrusel (Rapla, Lasteaia 5).

Juulikuus vastuvõttu ei ole,
alustame vastuvõttuga taas augustis

Lisainfo: kristi.luik@raplatg.ee või telefonitsi
485 5859 või 5647 3488

Kooli koduleht: www.raplatg.ee

Olustvere
Teenindus- ja
Maamajanduskool

Olustvere
School of Service
and Rural Economics

Traditsioonilised erialad
tuleviku võtmes

Olustvere Teenindus- ja
Maamajanduskoolist

Lisainfo erinevate õppimisvõimaluste
kohta kodulehel www.olustvere.edu.ee

Tel: +372 4374244, **e-Post:** vastuvott@olustvere.edu.ee

Vana-Vigala
Tehnika- ja Teeninduskool

Tule leia endale meelepärane eriala looduskauis Vana-Vigalas ja vali sobiv võimalus õppetöös osalemiseks statsionaarse õppe või tsükliõppe vormis!

TOITLUSTUS- JA MAJUTUSTEENINDUSE ERIALAD

Kokk, abikokk, köögiabiline, abikelner, kondiiter, pagar, puhastusteenindus- kodumajandus, puhastusteenindaja abiline

EHITUSE- JA PUIDUTÖÖERIALAD

Ehitusviimistlus, mööblirestauraator, pottsepp-sell

KÄSITÖÖERIALAD

Sepp, keraamik, puukäsitööline

AUTOERIALAD

Sõiduaudiagnostik, sõiduautotehnik, automaaler, autoplekksepp - komplekteerija, väikemasina-, mootor- ja jalgrattatehnik, sõidukite pindade hooldaja ja rehvidehnik

www.vigalattk.ee

SUURIM TARBESÕIDUKITE VALIK EESTIS

IVECO

PROFESSIONAL

Ametlik esindaja Iv Pluss AS

Iv Pluss AS Pärnu mnt 556, Laagri
677 9060 myyk@ivpluss.ee
teenindus@ivpluss.ee www.ivpluss.ee

Iv Pluss AS

Iveco esindaja aastast 1993

Mari Tammar

24. aprillil esietendus VAT teatris Kodilast pärit lavastaja Helen Rekkori autorilavastus „Kiskja”. Rekkor on viimastel aastatel pälvinud tähelepanu kui väga produktiivne lavastaja, kes ühe hooaja jooksul toob välja mitu lavastust ja seda nii noortele kui ka täiskasvanutele. 2018. aastal pälvis Rekkor maineka Ants Lauteri nimelise lavastajapreemia.

Lavastus „Kiskja” võtab luubi alla vägistamisdroogid, mida pidudel jookide sisse pannakse eesmärgiga muuta ohver manipuleeritavaks.

● Miks selline teema?

Ma hakkasin kuulma enda tutvusringkonnas häirivalt palju lugusid *roofie* tamisest. *Roofie* on katusmõiste igasugustele ainetele, mis pahaaimamatu pidulise joogi sisse sokutatakse. Suurem osa minuni jõudnud lugudest olid õnneliku lõpuga ehk inimene oli jõudnud just koju ja kukkunud lävepakul kokku või oli sõber märganud, et midagi on valesti ja kaaslane õigel ajal ära toimetanud, aga oli ka väga häiriva lõpuga lugusid.

Eks me kõik oleme kuulnud sellistest lugudest ning et klubides tuleb oma klaasidel silm peal hoida, aga kuna nii lühikese ajaga kogunes nii palju eriilmelisi lugusid - ja ma rõhutan, et tegevuspaikadeks ei olnud ainult klubid, vaid ka sünnipäevad, erapeod, vabaõhuüritused -, siis see mind mõttele, et tegemist on salaepideemiaga, mis meie ühiskonnas viirusena levib, aga millegipärast seda ei teadvustata sellisena nagu peaks - jõhkra isiksusevastase kuriteona. Ja kuna ohvreid on palju, on järelikult palju ka kiskjaid. Ja see pani mind küsima, mis kurat meie ühiskonnas lahti on, et sellised asjad on võimalikud?

Üks vastus on, et see on kiirühiskonna probleem. Meil on kiirtoit, kiirmood ja nüüd siis ka „kiirsuhted” - ei taheta investeerida suhetesse enam oma armastust, energiat ja tähelepanu. Teine pool sellest probleemist on kindlasti toksiline maskuliinsus ehk siis maailmavaade, kus naist käsitletakse kui objekti ja oma jahisaagi püüdmiseks ja allutamiseks on kõik vahendid lubatud.

Selle juured omakorda ulatuvad minu silmis nii muinaslugudesse, kirjandusse kui ka 20. sajandi filmidesse, kust me õpime, et meeskangelane võib jõhkrukseda ja oma armastust peale sundida. Ja lisaks on meile tänapäeval kergesti kättesaadav porno, kus võimusuhted on erakordselt paigast ära. Ja kuna sellest on saanud viirus, siis puudutab see teema meid kõiki.

Eesti politseil puudub nende juhtumite kohta adekvaatne

Episood "Kiskja" lavastusest. Põneviku tegevus toimub ööklubis, kus ka päriselus korgijoogid jm piduliste klaasidesse liiguvad.

Foto: VAT Teater

Helen Rekkor: ka naiste hääl peab teatris kõlama

statistika, sest neist teatatakse oluliselt vähem, kui neid juhtub. Pluss - kui inimene muutub helistamisvõimeliseks, on see aine verest läinud.

Tänuväärsele kirjanik Sass Henno sellel teemal augustist alates kella löönud ja palju ära teinud. Oli kohtumine prokuratuuri ja politseiga, kus vaadati seadusandlus üle ja avati diskussioon teemal, mida saab muuta, et olukorda parandada. Paar päeva tagasi tehti ka teatavaks seadusemuudatus. Karistused on nüüd karmimad.

● See on üsna delikaatne teema, mis vastukaja sa oled saanud?

Väga head. Selle lavastuse sihtgrupp on inimesed, kes käivad väljas. Üks mu kultuuritegijast sõber ütles, et on nii värskendav näha laval haaravat lugu, mitte kaasaegsele etenduskunstile omaid abstraktsioone. Mul on ülihea meel, et minu enda vanusegrupp on selle hästi vastu võtnud. Eriti veider, et isegi 80-aastased tädid!

Lavastus on üles ehitatud põneviku, sest sellise mugavustsooni väljaspool oleva temaatika puhul ei ole vaja näidata laval kahte tundi kannatamist, vaid seda, kuidas inimesed oma elu ja tõekspidamiste eest võitlevad.

● Kuidas see lavastus sündis?

See ei olnud klassikaline teatriloomne viis. Näitlejad ei saanud

võimalust enda tegelast paberil analüüsida, sest ma viisin nad kohe situatsiooni. Loometöö nägi välja selliselt, et iga näitleja teadis oma tegelase taustalugu ja nn luukeresid kapis, mida ta ei tohtinud teistele näitlejatele rääkida. Iga stseeni eel andsin näitlejale peaülesande ehk mida tema tegelaskujul on vaja selle stseeni käigus saavutada, ja näitlejad üksteise ülesandeid ei teadnud. See tähendas, et iga näitleja võitles oma tegelase eetilise kompassi eest ja ma asetasin neid järjest keerulisematesse olukordadesse. Aga ma ei saa loo enese kohta rohkem midagi rääkida, sest see on saladus.

Dramaturgiline struktuur oli enne proovide algust olemas, aga dialoog tekkis proovide käigus vastavalt tegelase vajadustele. Selline olukord tekitas tekstiloomes ülima orgaanilisuse ja eluläheduse. Lavastust mängitakse sellel hooajal mai keskpaigani, nii et mitte kaua. Kes tahab näha, peab kohe tulema!

● Kuidas sa näitlejad valisid?

Ma valisin näitlejad instinkti järgi. Mul oli kaks lasku pimedusse (st et Helen polnud näitlejatega varem koostööd teinud - toim). Mul oli vaja kaht öde ja ma ei tahtnud, et nad oleksid feno- ja genotüübilt nii erinevad, et „noh, see on teatrireaalsus ja mängime, et nad on öed”. Oli vaja, et nad oleksid reaalselt sarnased ja selle

järgi see näitlejate kaardipakk sai laotud. Ja ma olen nii rahul sellega, kuidas kujunes.

● Kuidas näitlejad kohanesid teistsuguse meetodiga?

Kuttidel (Ago Soots ja Meelis Põdersoo - toim) läks alguses natuke aega. Nad oli väikses šokis esialgu. Aga kui ma andsin neile ülesanded kätte, siis nad tootsid sellist kraami, et neist üksi saanuks eraldi seriaali. Naised (Maarja Tammemägi, Kaisa Selde, Liisu Krass - toim) said ülikiresti lainele.

Maarja Tammemägi, TÜVKA näitlejatudeng, on tippvormis. Tal ei olnud mingit probleemi. Ma andsin talle lihtsalt kondi järada ja ta lakkus selle n-õ puhaks. Kaisa Selde on nii naljakas naine. Ma ei teadnud seda varem, sest mul ei ole telekat. Kaisal ja Maarjal tekkis väga hea lavaklapp, olen selle üle väga rõõmus.

● Mis sind järgmisena ees ootab?

Järgmiseks on Birgitta festivali avalavastus 9. augustil. Idee ja lavastus Helen Rekkor, muusikaline juht Kristjan Järvi ja peaosades Mick Pedaja, Rauno Kaibiainen ja Andres Roosileht. Lugu räägib ühest teisest galaktikast pärit külalisest, kes satub juhuslikult planeedile Maa ja mis temaga siin juhtuma hakkab. Lavastus saab olema visuaal- ja varjuteatri esteetikas ning tuleb lavale vaid ühe korra.

Varjuteatriga ka jätkan. Muusikafestivaliga Big Bang seoses esietendub varjuteatri- ja muusikalavastus koostöös klassikalise muusika kooslusega Duo Telluur. See on ka festivalilavastus, aga suure tõenäosusega läheb hiljem rändama.

● Sa ütlesid mulle ühel päeval, et oled valinud olla sina ise. Mis see tähendab?

Praegusel hetkel tähendab see seda, et ma olen endaga igas aspektis ära leppinud ja ka enda vajakajäämistega, mis teisi võivad ärritada. Iseendaks jäämine viibki sind lõpuks sinna, kus sa tahad olla. Mina tunnen, et olen suht enam-vähem sellises kohas, kus ma tahan olla. Ma saan teha seda tööd, mida ma täiega armastan ja olla nende inimeste keskel, kes mind täiega inspireerivad ja mul on põhjus hommikul silmad lahti teha ja kepseldes tööle, st teatrisse minna. Ma julgustan igaühte, ka minikülades elavaid noori (nagu näiteks Kodila) jääma oma südamele truuks ja ajama julgelt oma asja. See viib sihile.

● Mis rolli naised teatris mängivad, kas see on kuidagi teistsugune kui meeste roll?

Ilma naisteta ei oleks teatrit. Ilma naisteta ei oleks midagi. Ma arvan, et alati on olnud võimsaid naisi teatris. Ka Eesti esimene lavastaja oli naine - Lydia Koidula. Kui praegu mõelda 30-ndate tuuris naislavastajatele, siis nende/meie osakaal on suurem kui eales varem ka kõigil on oma käekiri ja missioon. Traditsiooniliselt on olnud lavastajaamet meeste töö ja kuna maailmadramaturgia on üles ehitatud selliselt, et viis meest saavad oma asja ära ajada, piisab, kui üks ilus naine nurgas tiksub, siis mina olen väga teadlikult ja oma lavastajate algusest peale pakkunud ja kujundanud naistele võimsaid ja ägedaid rolle. Valides materjali, lähtun ma sellest, et avada naise perspektiivi. See hääl peab ka kõlama.

„Kiskja”

Lugu, mida „Kiskja” jutustab, on põnev. Tegelased ja nende motiivid hargnevad lahti heas tempos ja elutruult. Kuni lõpuni ei ole selge, kes on hea ja kes on halb. Lõpp keerab vindi üle ja paneb kohmetunult küsima, kas seda oli siis vaja - aga dramaturgiliselt on vaja, et kogu tõde päevavalgele tuua.

Enne etendust (või vähemalt pärast) tuleks läbi lugeda kavalehes olevad tekstid. Need annavad juurde infot vägistamisdroogide, toksilise mehelikkuse ja nende juhtumite kohta Eestis, mis aitavad lavastuse konteksti mõista. Kuigi teema on tõsine, on see lavale toodud humoorikas ja iroonilises võtmes. Soovitav kõigile alates vanusest 16+.

Eriline teatripäev Vana-Vigalas

Vana-Vigala rahvama-
jas toimus 25. aprillil
vabariiklik erivajadus-
tega inimeste teatri-
päev.

Astra Põlma

Tegelemine draamaga on eri-
vajadustega inimestele väga
oluline teraapiavorm. Teater
võimaldab kõike, piiriks on
vaid kujutlusvõime. Laval
võid sa olla just selline nagu
unistad, teha neid tegusid,
mida sa tavaelus ei söandaks
ning mis peamine – sa pälvid
vaatajate heakskiidu.

Erivajadustega inimeste
teatripäeva traditsiooni alga-
tas Vändra alevi sotsiaalmaja
2008. aastal. Sel aastal oli
see vahva ettevõtmine juba
kaheteistkümnendat korda.
Peakorraldajad olid Liina Ki-
kas ja Vana-Vigala tehnika- ja
teeninduskooli õpilased ja
õpetajad.

Festivalil osales 12 truppi,
osalejaid kokku oli umbkaudu
160 inimest kogu Eestist.

Vana-Vigala teatripäeva
avas Märjamaa vallavanem
Merlin Suurna, kes tunnustas
kõiki kohaletulnuid ja innus-
tas neid loominguga tegelema.
Päevajuht oli Hannes Sassi,
kes on Raplamaal tuntud hea
naljamehena ja on ise ka
Vana-Vigala TTK-s õppinud.
Iga osaleva trupi piirkonna
tutvustamiseks kasutati M.
J. Eiseni kirja pandud legen-
de, mille oli välja otsinud
Ene Raud ning mis publikule
mõistatamiseks Hannes Sassi
muhedas esituses ette kanti.

Valdavalt olid esitatud ka-
vad-lavastused paarikümne
minuti pikkused. Teatripäe-
vaks oli suure hoole ja innuga
ette valmistatud. Oli vaeva

Selle aasta festivali tööks sepatöö ja iga osaleja sai endale ise separamündi kaasa vermida.

Foto: erakogu

nähtud kostüümiga, näha oli
isevalmistatud rekvisiite,
lahedaid tantsunumbreid ja
vaimukaid rollilahendusi.
Usun, et lavale pääsesid kõik,
kes selleks soovi avaldasid.
Näha sai imearmsaid väikseid
rollikesi mesimummust jääti-
semasina osadeni.

Üks, mis mind kui tavaelus
harrastusteatriga tihedalt kok-
ku puutuvat isikut sügavalt
liigutas, oli osalejate rõõmus
meel ja tehatahtmine. Mitte
üheski lavastuses ei kurde-
tud rasket elu ega virisetud.
Kõik lood olid positiivsed
ja elujaatavad. Oli märgata,
kui naljakalt võivad mõjuda
tekstikordused, seda nippi ta-
suks ka endal teatritegemisel
katsetada.

Minu lemmikuks kujunes
SA Maarja Küla etteaste
„Hull teadlane ja lapselaps”,
mis oli samuti üles ehitatud

kordustele ja nn masinaetüü-
dile (näitlejad on kui masina
osad). Lugu viitas pidevale
õppimisele ja arenemisele;
kui midagi välja ei tule, ei tasu
loobuda, vaid tuleb alustada
uesti. Elu ongi selleks, et
„erroritest” õppida ja alati ei
pruugigi alguses püstitatud
eesmärk olla see, mida sa
tegelikult vajad.

Teatrit seinast sein

Haapsalu Sotsiaalmaja „Kül-
vajad” ja **Vana-Vigala TTK**
„Vares” esindasid rahvuslikke
kavasid, kus oli vanale ajale
viitavaid tegevusi, tantsu ja
lõpuks ka kohane moraal.

Lapsemeelsust ja head
äratundmisrõõmu pakkusid
päril mitmed trupid. **MTÜ Me**
Hoolime Sinust tõi lavale loo
„Jussikese seitse sõpra”, kus
lisaks lustakale seiklusloole

oli vahele toodud ka reklaami-
paus, mis publiku kohe elevile
ajas. **Tori Sotsiaalmaja** tõi
lavale loo Pipist ja **MTÜ Tugi**
Liisu kavas „Su nägu kõlab
kohe eriti tuttavalt” astus läbi
tõeline staaride paraad Tipist-
Täpist kuni Mõmmini välja,
hindajateks muhedad sead
Nif-Nif, Naf-Naf ja Nuf-Nuf.
SA Koeru Hooldekeskus
tuli välja kohanimele kohaselt
looga „Koerad teevad koe-
rust”. Lustakas lugu ja jällegi
vahva rekvisiit ja võrratud
kostüümid.

Elulisemat poolt näitasid
lavalt **MTÜ Hingerahu** lusta-
ka-elulise looga „Heldur 13 ja
alimendid”, kus lavalt oli ka
loo autor Margus Oopkaup,
Vändra Alevi Sotsiaalmaja
„Armastuse lugu”, **Rapla**
Tugikeskus Vahtra looga
„Salaklubi” ja **Astangu Kut-**
serehabilitatsiooni Keskus
O. Lutsu looga „Väikesed pa-
kikesed”. Viimases loos olid

väga värvikad karakterid ja
peaosas oli koos näitlejatega
lavalt Harry Gustavson. **Türi**
Päevakeskus tõi lavale sa-
muti saate paroodia ja rahvast
naerutasid Anne Veski ja
Jörpa.

Teatripäeval kohti ei jagata,
suurim eesmärk on erinevate
keskuste inimeste omavaheli-
ne tutvumine ja taaskohtumi-
ne. Kõigile osalenud truppe-
dele jäi meenutuseks seppade
valmistatud teatrimene.

Lisaks teatrile on tavaks
tutvustada ka piirkonna
kultuuritavasid. Kuna Vana-
Vigalas on võimalik õppida
sepaks, oli selle aasta festivali
tööks sepatöö ja iga osaleja sai
endale ise separamündi kaasa
vermida.

Avatud oli ka kodukohvik
Kesu Kätering ja lõunasööki
pakkusid TTK õpilased. Järg-
misel aastal korraldab teatri-
päeva Haapsalu Sotsiaalmaja.

Juuru näitetrupp juba kolmandat aastat Eesti kooliteatrite tipus

Juuru Eduard Vilde kooli

Aprilli viimasel nädalavahetu-
sel toimus Otepääl põhikoolide
kooliteatrite riigifestival (5.-9.
klass). Raplamaad esindas
juba kolmandat aastat järjest
Juuru Eduard Vilde kooli
näitetrupp. Seekord juhendaja
Kalle Kõivu kirjutatud näiden-
diga „Peatus”.

Kokku esindas Eesti eri
piirkondi 18 truppi ligi 200
noore näitlejaga. Vaatamist
ja kaasaelamist jätkus kaheks
pikaks päevaks. Etendusi hin-
das kolmeliikmeline žürii:
Virko Annus, Marika Palm ja

Sven Karja.

Juuru Eduard Vilde kooli
näitetruppi tunnustati dra-
maturgi eripreemiaga (Kalle
Kõiv) ning kahe parima näitle-
ja eripreemiaga (Laura Karen
ja Liis Juganson).

Samuti valiti Juuru kooli
näitetrupp juba kolmandat
aastat järjest riigifestivali
laureaatide sekka.

Näidend „Peatus” on fantaa-
sialugu 12-aastase Eno Raua
ja 8-aastase Aino Perviku
juhuslikust kohtumisest 1940.
aasta suvel, metsade ja põl-
dude vahel bussipeatuses.
Bussi oodates kohtuvad nad

mitme omanäolise tegelasega,
kes mõjutavad tugevasti nii
Eno kui ka Aino hilisemat
loomingut. Päriselus kohtu-
sid tuntud lastekirjanikud
1950-ndatel aastatel. Nende
abielust on sündinud tuntud
kultuuritegelased Rein Raud,
Piret Raud ja Mihkel Raud.

Etenduses mängivad Juuru
kooli 6. klassi õpilased Liisi
Karen, Laura Karen, Liis Ju-
ganson, Eneliisa M. Schmidt.
Juhendaja on Kalle Kõiv.

Etendust „Peatus” on või-
malik näha 30. mail Juuru
rahvamajas kevadkontserdil.

RAKVERELVEL

rakvereteater.ee piletimaailm.com 32 95 444

Juristi nõuanne

Tööohutusest talgutel

Lugeja küsib: Tahame külaseltsiga korraldada talgud, et meie laululava korda teha. Tean, et vabatahtlikule tööle ohutusnõuded ei kehti, aga ei tahaks, et keegi talgutel viga saaks. Millega peaksime talguid korraldades arvestama?

Vastab Piret Kaljula, Tööinspektsiooni töökesk-konna konsultant: Tõepoolest - seadusest tulenevad ohutusnõuded vabatahtlikuna töötamisele ei kehti. Siiski tuleks enne tööde alustamist ka ohutusele mõelda. Ei taha ju keegi, et nende korraldatud talgutel keegi vigastada saaks. Esvalt tuleks läbi mõelda, mis on need tööd, mida teha on vaja. Siis saate teada, millised on tööst tuleneda võivad ohud, ja seejärel mõelge läbi, kuidas neid ohte vältida. Kui talgute käigus on näiteks vaja teisaldada terava äärega esemeid, mis võivad kätt vigastada, ning seetõttu on vaja kasutada kaitsekindaid, siis andke talgulistele teada, kas

peab tulema oma kinnastega või annavad kindad talgute korraldajad. Kui talgutel on vaja teha ohtlikumaid töid (näiteks puude saagimine), siis määrake neid töid tegema inimesed, kes on selliste töödega varem kokku puutunud. Puude saagimist ja võsa lõikamist las teevad need, kes oskavad seda ohutult teha. Mõtelge koos nendega läbi ka teiste inimeste ohutus – näiteks kui suur on nende tööde tegemise ohuala, kus teised inimesed ei tohi tööd teha ega liikuda. Enne tööde algust oleks hea ka kokku leppida lühiajalistes puhkepausides, et raskest tööst mitte ülemäära väsida. Inimesed ei pruugi julgeda

omaalgatuslikult pause pidada, kui enam ei jaksa, sest keegi ei taha näida nõrk, kui teised veel jõuavad. Selle vältimiseks ongi hea, kui töö- ja puhkeaeg on kokku lepitud. Töö tegemise ajal ei tasu peljata teistele märkust teha, kui tundub, et keegi teeb tööd endale või teistele ohtlikul moel. Targem on koos läbi arutada, kuidas võiks ohutult toimetada kui leida end olukorrast, kus tuleb anda esmaabi või kutsuda kiirabi. Esmaabi andmine tuleks siiski läbi mõelda – kas on olemas esmaabivahendid ja inimesed, kes esmaabi anda oskavad. Andke talgulistele enne töö alustamist teada, kus esmaabivahendid asuvad ja kes esmaabi anda oskab. Jälgige, et esmaabivahendid oleksid kohas, kust neid igal hetkel kätte saab. Mõistlik ei ole neid jätta autosse, mille ukSED lukustatakse ja juht läheb kaugemale tööle.

VABAD TÖÖKOHAD

Raplamaal seisuga 2.05.2019

Tööpakkumise nimetus	Asukoht	Tööandja	Kandid tähtaeg
Seadistaja	Rapla linn	Solbritt AS	20.05.2019
Teenindaja	Rapla linn	Selver AS	07.05.2019
Eripedagoog	Rapla linn	Rapla Vallavalitsus	07.05.2019
Rahvusvaheliste vedude autojuht	Rapla linn	RMW AS	03.05.2019
Õde	Rapla linn	Sihtasutus Raplamaa Haigla	06.05.2019
Busside sisekoristaja	Rapla linn	Hansa Bussiliinid AS	05.05.2019
Puhastusteenindaja, koristaja	Rapla linn	SOL Baltics OÜ	22.05.2019
Mehhatroonik	Kalevi küla	Saarioinen Eesti OÜ	12.05.2019
Operaator	Kalevi küla	Saarioinen Eesti OÜ	12.05.2019
Puhastusteenindaja	Kalevi küla	Saarioinen Eesti OÜ	12.05.2019
Laoteenindaja	Jaluse küla	HARVIKER OÜ	02.05.2019
Pakkija-komplekteerija	Jaluse küla	HARVIKER OÜ	02.05.2019
Puittoodete valmistaja	Jaluse küla	HARVIKER OÜ	02.05.2019
Viimistlusliini operaator	Jaluse küla	HARVIKER OÜ	02.05.2019
Viimistlusliini juht	Jaluse küla	HARVIKER OÜ	02.05.2019
CNC puidutööpingi operaator	Jaluse küla	HARVIKER OÜ	02.05.2019
Lihvimisliini operaator	Jaluse küla	HARVIKER OÜ	02.05.2019
Lihvimisliini juht	Jaluse küla	HARVIKER OÜ	02.05.2019
Pressiliini operaator	Jaluse küla	HARVIKER OÜ	02.05.2019
Pressiliini juht	Jaluse küla	HARVIKER OÜ	02.05.2019
Kvaliteediinsener-tehnoloog	Jaluse küla	HARVIKER OÜ	06.05.2019
Müügiesindaja	Rapla vald	Elenduril OÜ	12.05.2019
Klienditeenindaja	Rapla vald	HEPA OÜ	23.05.2019
Bussijuht	Rapla vald	Hansa Bussiliinid AS	24.05.2019
Hooldusõde	Tolli küla	Kuuda Hooldekodu OÜ	15.05.2019
Müüja-klienditeenindaja	Märjamaa alev	RRLeht AS	13.05.2019
Müügispetsialist	Märjamaa alev	BKB Trans OÜ	15.05.2019
Tehniline	Märjamaa alev	Oniar OÜ	02.05.2019
töötaja-andmesisestaja			
Logistik	Märjamaa alev	BKB Trans OÜ	15.05.2019
Andmesisestaja-töökesk-konna spetsialist	Märjamaa alev	Oniar OÜ	02.05.2019
Klienditeenindaja	Kohila alev	Sedrik OÜ	25.05.2019
Kokk	Kohila alev	Sedrik OÜ	24.05.2019
Abitöoline	Kohila alev	Kohila Vineer OÜ	10.05.2019
Assistent-andmesisestaja	Keava alevik	Vindor OÜ	05.05.2019
Kokk	Kalbu küla	ELUPUU MTÜ	02.05.2019
Tegevusjuhendaja	Kalbu küla	ELUPUU MTÜ	03.05.2019
Tootmisspetsialist	Järvakandi alev	O-I Estonia AS	02.05.2019
Puhastusteenindaja, koristaja	Järvakandi alev	SOL Baltics OÜ	12.05.2019
Veautojuht-ekspediitor	Rapla maakond	Odien OÜ	05.05.2019
Katusepaigaldaja	Rapla maakond	TK Katused OÜ	06.05.2019

Hinnavõrdlus

Foto: MARI TAMMAR

Mango-karulaugusalat (grill)liha kõrvale

Mari Tammar

Kevadiselt soojad ilmad on avanud eestlaste grillihooaja, seega on salatid, mis sobivad grilltoitude kõrvale, igati aktuaalsed. Samuti on igati ajakohane rääkida karulaugust, mis on usinate perenaiste peenardel ja metsatukkades nina välja pistnud. Tegelikult on karulauk Eestis kaitsealune taim ja tema korjamine loodusest on keelatud. Seega on mõistlikum seda küüslaugumaitsest taimet külvata ja kasvatada enda koduaias, sest tegemist on väga tervisliku söögipoolisega.

Väidetavalt on karulaugus 10-15 korda rohkem C-vitamiini kui sidrunis või apelsinis. Lisaks on ta hea abiline turgutamaks seedimist ning teda kasutatakse paljude haiguste raviks (igemehaigused, ateroskleroos, hüpertoonia, palavik, reuma, kõha, skorbuut, kilpnäärmehaigused jne).

Kõnealus salatis tutvustasin aga kodumaist karu-

lauku eksootilise mangoga. Kui mango on küps, on ta mõnusalt magusa maitsega vili, mille keskmes on suur kivi. Poest tasub osta selline mango, mida katsudes jääb väike sõrmjalg (lohuke) näha, siis on ta enam-vähem õiges küpsuses. (Sageli on muidugi meie poodides leiduvad mangod toorevõitu.)

Väidetavalt on mangol vähivastane toime, ta hoidvat kolesterooli kontrolli all. Kuna vili sisaldab palju A-vitamiini, aitab ta parandada silmanägemist ning samuti soodustab seedimist. Lisaks on temas palju C-vitamiini, rauda ja kõiksugu häid omadusi, mis aitavad püsida noore ja ilusana.

Salati jaoks läheb vaja: 1 küps mango, 10-20 lehte karulauku (sõltub, kui suur karulaugusõber oled), 1/3 hiina kapsast, 1 keskmine punane paprika, 2 spl kõrvitsaseemneid. Maitsestamiseks salatiõli, sojakastet, sidru-

nipipart. (Võib pigistada ka sidrunimahla.)

Tee nii: Pese ja haki hiina kapsas, paprika ja karulauk. Pese, koori ja haki mango ning lisa salatile. Mulle meeldivad pigem suuremad tükid, mis ühe või teise vilja maitse mõnusalt suhu toovad. Selle salati puhul mulle meeldibki see magus amps, mida mango pakub. Raputa juurde kõrvitsaseemneid ja maitsesta. Mulle meeldib kasutada kreeka pähkli õli, mis kogu salatile kergelt pähklike maitse annab. Soolasust, haput ja vürtsi annavad salatile sojakaste ja sidrunipipar. Mahlasuse andmiseks võib salatile pigistada peale ka sidrunit või apelsini.

See salat sobib väga hästi kokku kanalihaga, aga miks mitte ka teiste lihade ja grilltoodetega. Mina pruunistasin salati kõrvale kanafileeribad, mida leiab poest nii maitsestatuna kui ka maitsestatamata kujul.

	Mango	Hiina kapsas	Punane paprika	Kõrvitsaseemned
Konsum	2.79	-	3.99	2.50 (250 g)
Selver	3.99	1.99	2.99	1.99 (125 g)
Maxima	2.99	1.49	2.69	1.19 (150 g)
Rimi	2.79	1.99	2.99	1.49 (150 g)
Meie Toidukaubad	3.55	1.95	2.15	1.99 (250 g)
Hinnad seisuga 30.04.19				

Sooduspakkumised 2. mai - 2. juuni 2019

või kuni kaupa jätkub Tule! Tutvu! Üllatu!

Alu pood Keskuse tee 3 Alu
A-Market Valga mnt 7 Elva
Ambia pood Pihk 16 Ambia
Aravete pood Piibe mnt 10 Aravete
Ainurme pood Rakvere 1 Ainurme
Eden Wolzenbergi 21 Kanepi
Hagudi pood Viljandi mnt 24 Hagudi
Harald Oja 12 Nõo
Harju-Risti pood Lääne-Harju vald
Haku pood Tartu mnt 46 Haku
Imaveere pood Järva vald Imaveere
Jonase pood Kure 3a Peide
Jõõpre pood Alsa tee 1-6 Jõõpre
Järvakandi pood Pargi 1 Järvakandi
Kaare pood Suur-Kaare 66 Viljandi
Kadrina pood Nooruse 1 Kadrina
Kaeperre pood Kaeperre alekik
Karti pood Piibe mnt 8 Aegvildu
Karlosa pood Võru 47a Tartu
Karmant pood Kooli 6a Rapla
Kashe Ülesõidu 8 Tapa
Keskuse pood Ala 1 Jõgeva
Keskuse pood Nere 67 Võsu
Kevade Valge mnt 3 Tõru
Kovera pood Janni tee 2 Kovera
Kostivere pood Mõisa tee 3 Kostivere
Lehtse pood Pihk 14a Lehtse
Lelle pood Viljandi mnt 17 Lelle
Leola Jakobsoni 11 Viljandi
Lilja pood Jannu 1 Lilja
Lohus pood Posti 2a Lehtse
Loo pood Kaare tee 2 Loo
Lusa pood Jõgeva vald Lusa
Mesilane Fachmanni tee 15 Rakke
Mustvee pood Tartu 7 Mustvee

Mõisa pood Rakvere vald Rodevõlla
Mütaguse pood Kooli 7 Mütaguse
Märjamaa pood Pärnu mnt 31a Märjamaa
Nooruse pood Rõpna mnt 1 Võru
Nord Tallinna 68 Rakvere
Nurga pood Kussala tee 39 Kussala
Oleci pood Oleci 27 Pärnu
Ostumarkeet Lao 14 Põlva
Põlve pood Võru vald Põlva
Pere pood Mustvee vald Ulvi
Piri pood Pihk 7 Jõgeva
Pille pood Kooli tee 2 Vaimla
Rae pood Riia mnt 271a Pärnu
Ristipere pood Mõisa tee 3 Ristipere
Ristipere pood Tallinna mnt 45 Rapla
Rita pood Märjamaa vald Varbola
Roobu pood Saku vald Roobu
Rüütli pood Lõssi 11 Põltsamaa
Suure-Jaani pood Lembitu 48 S-Jaani
Tabivere pood Tauliku 8 Tabivere
Tamme pood Rapla vald Tamme küla
Tamsalu KM 1. Mai pst 3 Tapa
Tolla pood Pihk 18a Tolla
Torne pood Tartu mnt 7 Torma
Triigi pood V-Maaria vald Ulvi
Ulvi pood Vinni vald Ulvi
Vajangu pood Tapa vald Vajangu
Vana-Pärnu pood Haapsalu mnt 38 Pärnu
Vasalemma pood Janna pihk 3 Vasalemma
Vohja pood Kadrina vald Vohja
Võhma pood Tallinna 28a Võhma
Õopood Kunda tee 4 Viro-Nigula
Ääsmäe pood Kopli tee 1 Ääsmäe
Partner: Georgi Pihk 16 V-Maaria

meie
toidukaubad

12 maakonnas, üle 60 kaupluse

RRLeht AS, Kauba 3, Tapa 45106

tel. 32 50 960 meie@meietoidukaubad.ee

Tähtsime tähistatud tooteid ei ole kõikides ühesustes saadaval!

0.33 0.95 0.62 0.79 0.33 0.69 0.43 0.52 -33% -27% -31% -34% Hea sai 300g (1,10 kg) TOSTAI Rukkiroost 390g (1,77 kg) Must vormileib 280g (1,54 kg) Kodupaiga rukkiroost 390g (1,73 kg)	3.59 4.89 2.39 1.59 2.49 3.39 1.79 1.19 -31% 31% -25% -25% K/V Juustuvorst 600g (4,15 kg) Doktorivorst kg Rakvere viiner 500g (3,58 kg) Valla suitsusardell 500g (2,38 kg)	1.19 2.49 5.49 0.79 1.99 3.99 -34% -20% -27% Kanapilvi 320g (2,47 kg) Valla kanapilvi 800g (2,49 kg) Eesti Rahva grillivorst 900g (4,43 kg)	6.29 0.59 3.49 3.79 4.49 0.40 2.69 2.39 -29% -32% -23% -37% Viru sink kg Kanalee hakkisnitsel 80g (5,00 kg) Rakvere mini ollesigariid 300g (8,97 kg) Suits. broileri poolitilvad 600g (3,98 kg)	5.99 3.89 3.19 3.79 1.99 2.29 -37% -49% -28% Seapraad klassikaline kg Maitset. broileri poolitilvad kg Seahakkliha 600g (3,82 kg)	8.79 2.19 4.99 5.99 1.59 3.19 -32% -27% -36% Suitsupeekon kg Suitsuragu kg Suitsutatud esikoot kg	4.39 1.49 3.19 4.19 3.19 1.10 2.19 2.99 -27% -26% -31% -29% Triibuliha marin. 400g (7,98 kg) Pardimaksapasteid 200g (5,50 kg) Oleci grillivorst 360g (6,08 kg) T/S Lõssi 285g (10,49 kg)
2.10 1.10 0.85 1.19 1.59 0.75 0.62 0.89 -24% -32% -27% -25% Kodujuust hapukoorega 500g (3,18 kg) Täispiim 3,8-4,2% 1l Gefilus keefir 300g (2,07 kg) 12 sorti Kreeka jogurt maitse-mata 370g (2,41 kg)	0.79 0.99 0.29 0.55 0.79 0.29 -30% -20% -26% Kohupiimakreem 150g (3,67 kg) 3 sorti Aktivia 300g (2,63 kg) 12 sorti Zottis dessert 115g (2,52 kg) 2 sorti	8.59 1.69 4.79 2.29 5.79 1.10 2.99 1.39 -33% -35% -38% -39% Maamehesink kg Sült sealiha 300g (3,67 kg) Soolapeekon kg Pühajärve sink 300g (4,63 kg)	4.49 6.59 4.69 2.99 4.59 2.99 -33% -30% -36% Sašlõkk klassikaline 600g (4,98 kg) Soolapeekon kg Peipsi sibula grillivorst kg	9.49 8.99 2.69 7.29 6.29 1.99 -23% -30% -26% S/K Peakon kg T/S Moskva 240g (7,46 kg) Saaremaa pelmeenid 600g (3,32 kg)	4.99 2.79 7.99 8.99 3.39 1.79 5.69 5.99 -32% -36% -29% -33% Sealihaardell kg T/S Moskva 240g (7,46 kg) Grilliribid Teriyaki 900g (6,66 kg)	1.79 1.49 1.99 1.79 1.19 1.10 1.49 1.10 -34% -26% -25% -39% Krabimaitse pulgad Lumekrabi 150g (7,93 kg) Jäätis Sprodit Ols 240g (4,58 kg) Tallinna Kiud 250g (1,56 kg) Heeringafilee Populaarne 240g (4,58 kg)
2.89 0.95 2.39 4.49 1.79 0.69 1.69 2.39 -38% -27% -29% -47% Eesti või 82% 250g (7,16 kg) Margarin Voimix 250g (2,76 kg) Gouda juust 300g (5,43 kg) 12 sorti Juust täispiimast 500g (4,78 kg)	1.89 1.39 1.49 1.29 1.49 0.99 1.10 0.79 -21% -29% -26% -39% Juustunäkk Atleet 200g (7,45 kg) Eesti Juust riivitud 200g (4,95 kg) Pärlid sinilaua 400g (9,88 kg) Hiirte Sulat juust 200g (3,95 kg) 2 sorti	1.59 2.99 1.69 1.19 2.49 1.19 -25% -17% -30% Tõmmu kompekk 175g (6,80 kg) Sufleekommid 850g (2,93 kg) Kummikommid Ussid 150g (7,93 kg)	0.79 0.69 1.99 3.49 3.29 0.55 0.35 0.99 2.99 2.59 -30% -49% -50% -25% -21% Sok.batoon Snickers 75g (7,33 kg) Sok.batoon TWIX Xtra 75g (7,33 kg) Sok.batoon Tupla Caramel 48g (7,29 kg) Sok.Schogetten 95g (10,42 kg) Anelke pimaakol. 300g (9,97 kg) Kompvek Raffaello 150g (17,27 kg)	1.49 2.19 1.59 1.10 1.39 1.59 1.19 0.75 -30% -27% -25% -32% Vahvlid karam.kreemiga 220g (6,32 kg) Marmelaadikeksid 300g (5,30 kg) Seakamari Snacks 75g (15,87 kg) Yes päevalilleseemned 150g (5,00 kg)	2.99 3.99 0.89 1.99 2.59 0.65 -33% -35% -27% Rõõmurull 300g (6,63 kg) Maasikamaisus 350g (7,40 kg) Lihaspirukas 2x60g (0,33 tk) Moosisaiake 2x75g (0,33 tk)	0.99 0.99 1.39 1.39 0.65 0.59 0.99 0.99 -34% -40% -29% -29% Jäätis Raks 56g (11,61 kg) 2 sorti Jäätis Sprodit Ols 240g (4,58 kg) Jäätis Sprodit Ols 240g (4,58 kg) Jäätis Magnum White 76g (13,03 kg)
2.99 4.79 4.79 12.99 14.99 1.99 2.99 3.29 5.99 7.99 8.99 -33% -38% -31% -38% -40% Kohv Arabika 500g (3,98 kg) Kohv Lõbber 500g (5,98 kg) 2 sorti Kohv President 500g (6,58 kg) Kohv Cofa Arabika 1kg Kohv Jacobs Krõnung 1kg Kohv Luxus Cappuccino 1kg	2.29 1.99 2.49 1.99 1.89 1.69 1.25 1.89 1.29 1.29 -26% -37% -24% -35% -32% Olivia Päevalilleõli 1l Oliio Rapsiõli 1l Felix klassik. majonees 830g (2,28 kg) Mõisaproua Tomat 500g (1,98 kg) Felix Tomatitõrj 500g (2,58 kg)	1.49 1.99 2.49 1.99 1.89 0.99 0.99 1.69 0.35 0.55 -34% -29% -32% -29% -38% Pasta juustu-koore kastm. 55g (18,00 kg) Salvest 3Min Talupajussup 500g (1,98 kg) Põltsamaa V-kapsabors veisel. 530g (3,19 kg) Presto Pasta Cori 400g (9,88 kg) Nisujahu Kalew 1.550 2kg (0,55 kg) Tartumill Pasta Fusilli 500g (1,10 kg)	1.79 0.69 0.79 1.10 1.19 0.69 0.79 1.10 -25% -42% -47% -31% Kakaopasta Teraviljahelbed 500g-100g (2,98 kg) Veski Mati Helbed 500g (1,38 kg) Sok.Schogetten 95g (10,42 kg) Anelke pimaakol. 300g (9,97 kg) Nisujahu Kalew 1.550 2kg (0,55 kg)	0.99 1.49 1.99 1.59 0.69 0.79 1.49 0.99 -30% -34% -25% -38% Frutico Kodu Salat 820g/500g (0,84 kg) Frutico Roheline Herne 680g/420g (1,16 kg) Salvest Magus Kurk 675g/450g (1,14 kg) Frutico Konserv Kurk 675g/450g (1,14 kg)	3.29 2.79 2.79 0.99 1.99 1.79 1.99 0.69 -40% -36% -29% -30% Casatone Vedelseep Aaloe 1l Palmolive Pesulepp 250ml (7,16 l) Discreet Pesulepp 250ml (7,16 l) Prigikotid 3x60g (0,33 tk) Lambi Big Majajapisepaber 2x100g (0,07 tk)	1.10 1.89 0.49 0.89 0.85 1.49 0.35 0.59 -23% -21% -29% -34% Apollo Koeratit 300g (2,83 kg) Rokus Koeratit 1,25kg (1,19 kg) Jäätis Sprodit Ols 240g (4,58 kg) Jäätis Sprodit Ols 240g (4,58 kg) Jäätis Magnum White 76g (13,03 kg)
Hele õlu Saku On Ice Pomergr. 4% 0,33l Hele õlu Saku On Ice Vaarikas 4% 0,33l Hele õlu Saku Kuld 4,7% 0,5l purk Hele õlu Saku Rock 5,3% 0,568l 6pakk	Hele õlu Premium Double Bors 3,5% 0,5l Hele õlu Pilsner 4,2% 0,5l purk Hele õlu Alexander 5,2% 0,568l Hele õlu Special 5,2% 0,568l 6pakk	Hele õlu Faxe Premium 5% 0,5l Hele õlu Helbert 500g (1,38 kg) Tume õlu Kruusice Cerne 3,8% 0,5l Hele õlu Meistr.Gildi Pilsn. 4,5% 0,568l 6pakk	0.79 0.79 0.79 0.99 1.19 0.30 0.75 1.19 0.99 -20% -58% -25% Alko vaba Clausthaler Classic 0,5l (1,58 l) Alko vaba Olla Saku On Ice Sidrun 0,5l (1,58 l) Vitamineral Power 0,75l (1,05 l) Karl Friedrich Kali 1,5l (0,66 l) Majajahu Kalew 1.550 2kg (0,55 kg)	2.49 2.19 1.39 1.79 1.49 0.99 -28% -32% -29% Lay's s' sibul 265g (6,75 kg) Estrella Sibul 200g (7,45 kg) Cheetos pitsa 155g (6,39 kg)	3.99 2.79 0.99 2.99 2.79 1.79 0.99 2.99 -30% -36% -34% -25% Zewa Tulettipaber Brüll 2-kihti (0,22 tk) Zewa Tulettipaber Brüll 2-kihti (0,22 tk) Zewa Majajapisepaber 2x100g (0,07 tk) Zewa Majajapisepaber 2x100g (0,07 tk)	1.39 4.99 2.49 1.99 0.99 3.29 1.59 1.29 -29% -34% -36% -35% Ace Regular 1l Bonux Pesulepp Color 1,5kg (2,19 kg) Crystal Kodu 40% 0,5l Mayeri Klaaspesuvahend 500ml (2,58 l)
Slider Somersby Spritz 4,5% 0,5l Slider Somersby Apple 4,5% 1l Muu alk.jook GIN Grapefruit 5,5% 0,5l Muu alk.jook Sinebrychhoff Cranberry 5,5% 0,5l Muu alk.jook Sinebrychhoff 5,5% 1l	Vein El Matador 11% 1l 2 sorti Vein Talisman Dry Furmitliner 11,5% 0,75l Arom.vein Sunny Garden Cherry 13% 0,75l	KPN vein Gran Castillo 11,5% 0,75l 2 sorti GT vein Karu 13% 0,75l 2 sorti KPN J.Brunner Riesling Mosel 9,5% 0,75l	0.49 0.99 1.49 1.49 0.30 0.75 1.19 0.99 -39% -24% -20% -34% Njoy Sidruni-laimimaitse karjook 0,33l (0,91 l) Limonad Kelluke 1,5l (0,50 l) Pepsi Cola 2l (0,60 l) Karastusjook Fanta Apelsini 1,5l (0,66 l) Karastusjook Sprite 1,5l (0,66 l)	0.79 1.10 1.19 1.49 0.55 0.75 0.89 0.75 -30% -32% -25% -50% Min.vesi Neptuun 0,5l (0,91 l) Viin Ljogkaja Vozduh Alpha 40% 0,5l Aura Fruit Kasemahl-gin 1,5l (0,50 l) Magnesia g-tud lood.min.vesi 1,5l (0,59 l) Mernaia Na Moloke 40% 0,5l	0.30 1.69 1.69 2.79 0.99 0.99 1.49 2.29 -41% -12% -18% The Simpsons majajook 0,33l (0,91 l) 2 sorti Aura Fresh Metsamajajook 2l (0,50 l) Värska Vurtvasser Mustikas 1l Pure Apelsinimahl 1l	1.29 1.29 1.39 1.39 0.69 0.69 0.79 0.99 1.79 -47% -47% -39% -29% -29% Aura Tomatimahl 1l Põltsamaa Multitahlajook 1l Aura Onumahl 1l Cido Granaatõunanektar 1l Põltsamaa Jõhvika kanajook 1l
Gas-tud puuviljav. Suv. Zolotelo 10% 0,75l Puuv.vahuv. Cosmopolitan Diva 5,5% 0,75l Kv.vahuv. Torley Chantant Dux 11% 0,75l Gin.vahuv. Monette Prestige Prosecco 11% 0,75l KPN kv.vahuv. Delle Delle Cilli Prosecco 11% 0,75l	Liköör Kohvi 18% 0,5l Liköör Vana Tallinn 100 40% 0,5l Liköör Bacardi 40% 0,5l Viin maitse V2K Strawberry 37,5% 0,5l Viin maitse Nemiroff Honey Pepper 40% 0,5l	Muu piirjook Casablanca Fire Spice 30% 0,5l Muu piirjook Cantal Morgan Spiced 35% 0,5l Rum Bacardi 40% 0,5l Whisky Ballantines 40% 0,5l Whisky Scott's Whisky 40% 0,5l	Muu piirjook Aramis VSOP 30% 0,5l Brandy Arroma Belli Aist 40% 0,5l Brandy Torrey 35% 0,5l Cognac Courvoisier VS 40% 0,5l	Russkii Rezerv Premium 40% 0,5l Viin Ljogkaja Vozduh Alpha 40% 0,5l Viin Pyat Ozer 40% 0,5l Mernaia Na Moloke 40% 0,5l	Viin Belenkaia 40% 0,5l Viin Koskenkorva 40% 0,5l 1872 Original Gin 37,5% 0,5l Crafters London Dry Gin 43% 0,7l	Valge viin 40% 0,2l Viin Ole Kula 40% 0,5l Crystal Kodu 40% 0,5l Viin Viro Valge 40% 0,7l Viin Silverwhite 40% 1l

Tähelepanu! Tegemist on alkoholiga. Alkohol võib kahjustada teie tervist.

Piltidel on illustreeriv tähendus

www.meietoidukaubad.ee

PEETER PRUUS võidutses karmides tingimustes

Eesti jalgratturite liit

Eesti maastikumaratoni meister Peeter Pruus võitis Itaalias Spilimbergos toimunud UCI maastikumaratonide seeria etapi Tiliment Marathon Bike.

Pruusi võidu aeg oli neli tundi, 25 minutit ja 18 sekundit. Teise koha sai sakslane Sascha Weber (4:26.47) ja kolmas koht läks samuti Saksamaale, kui pronksmedali sai kaela Simon Schneller (4:28.39). Vihmasajus peetud võistluse rada tehti 103 kilomeetrilt veidi lühemaks, kuna temperatuur oli stardis alla kümne kraadi ning raja kõrgeimas kohas (1300 m üle merepinna) sadas lund. Tänu külmale ilmale algas sõit aktiivselt ning väike grupp eraldus sõidu algfaasis. Seda lõbu ei jätkunud kauaks, kuna üsna pea jätkas esiots ligi kolmekümnekesi. Alles esimesel pikemal tõusul eraldus peagrupist kaks meest, keda Pruus hakkas kolme kaaslasega jälitama.

“Lisaks vihmale oli rajal mega tuul,” rääkis Pruus pärast võistlust. “Terve päev sõitsin pikkades riietes ning isegi tõusudel hakkas jahe, sest kõrgemates kohtades sadas vihma

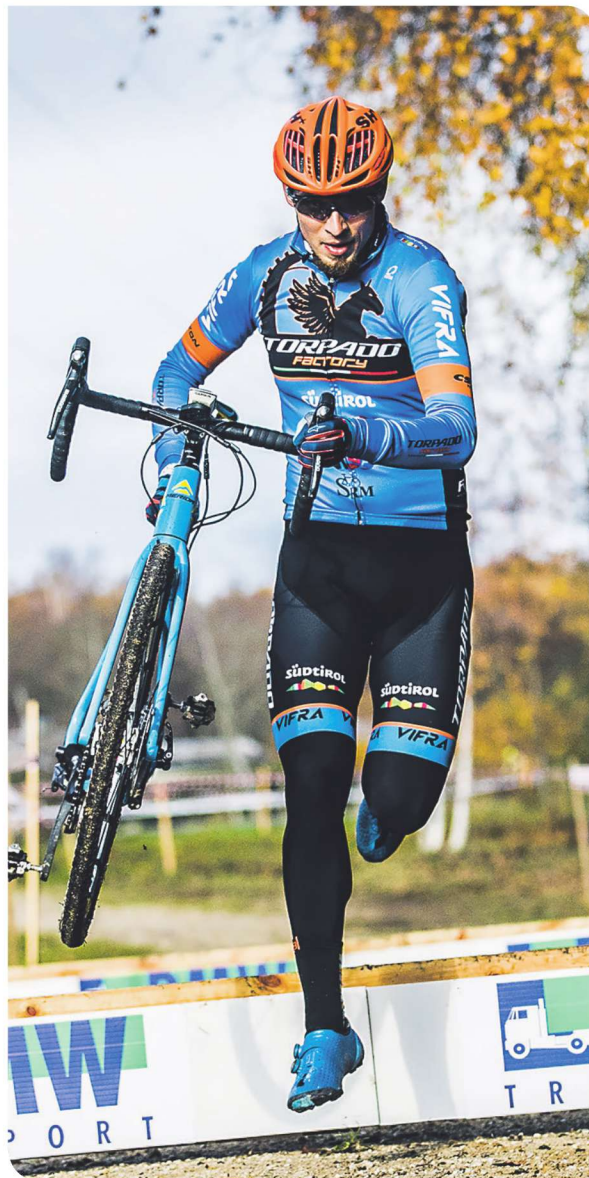
ja lume segu.”

Kui võistluse lõpuni oli jäänud 30 kilomeetrit, oli Pruus tõusnud neljandale positsioonile ning vahe esimestega oli ligi kaks minutit. Eestlase soov oli kätte saada kolmanda koha mees, et pjedestaalil lõpetada, võitmisel Pruus esialgu ei uskunudki. “Kui olin kolmandaks tõusnud, jätkasin tugeva tempoga sõitmist ja ühtäkki nägin enda ees kahte ratturit ja mõlesin ohoo! Kui nad kätte sain, vaatasin, et nad ei olnud väga värsked, aga mul oli tunne hea.”

Võistluse lõpuosa kulges allatuules siledal trassil. Pruus jätkas tempo tegemist, et tagant keegi neid kätte ei saaks. “Järsku ühes kurvis vaatasin, et vahe on sees, ja panin gaasi põhja,” jätkas Pruus. “Ma ei uskunud, et ma suudan võita, aga hea tunne oli esimesena üle finišijoone tulla.”

Fotol on Peeter Pruus võistlemas Raplas. Pruusi võiduajaks Itaalias oli 4 tundi, 25

Foto: SIIM SOLMAN

MK Juhan maadlejad teenisid medaliväärilisi kohti

Harri Koiduste

16. aprillil korraldas maadlusklubi Juhan oma piirkonna koolide õpilastele koolimaadluse festivali.

Osales 78 õpilast Kivi-Vigala, Vana-Vigala, Märjamaa, Kullamaa, Risti ja Valgu koolist. Maadlusreeglid olid väga lihtsaks muudetud, nii võis ka päris tavaline laps hästi esineda. Samuti võisteldi erinevatel üldfüüsilistel aladel.

Koolidest saavutas esikoha Kullamaa, teise koha Vana-Vigala ja kolmanda Märjamaa. Eelkooliealistest võitis Roomet Uustalu (K). Tüdrukutest tulid võitjateks 2. kl Gerda Asumets (V-V); 3. kl Heidi Laasma (K-V); 4. kl Loore-Liisa Karus (V-V); 5. kl Lisette Böttker (R); 6. kl Mirjam Kask (K) ja 7.-9. kl Sandra Plamus (V-V).

Poistest olid võitjad: 1. kl Kenert Rehkalt (R); 2. kl Sebastian Hints (K-V); 3. kl Rasmus Kuik (V-V); 4. kl Andreas-Raider Veimann (V-V); 5. kl Karl-Rasmus Lehimits (V-V); 6. kl Aleksander Vassiljev (M), 7.-9. kl Sander Roosileht (K-V).

21. aprillil toimusid Põltsamaal selle aasta viimased Eesti meistrivõistlused maad-

luses. Seekord võistlesid kuni 15-aastased poisid ja tüdrukud vabamaadluses. Poistest tuli Eesti meistriks Aron Aun -75 kg kehakaalus. -68 kg kaalus oli Jarmo Järviste kuues. Tüdrukud olid meil väga tublid – nad võitsid võistkondlikus arvestuses ülekaaluka esikoha ja hulga medaleid. Eesti meistriks tulid -50 kg kaalus Getter Tõnstrem ja -66 kg kaalus Mirjam Kask, kusjuures nad alistasid kõik oma vastased ülekaalukalt. -36 kg kaalus sai Rebecca Laidna hõbemedali ja sama värvi medali Lisette Böttker -42 kg kehakaalus. Kelli Sikk oli neljas -42 kg ja Anne-Ly Lillepool viies -36 kg kehakaalus.

Samal nädalavahetusel toimusid Tallinnas Euroopa meistrivõistlused sumomaadluses kuni 21- ja 23-aastastele ning täiskasvanutele. Maadlusklubist Juhan olid Eesti koondises Sandra Plamus, Maritte Liigend, Kristjan Kuum, Hannes Välis, Raido Liitmäe ja Aadu Seller. Raido Liitmäe võitis pronksmedali -92 kg kaalus. Sandra Plamus sai samuti pronksmedali -75 kg U21 vanuseklassis. Sandra pidi loobuma kerge vigastuse tõttu, muidu võinuks ehk tulla parem tulemus.

Ennu Soodla mälestusvõistlus pani punkti lauatenise hooajale

Siim Jõgis

Laupäeval, 27. aprillil tõmmati joon alla Raplammaa lauatenise hooajale. Alu spordihoones peeti kolmekümneendat korda Ennu Soodla mälestusvõistlust. Meeste arvestuses oli osalejaid 26 ning naisi 5. Esikohtadele mängisid nimesid, kes olid tuttavad juba seeriavõistlusest.

Meeste seas saavutas esikoha Kuido Pöder, kellele järgnesid Allan Salla ja Veiko Ristissaar. Naiste arvestuses saavutas kindla esikoha Marika Kotka. Teine oli Ene Laur ja kolmas Kristi Kruusimaa. Kuna tegemist on tavapäraselt ka hooaja lõpetamisega,

lisandus sportlikule osale kultuuriprogramm. Alu spordihoone juhataja Madis Pärn kirjeldas seda nii: “Kõigepealt esinesid Rapla muusikakooli õpilased Raju Reede kitarril ja Roosi-Mari Reede flöödil. Esinemist tunnustati vägevate aplausidega.

Kohal oli nii selle võistluse kui ka seeriavõistluse algatajaid Mati Pesor, kes ka ise ei uskunud, et need võistlused on kujunenud nii pikaajaliseks traditsiooniks. Ta avaldas lootust, et jätkuks ikka eestvedajaid, kes korraldaks neid võistlusti edasi, sest need hoiavad lauatennist maakonnas pildil. Mitmed veteranid on võitnud

Euroopa ja Põhjamaade meistrivõistlustel medaleid. Autasustamisel, nagu ikka, olid kohal Ennu õed, kes tunnustasid samuti, et seda traditsiooni ikka jätkataks.” Tähelepanuväärne oli see, et puhta töö tegid nii Kuido Pöder kui ka Marika Kotka, kes mõlemad võitsid nii seeriavõistluse hooaja kui ka Ennu Soodla mälestusvõistlused. Seeriavõistluse hooaja nimekirjas oli kokku 87 võistlejat, kellest 75 olid mehed ja 12 naised. Suurima osavõtjate arvuga olid Alu, Valtu ja Märjamaa etapid, kus osales 42 mängijat. Keskmise osalejate arv oli 41. Seitsme etapi peale kokku oli mängijaid 279.

Rapla maakonna meistrid vibulaskmises selgunud

Vibuklubi Ilves

Vibulaskmise välihooaeg on alanud ja laupäeval, 27. aprillil toimusid Järvakandis Oliver Puri mälestusvõistlus / Rapla maakonna meistrivõistlused vibuspordis. Võistlejaid oli kokku tulnud üle 60 üheteistkümnest Eesti klubist.

Selle aasta maakonna medalistid on sportvibu meeste klassis: Karl Kivilo kuld ja Aivo Agu hõbe; sportvibu naiste klassis: Bessi Kasak kuld ja Anneli Preimann hõbe; vaistuvibu meeste klassis Raivo Sein; sportvibu juunioride neidude klassis Triinu Lilienthal; sportvibu kadettide neidude klassis: Mirtel Pops kuld ja Tessa Cathlen Tammik hõbe; noorte poiste klassis Erki Ütsmüts; sportvibu tidettide poiste klassis oli esikolmik järgmine: Marko Rutss, Mikk Mihkelson, Ruuben Roosi; sportvibu tidettide tüdrukute klassis kuulusid esikolmikusse Nora Haas, Maribel Laidmets ja Lisette Marie Gold; 30 meetri grupis Kadri Lilienthal (1.) ja Kirke-Berit Soosaar (2.). Oliver Puri karika pälvis silmapaistvaima tulemuse eest Marko Rutss (Järvakandi Ilves).

Oliver Puri võistluse arvestuses saavutas juunioride klassi kuuluv Karl Kivilo sportvibu meeste hulgas hõbemedali, Aivo Agu 8. koha. Sportvibu naiste klassis saavutas Bessi Kasak teise koha ning Anneli Preimann 4. koha. Sportvibu juunioride klassis võidutses Triinu Lilienthal, sportvibu kadettide neidude klassis võitis hõbemedali Mirtel Pops ja pronksi Tessa Cathlen Tammik. Sportvibu noorte poiste arvestuses Erki Ütsmütsile hõbemedal. Sportvibu tidettide poiste klassis võtsid vibuklubi Ilves laskurid esimesed neli kohta: Marko Rutss, Mikk Mihkelson, Ruuben Roosi ja Marten Laidmets; tüdrukute kolm paremat: Nora Haas, Maribel Laidmets, Lisette Marie Gold. 30 meetri grupis võitis kulla Kadri Lilienthal ja hõbeda Kirke-Berit Soosaar.

Andri Raudva jõudis hooaja avaetapil 16 tugevama sekka

Siim Jõgis

RXT Drift Teami sõitja Andri Raudva osales Betsafe Baltic Drift 2019 hooaja esimesel etapil Lätis Bikernieki ringrajal. Võistlusnädalavahetuse käigus saatsid teda tehnilised viperused ning võistlus lõppes Raudva jaoks esimeses tandemis kaotusega. Küll aga õnnestus tal kvalifikatsioonis koguda 65 punkti, mis üldse võimaldas tandemisõitjatele pääseda. Top 16 seas läks ta vastamisi leedulase Gediminas Levickasega. Seekord sai kahjuks saatustlikuks kohe esimene tandem. Ebaõnne oli terve võistluse vältel veovõlliidega, mis läksid pooleks kolmel sõidul. Raja viimases kurvis olid hüppekohad, mis viskasid tagarattad õhku ja nii kui rattad maad puudutasid, oli veovõlliots pooleks. Nii juhtus trennis, kvalifikatsioonisõidus ning ka tandemi eessõidus. Raudva ütles, et loomulikult oleks ta lootnud paremat tulemust, kuid kui tehnilised viperused kõrvale jätta, võib kokkuvõttes rahule jääda. RXT Drift Teami Facebooki lehel on kirjas: “Võistluselt tuleme tagasi siiski väga positiivsete emotsioonidega! Mehaanikud on ka sel hooajal endises vormis - töö kiire ja korralik. Tuleb nüüd midagi välja nuputada, et auto tagasild peaks vastu ka Kehala hüppele.”

Lauatenise seeriavõistluse 2018/19 hooaja paremusjärjestus:

Mehed:

1. Kuido Pöder	Punktid
2. Allan Salla	315
3. Keit Reinsalu	299
4. Kalju Kalda	284
5. Almar Rahuoja	275
6. Allar Oviir	270

Naised:

1. Marika Kotka	Punktid
2. Ene Laur	233
3. Maie Enni	177
4. Kristi Kruusimaa	174
5. Iris Rajasaare	144
6. Malle Miilmann	127

Selveri suurjooks toob Raplasse poolmaratoni

Siim Jõgis

Selveri suurjooks toimub pühapäeval, 26. mail ning juba seitsmendat aastat järjest. Igal aastal on korraldajad hoidnud võistlust värskena, lisades mingisuguseid uuendusi. Ka tänavu on neid mitu ning kõige olulisemaks neist võib pidada poolmaratoni lisandumist.

Seega saavad osalejad valida Rapla Selveri suurjooksul esmakordselt kolme distantsi vahel. Neist kaks pikemat – kümne kilomeetri ja poolmaratoni distantsid lähevad arvesse Selveri linnajooksude sarjas. Lisaks on viiekilomeetrine distants, mille rada kulgeb mööda Rapla linna tänavaid. Tänavu on uus ka see, et igal võistlusel on oma nimesponsor. Võistluskavas on Mamma lastejooksud, Hepa viis kilomeetrit, Vesiroosi kümme kilomeetrit ning RMW

poolmaraton. Kümme kilomeetrit joostakse sealjuures vanal tuttavalt rajal ning poolmaraton koosneb kahest kümnekilomeetrisest ringist, millest teisele on veidi pikkust juurde lisatud.

Korraldajad on igal aastal julgelt välja öelnud ka eesmärgi, kui palju jooksjaid loodetakse rajal näha. Tänavu räägitakse kahest tuhandest võimalikust jooksjast kõikide distantside peale kokku. See ei pruugigi olla kõige ulmelisem unistus, arvestades, et eelmi-

sel aastal oli neid rohkem kui 1700. Selle numbri sees on ka lastejooksudest osavõtjad. Igal aastal on osavõtjate arv teinud läbi sujuva tõusu, ligikaudu 20 protsenti.

Selveri suurjooks kuulub Selveri linnajooksude sarja ning on selle kolmas osavõistlus. Sarja esimene etapp oli eile, 1. mail Viljandis. Rapla Selveri suurjooksu peakorraldaja Donatas Narmont sõnas, et edaspidi soovitaksegi Rapla jooksu aeg panna kalendris konkreetset paika ning selleks jääb maikuu viimane pühapäev. "Siis on inimesed saanud aprillis-mais natuke harjutada ning veel töötavad ka koolid ja siis saab tuua õpilasi osalema," rääkis Narmont. Aastaid on ta rõhunud sellele, et jooksma tuleks rohkem kohalikke Rapla inimesi. Koostööd on tehtud nii siinsete koolide kui ka asutustega ning kohati on tulnud jooksjaid

tervete kollektiivide kaupa.

Medalid ka lastejooksudes

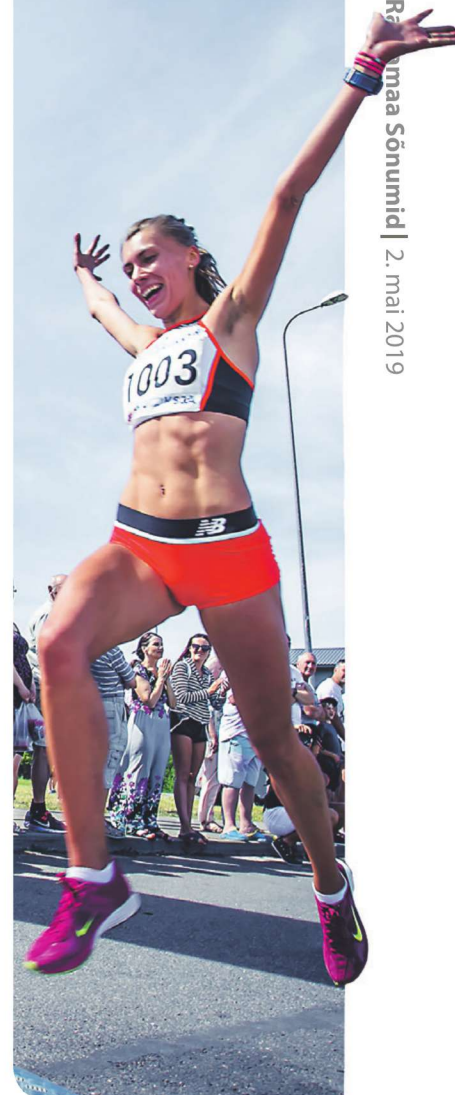
Üks tänavune uuendus puudutab konkreetset lastejooksu. Nüüd saavad pärast jooksu omale medali kaela ka väikesed jooksusõbrad. Varasematel aastatel kuulus see privileeg vaid täiskasvanutele. Seoses medalitega on uuendusi veel. Selleks, et leida täiskasvanute jooksudeks sobilik medalite disain, korraldati üleriigiline konkurss. Lõpuks laekusid sinna peaaegu 150 õpilase tööd. "Lõplik kavand valmis ühe Vesiroosi kooli õpilase ning ühe Kesklinna kooli õpilase töö sümbioosina," rääkis Narmont. Esmaspäeval, 29. aprillil oli kavandikonkursi võitjate autastamine ning jooksuärgi andis võitjatele üle Donatas Narmont.

VII Rapla Selveri Suurjook-

su medalikonkursi võidutöö autorid on Romi-Liis Poobus ja Noora Tilk. Lisaks loositi välja autorid, kellele samuti pani Selver välja kinkekaardid – Grete Kazimirov, Angela Muddi, Grete-Greteli Võõsa, Kaur Tamberg. "Rapla Selveri Suurjooksu korraldusmeeskond tänab õpetajaid Ingrid Veilerit ja Krete Tarkmeest, kes enda tundides andsid võimaluse õpilastel joonistuskonkursist osa võtta," ütles Narmont.

Donatas Narmont rääkis, et juba pannakse kokku arengukava kümnendaks jooksuks, mis peaks aset leidma aastal 2022. Unistus, millest praegu räägitakse veel vaikselt, on see, et Raplasse võiks kümnendaks Selveri suurjooksu tuua maratoni. Kas see õnnestub, on praegu veel vara öelda. Enne tuleb ära vaadata, kuidas võtavad jooksjad vastu poolmaratoni distantsi, mis teeb oma debüüdi tänavu.

Selveri suurjooks 2018.
Foto: SIIM SOLMAN

VII RAPLA SELVERI SUURJOOKS

26. mai 2019

21,1 ja 10 km jooks
5 km jooks ja kepikõnd
lastejooksud ja tegevused lastealal

Kõigile 21.1, 10 ja 5 km
osalejatele medal ja
Viking Line kinkekaart!

OLE KOHAL! JOOKSEME KOOS!

Registeerimine: raplaselverijooks.ee

JOKSJA
MTÜ Spordiürituste
Korraldamise Klubi

Balbiino
TERE

EURONICS
HEPA

SPORTLAND
VIKING LINE

ESTONIAN MASSAGE AND THERAPY
RAPLA VALD

SELVER
Hea mõte

Veski Mati
saku

NIKE

FOLGER
VESIROOS
Mamma
Sadolin

TRADEHOUSE
ILUKAUBAMAJA / All about beauty

Sõnumid

TRADEHOUSE

Bong Eesti OÜ on rahvusvaheline ettevõtte Kohilas, mis tegeleb ümbrike tootmise ja pakendamise. Ettevõtte annab tööd 70 töötajale ning meile on omistatud ISO 9001:2015 kvaliteedisertifikaat ja ISO 14001:2015 keskkonnajuhtimise sertifikaat.

Pakume tööd ümbrikute tootmisliinil MASINAJUHI ABILE (pakkija)

Töö kirjeldus:

- pakendada ümbrikuid
- kontrollida ümbrikute kvaliteeti
- abistada tootmisliini käitamisel ja puhastamisel

Edasijõudnud abi hooldab tootmisliini ja automaatpakkijat. Töö on 12-tunnistes vahetustes vahelduva graafiku alusel, sh töötamine öösel. Vahetuse algusaeg vastavalt graafikule kas kell 6.00 või 18.00. Nädalavahetus on vaba (tehases ei toimu tootmisteggevust reede õhtust kuni pühapäeva õhtuni, graafikujärgne vahetus alustab pühapäeval kell 18).

Nõudmised kandidaadile:

Kandidaadilt eeldame kohusetundlikku töösse suhtumist, täpsust ja korrektsust, oskust töötada meeskonnas.

Ettevõtte pakub:

Pakume stabiilset töökohta rahvusvahelises tootmisettevõttes, toetavat kollektiivi, kohapeal praktilist väljaõpet kogenud masinajuhil abi poolt ning motiveerivat töötasusüsteemi (baastas, tulemustasu ja kvaliteeditasu).

Ettevõtte hea töökeskkonna toetamiseks pöörame suurt tähelepanu tööohutusele ja tööturvisele, toetame tervise edendamist sporditoetuste näol, korraldame ühiseid suve- või talveüritusi, võimaldame pauside ajal tasuta kuumajoogiautomaadi jooke.

Töole asumise aeg: mai 2019

Lisainfo tel 489 0140. CVd ootame e-mailile: bongeesti@bong.com

KESKKONNAAMET

Õhusaasteloa eelnõu teade

Keskonnaamet teatab keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 47 lõike 2 alusel, et on valminud Osahinguga Eesti Killustik (10126848; aadress Jõgeva maakond, Põltsamaa vald, Rõstla küla, Rõstla paekivikarjäär, 48022) õhusaasteloa eelnõu.

Osahinguga Eesti Killustik tegevuseks on killustiku tootmine (EMTAKi kood 08122). Tootmisterritooriumi aadress on Lipametsa küla, Rapla vald, Rapla maakond; katastritunnuste koodid: 65402:002:0108; 65402:002:0106; 65402:002:0109; 65402:002:0156; 65402:002:0053; kõigi katastriüksuste sihtotstarve on mäetööstusmaa. Käitise heiteallikaks on purustus-sorteerimissõlm, mille juures kasutatakse tolmu tekke ja leviku vältimiseks sprinklerit. Aastas toodetakse kuni 240 000 tonni killustikku, arvestuslik tootlikkus on kuni 210 tonni killustikku tunnis. Lähim kaitstav loodusobjekt Raiküla-Paka hoiuala (KLO2000195) asub 100 kuni 200 meetri kaugusel idakaares.

Õhusaasteloa eelnõuga saab tutvuda Keskonnaameti Lääne regiooni Rapla kontoris (Tallinna mnt 14 79513 Rapla, tel 484 1171) ja Keskonnaameti avalikus dokumendiregistris <http://dhs-adr-kea.envir.ee/>. Kuni õhusaasteloa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igalühel õigus esitada Keskonnaametile taotluse kohta oma põhjendatud arvamusi. Arvamusi saab esitada suuliselt või e-posti aadressil info@keskkonnaamet.ee või postiaadressil Tallinna mnt 14, pk 5, 79513 Rapla kahe nädala jooksul.

Charlot OÜ võtab tööle Müüja-Klienditeenindaja (Rapla Charloti kauplusesse)

Töö kirjeldus:

- Klientide kiire ja sõbralik teenindamine
- Klientidele kaupade tutvustus
- Kauba vastuvõtt, kontroll ja väljapanekud müügisaalis
- Igapäevane müügisaali korrashoid ja puhastus

Kandidaadilt eeldame:

- Head eneseväljendus- ja suhtlemisoskust, kohusetundlikkust, järjekindlust ja oskust töötada meeskonnas
- Head õpivõimeid

Asukoht: **Rapla**
Töole asumise aeg: koheselt
Lisainfo +372 606 9666

Kandideerimiseks saada CV
helet. veeleid@charlot.ee
www.charlot.ee

Dementsusega inimeste tugigrupp

Raplas toimub 15. mail kl 17
Rapla vallas (Viljandi mnt 17, 2. korrus)

TEEMA:
dementsusega inimese kodukohandus

Registreerimine raplameelespea@rapla.ee
või tel 53439123 (Sigrid)

TEENUS

Õhk-õhksoojuspumbad,
õhk-vesisoojuspumbad,
maaküte. Müük, paigaldus,
hooldus, remont. Tel 5330
1720 www.kulmaline.ee

RAPLAMA

VEOTEENUSED

+372 56881227

www.vedaja.ee

Konteinerite rent ja veoteenus. Helista tel 511 1405, sivaauto2007@gmail.com

KAARDID ENNUSTAVAD 24 H. Tel 900 1727, h. 1,09 €/min

Raamatupidamine, aruanded. Tel 505 9669, info@holo-point.ee

Ohtlike puude langetamine. Tel 5663 2968 või 5340 2068

Rehvivahetus Rapla linnas Järna tn 2. Hinnad väga soodsad. Aeg broneeri tel 5818 8986 Hinnakiri www.rauaspets.ee

KATUSETÖÖD (viilkatused, lamekatused). Tel 5698 4470 AlvekoEhitus@gmail.com

Katuste ehitus (pigikatuste paigaldus, eterniitkatuste vahetus). Tel 5629 8738, info@palmergrupp.ee

Hoonete soojustamine puistevillaga, teostame ka vajalikke eeltöid. Konsultatsioon objektidel TASUTA! Puistemees OÜ, tel 501 6689, ken@puistemees.ee

Osutame vihmaveesüsteemidega seotud teenuseid. Valtsimismasinaga valmistame rennid otse Teie objektidel, puuduvad liitekohad. Tel 527 1059, info@vihmaveerennid.ee, www.vihmaveerennid.ee

LASER- JA KUPUTERAAPIA tel 5689 1193, peep73@hotmail.ee, koduviisi. FB:laser-ja kuputeraapia;ka

Suuremad ja väiksemad ehitustööd. Ehitus ja remont Sinu koju. Tel 5668 3421

Viljapuude ja hekkide kevadine hooldusloikus. Tel 554 7270 <http://www.usin.eu>

Tantsumuusika ühemehebandid. Öhtu juhtimine. Tel 514 9885

OSTETAKSE

Vanametalli kokkuost Raplas Järna 2. E-R 9-17, L 10-14. Tel 5818 8986 www.rauaspets.ee

Vanametalli kokkuost Agrovartu territooriumil E-R 9-17, L 9-14. Tel 5860 7877, www.feralmet.ee

metsakinnistuid ja kasvavat metsa. Tel 502 4895; info@pajakapuit.ee

OÜ ETEST PR ostab põllu- ja metsamaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee

Timberstock OÜ ostab lehtpuuenamusega metsakinnistuid ja raieõiguseid. Küsi pakumist tel 507 1150 timber@timberstock.ee

vanu jalg- ja mootorrattaid, võrre ning nende varuosi. Ka mittekomplektid. Samuti pakuvad huvi erinevad vanaeagsed esemed. Tel 508 6947

Pere ostab sõidukorras sõiduauto või mahtuniversaali kuni 1300 €, ka ilma üv. Tel 5819 0200 ilusvalgus@gmail.com

Ostan, viin ära vanad raamatud, mänguasjad, raadiod jm mittevajalik. Tel 505 4450

SÕIDUKITE KOKKUOST Raplamaal. Tel 5693 2565

☎ 5567 8016
autocash.ee

Sõidukite kokkuost (auto, buss, veok, haagis, tehnik). Tel 5567 8016

MITMESUGUST

Suunan kogu oma väe Teie tervise, suhte ja võimaluste vaatamiseks, kui helistad tel 900 1133

VOMBAT - tahad teada, millega või kellega tegu? Tule vaatama! Kuimetsa Rahvamajas 10. mail kl 19

SOOVIN ÜÜRIDA

3-4-toalise korteri Raplas. Tel 527 0002

ANNAN ÜÜRILE

1-toalise korteri Raplas. Tel 514 2920

Ingle!
Palju, palju õnne!

Raplamaa Sõnumid

TERASKATUSED JA VIHMAVEESÜSTEEMID OTSE TOOTJALT!

VÕTA KOHE ÜHENDUST!
kalle@olly.ee, 53 600 757

Ootame oma toimekasse Rapla jaotuskeskuse meeskonda
KULLEREID JA POSTIKULLEREID

Kulleri ülesandeks on pakiautomaatide täitmine/tühjendamine ning pakisaadetiste kohale toimetamine nii era- kui ka äriklientidele. Postikulleri ülesandeks on postisaadetiste sorteerimine ning kohale toimetamine klientidele oma kandepiirkonnas.

Töötada saab nii osalise kui ka täiskoormusega graafiku alusel E-L. Töös on vajalik B-kategooria juhtimisõigus. Tegemist on liikuva ja füüsilise tööga. Lisainfo telefonil 5303 3821

Kandideerimiseks saada oma CV aadressil cv@omniva.ee

MÜÜAKSE

Kanarbiku talu müüb toorest leppa ja sangleppa 30, 33, 38, 50, 60, 70 cm. Vedu al 5 rm. Tel 5373 7294

Rapla Kütteäris puitbriketti (hele, tume) al 180 €, pelletid 6 ja 8 mm al 200 €, kaminapuid võrkkotis ja turbabriketti. Rapla-maal al ½ alusest vedu tasuta. Tel 5563 6856 www.kutteari.ee

lõhutud toores lehtpuu, hind al 38 €; metsakuiv okaspuu al 40 €. Laotud puude tarne 10 ja 15 rm autoga. Tel 521 1377

Lõhutud ja saetud lepa kütte-puud nii lahtiselt kui võrkkotis. Müüme ka puitbriketti. Vedu. Tel 516 6305

kuivad küttepuud, lahtiselt ja võrgus. Tel 503 6941

otse tootjalt pakitud kandiline kase puitbrikett al 170 €, pakitud turbabrikett al 135 €, 6 ja 8 mm pellet al 199 €, kivisüsi 25 kg kotis 235 €/t, klotsid võrgus 2,5 €. Vedu. Tel 506 8501

40 L võrkkottides kaminapuid (kask 3.30 €, lepp 3.00 €), alustel puitbriketti (960 kg 175 € ja pelletit (975 kg 201 €). Vedu. Tel 523 8503, 433 3130

lõhutud toorest lehtpuud. Tel 5668 5175

ehituslikku saematerjali, servamata lauda, lepalauda, terrassi-, voodri- ja põrandalau-da. Pikkused 3 - 6 m. Laudade värvimine. Vedu tasuta. Tel 528 2268

saunaahjusid, kaminaid, pliite. Soodsalt. Tel 505 4355

suitsuvorsti ja maasinki väike-hulgi, kohaletoomisega. Info tel 5196 2628 või 5351 7414

soodsa hinnaga talusealiha. Vajadusel tükeldame. Info tel 5196 2628, 5354 3002

Tapamaja müüb emise lihake-hasid kohaletoomisega. Info tel 5351 7414

kasutatud plastvälikäimlaid. Tel 506 8501

Arli Puukool müüb viljapuid (ka sammaspuid), -pöösaid, maa-sika-, mustika-, vaarika-, viina-puutaimi jne L, 4. mail Rapla turul kl 9. Info tel 518 8465

1-toaline keskküttega korter Alus Mäe tänaval. Tel 5380 0375

renoveerimist vajav ahjukütte-ga 3-toaline korter Raplamaal Kelba külas. Tel 5648 0523

maja Märjamaal. Hind 39 000 €. Tel 5648 6166

Raplas remonti vajav 2-toaline ahiküttega korter. Tel 5393 5570

seemneks sobilikku söögikartu-lit Laura ja Teele. Tel 5194 7718

Haideaias (Kaerepere) on müügil vilja-, ilu- ja okaspuud, marja- ja ilupöösad, püsililled, männikooremultš, kasvuturvas. Oleme avatud E-R 9-18, L 9-15, P suletud. Oleme ka Raplas laa-dal 11. mail. Tel 527 9031 ja FB

mesilaspered eesti raamil. Auvad Purila lähistel. Hind 120 €/pere. Tel 5194 4955

JÜRI RIISALU

Südamlik kaastunne kauaaegsele Juuru vallasekretärile Liia Riisalule abikaasa kaotuse puhul.

Rapla Vallavalitsus

Sügav kaastunne omastele

EVALD KUKE

kaotuse puhul.

Mälestavad endised töökaaslastest taksojuhid ja reisijateveo osakond

Kaotus on valus, mälestus jääb...

Oleme mõtetes Sinuga, Jaanika, kui leinad oma kallist isa

EVALD KUKKE.

Kolleegid Kaupmehest

Sügav kaastunne Ellele elukaaslase

EVALD KUKE

kaotuse puhul.

Kuusiku memmed

Saab igaüks meist kingituseks aja, ta kestust keegi meist ei tea.

(Doris Kareva)

Mälestame

JÜRI RIISALU.

Meie kaastunne perele.

Rapla Keskkooli XXV lend

Südamlik kaastunne Liiale ja Ritale perega armsa abikaasa, isa ja vanaisa

JÜRI RIISALU

kaotuse puhul.

Aili, Agle, Anu, Brita, Helle, Tamara, Ülle, Margus, Vallo

Mis tulema peab, see tuleb. Kellel saab otsa aeg, see läheb. Minnes võtab ta lambist tule ja süütab taevasse tähe...

Armas Eha! Avaldame sügavat kaastunnet Sinu leinas kalli õe

VIRVE

lahkumise puhul.

Sinu lapsed peredega

Südamlik kaastunne Annelile perega kalli

ISA, VANAISA ja VANAVANAISA

kaotuse puhul.

Töökaaslased Sotsiaalkindlustusametist, Jelena ja Katrin

Üks tee on lõpuni käidud, üks süda on vaikinud...

Südamlik kaastunne Helle Kurrole perega

EVALD KUKE

surma puhul.

Aino, Ludmilla, Tiina, Tiitu, Vaike, Virve, Valli

Kesk ilusat kevadist päikese kulda viis ära sind tee, kust tagasi ei tulda..

EVALD KUKK

Mälestame ja avaldame sügavat kaastunnet lähedastele.

Evi ja Vello

Ikka väiksemaks jääb ring...

JÜRI RIISALU

Mälestame ja avaldame kaastunnet omastele.

Kaaslased Siberi päevilt

Aeg annab, aeg võtab, aeg mälestused jätab...

Mälestame ja avaldame sügavat kaastunnet Liiale perega kalli

JÜRI RIISALU

lahkumise puhul.

Tõnu ja Tiitu

Mälestame

ANNE-MARJE SOOMET.

Südamlik kaastunne lastele peredega.

Helle ja Rein Veskimägi

Olgu koit sul küünlatuleks, õhtulambiks ehajoon...

Mälestame head sõpra ja kaaslast

REIN KUTSERIT.

Avaldame kaastunnet lähedastele.

Keava Videvik

Saab igaüks meist kingituseks aja, ta kestust keegi meist ei tea. On kuskil ülim otsustaja - ta märguandel lõpetama peab...

Kallid Liia, Rita perega ja Veiko perega! On lahkunud teie kallis abikaasa, isa ja vanaisa

JÜRI RIISALU.

Sügav kaastunne teile.

Liie, Aare, Rando, Rena perega, Ülle, Einar, Silvi, Aare, Andre

Mälestame

MEETA PIHLAMÄED.

Avaldame kaastunnet lahkunu omastele.

Maisimäe tee 4 elanikud

Mälestame head sõpra

REIN KUTSERIT.

Avaldame südamlikku kaastunnet Sirjele, Taivole ja Priidule peredega.

Perekonnad Jõulu, Pavelson

Südamlik kaastunne Ritale, Tõnule, Elinalle ja Kristoferile kalli

ISA, ÄIA ja VANAISA

kaotuse puhul.

Jaanika, Rauno, Pille ja Henri

Sügav kaastunne Hellele ja Urmasele peredega ja kõigile lähedastele

ARNO TÕÜRI

surma puhul.

Kaare 7 majaühistu elanikud

Mälestame kauaaegset laulu- ja tantsumemme

MEETA PIHLAMÄED.

Avaldame kaastunnet lahkunu omastele.

Kaiu Elurõõm

Iga lahkumine on raske, iga teelesaatmine kurb...

Avaldame kaastunnet Liiale, Ritale ja Veikole kalli abikaasa ja isa

JÜRI RIISALU

kaotuse puhul.

Silvi, Robert ja Salle perega

Üks tee on lõpuni käidud, üks süda on vaikinud...

Südamlik kaastunne Sirjele ja poegadele peredega kalli

REIN KUTSERI

surma puhul.

Vilve, Olev ja Vaili

Su tugev elutahe väsis, ränk haigus murdis sinu elupuu...

Mälestame kurbusega lahkunud sõpra

JÜRI RIISALU.

Sügav kaastunne Liiale, Reinule, lastele ja lastelastele.

Tiit, Ülle, Aimar, Tiia ja Viktor

	NELJAPÄEV 2.05	REEDE 3.05	LAUPÄEV 4.05	PÜHAPÄEV 5.05	ESMASPÄEV 6.05	TEISIPÄEV 7.05	KOLMAPÄEV 8.05
ETV	06.55 Terevisioon 09.05 Draamasari Kallis kodu (Home Fires, Inglise 2016)* 09.55 Terevisioon* 12.10 Prillitoos (S)* 13.05 Tähendamisi* 13.10 Esimene stuudio* 13.35 Pealtnägija* 14.25 Islandi taluköök 3, 1/8 (Hi? Blõmlega B?, Islandi 2013)* 15.00 Osoon (S)* 15.30 Eurovisiooni laulud 2019, 3/5* 15.55 Komöödiasari Allo Allo! 7 (Inglise 1990) 16.30 Eesti mäng, 17/27 (Eesti 2017) 17.00 Aktuaalne kaamera 17.05 Draamasari Õnne 13 (Eesti 2005) 17.35 Draamasari Kallis kodu (Home Fires, Inglise 2016) 18.30 Aktuaalne kaamera 19.00 Ringvaade 20.00 OP+ 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.40 Esimene stuudio 22.05 EV100. Dokfilm Juured (Eesti 2018) 23.50 Ringvaade* 00.50 Komöödiasari Allo Allo! (Inglise 1990)* 01.24 ERR.ee uudised	06.55 Terevisioon 09.05 Draamasari Kallis kodu (Home Fires, Inglise 2016)* 09.55 Terevisioon* 12.10 Reis ümber Eesti (ETV 2018) 13.10 Esimene stuudio* 13.35 OP+* 14.30 Virulased (ETV 2014) 15.00 Maahommiku lood. Kolotsi kitsetalu (ETV 2018) 15.15 Draamasari Durrellid (The Durrells, Inglise 2019)* 16.00 Komöödiasari Allo Allo! (Inglise 1990) 16.30 Maa, armastan Sind! (Eesti 2015) 17.00 Aktuaalne kaamera 17.05 Draamasari Õnne 13 17.35 Draamasari Kallis kodu 18.30 Aktuaalne kaamera 19.00 Ringvaade 20.00 Tähtede lava 2019 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.40 Kriminaalsari Foyle'i sõda. Murtud hinged (Inglise 2007) 23.15 Pealtnägija* 00.05 Ringvaade* 01.05 Komöödiasari Allo Allo! (Inglise 1990)* 01.35 ERR.ee uudised	07.30 Ringvaade* 08.30 Mahemaa 09.00 Uudishimu tippkeskus 09.30 Draamasari Õnne 13 10.00 Maahommik 10.45 Iseolemine. Eiko* 11.10 Pealtnägija (S)* 12.00 Vahur Kersna vestlus dr Adik Levi-niga* 12.30 Dokfilm Mäed, mida polnud 13.45 Küljetuul 14.50 Kriminaalsari Inspektor George Gently. Gently ja uus ajastu 16.20 Tööröökikud* 17.05 Islandi taluköök 17.35 Loodusdokk Spioonid looduses. Armastus 18.30 Aktuaalne kaamera 18.45 Loomade ebatavalised sõbrad 19.30 Rakett 69. Finaal 20.00 Eurovisiooni laulud 2019 20.30 Draamasari Õnne 13 (S) 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.20 Sport. Sport 21.35 Draamasari Poldark (Inglise 2018) 22.35 Mängufilm Tee Mussoliniga (Itaalia/Inglise 1999) 00.30 Kriminaalsari McMaffia 01.33 ERR.ee uudised	07.30 Osoon (S)* 07.55 Aia elu. Juurikatest salatipreenra valmistamine 08.05 Loodusdokk Spioonid looduses 09.00 Tähendamisi 09.05 Prillitoos (S) 10.00 Hommik Anuga 11.15 Tööröökikud 11.45 Loomade ebatavalised sõbrad 12.30 Dokfilm Koko – gorilla, kes räägib inimestega 13.25 Poldark 14.25 Foyle'i sõda. Murtud hinged 16.00 Estradisangarid. Kustas Kikerpuu ja Uno Naissoo 16.30 Tähtede lava 2019 17.30 Žiguliga Baltimaades 18.00 ENSV 18.30 AK 18.45 Vabadussõja lugu. Monumendi mehed 19.20 Minu laulupidu. Steven-Hristo Evestus 19.30 Iseolemine. Lemmi 20.00 Emma 21.00 AK. Ilm. Nädal 21.40 Sport. Sport 22.00 Wallander. Valge emalövi 23.30 Inspektor George Gently. Gently ja uus ajastu 01.00 Maa, armastan Sind! 01.28 ERR.ee uudised	06.55 Terevisioon 09.05 Draamasari Kallis kodu (Home Fires, Inglise 2016)* 09.55 Terevisioon* 12.10 Maahommik* 12.55 Tähtede lava 2019 13.50 Õnneseen (Eesti Telefilm 1985) 14.05 Mängufilm Tee Mussoliniga (Itaalia/Inglise 1999)* 16.00 Komöödiasari Allo Allo! (Inglise 1990) 16.30 Eesti mäng (Eesti 2017) 17.00 Aktuaalne kaamera 17.05 Draamasari Õnne 13 (Eesti 2005) 17.35 Draamasari Kallis kodu (Home Fires, Inglise 2016) 18.30 Aktuaalne kaamera 19.00 Ringvaade 20.00 Komöödiasari ENSV. ENSV kaadri taga. Glorias 20.30 Osoon (S) 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.40 Välisilm 22.15 Välisilma dokk Euroopa-kümme aastat segadusi 23.15 Tööröökikud* 23.45 Ringvaade* 00.45 Komöödiasari Allo Allo! (Inglise 1990)* 01.19 ERR.ee uudised	06.55 Terevisioon 09.05 Draamasari Kallis kodu (Home Fires, Inglise 2016)* 09.55 Terevisioon* 12.10 Hommik Anuga (S)* 13.25 Rakett 69. Finaal* 13.55 Välisilm* 14.30 Tööröökikud* 15.00 Draamasari Emma (Inglise 2009)* 15.55 Komöödiasari Allo Allo! 7 (Inglise 1991) 16.30 Eesti mäng, 19/27 (Eesti 2017) 17.00 Aktuaalne kaamera 17.05 Draamasari Õnne 13 (Eesti 2005) 17.35 Draamasari Kallis kodu (Home Fires, Inglise 2016) 18.30 Aktuaalne kaamera 19.00 Ringvaade 20.00 Suud puhtaks 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.30 Sport 21.40 Esimene stuudio 22.05 Draamasari Durrellid (The Durrells, Inglise 2019) 22.50 Autoportree. Harriet Toompeere (ETV 2018) 23.20 Ringvaade* 00.20 Komöödiasari Allo Allo! (Inglise 1991)* 00.52 ERR.ee uudised	06.55 Terevisioon 09.05 Draamasari Kallis kodu (Home Fires, Inglise 2016)* 09.55 Terevisioon* 12.10 Vabadussõja lugu. Monumendi mehed 12.50 Ööülikooli rännakud. Valdur Mikita 13.50 Allveelenud. Lugu õhukoletisest järvekese kohal 14.00 Esimene stuudio* 14.25 Suud puhtaks* 15.25 Teaduspalavik. Must meel (ETV 2015) 15.55 Komöödiasari Allo Allo! (Inglise 1991) 16.30 Eesti mäng 17.00 Aktuaalne kaamera 17.05 Õnne 13 17.35 Draamasari Kaltsuneiu 18.30 Aktuaalne kaamera 19.00 Ringvaade 20.00 Minu laulupidu. Argo Aadli 20.05 Pealtnägija 21.00 Sport 21.40 Valimisstuudio 23.10 Doksari Imeline maailm Bill Weiriga 23.55 Komöödiasari Vanad ja kobedad. Pulma-aastapäev 00.15 Ringvaade* 01.20 Komöödiasari Allo Allo!* 01.52 ERR.ee uudised
ETV 2	07.00 Animasarjad 07.55 Indiaanipoiss Yakari 08.10 Pörsas Peppa 08.15 Toredate Asjade saar 08.20 Must ja valge koer 08.30 Geronimo Stiltoni lood 08.55 Karbist välja! 09.00 Mina olen Alice 10.00 Eesti mäng 10.30 Saladuslik Aafrika 10.55 Ajavaod 11.25 Eesti lood 12.00 ERR.ee uudised 15.15 Muusika! 15.50 Rambipalavik 16.15 NOVA* 16.30 Sammalhammas, kus sa oled? 16.40 Robin Hood 16.55 Zou 17.05 Vikerkaare Rubiin 17.15 Väike printsess 17.30 Indiaanipoiss Yakari 17.40 Kollikool 17.50 Pörsas Peppa 17.55 Molang 18.00 Lastetuba 18.15 Lammass Shaun 18.25 Geronimo Stiltoni lõbusad lood 18.45 NOVA 19.00 Rambipalavik 19.25 AK (viipekeeles) 19.30 Saladuslik Aafrika 20.00 Kesk-konnakuu 21.35 Võõramaalane 23.25 dokkaader Ettevõtja 00.44 ERR.ee uudised	07.00 Lastesaated 09.00 Ringvaade* 10.00 Eesti mäng 10.25 Saladuslik Aafrika 10.55 Ajavaod 11.25 Tiina Mägi 12.43 ERR.ee uudised 15.15 Muusika! 15.50 Rambipalavik 16.15 NOVA* 16.30 Sammalhammas, kus sa oled? 16.40 Robin Hood 16.55 Zou 17.05 Vikerkaare Rubiin 17.15 Väike printsess 17.30 Indiaanipoiss Yakari 17.40 Jeti lood 17.50 Pörsas Peppa 17.55 Molang 18.00 Lastetuba 18.10 Ma olen hirmus mutukas 18.15 Mis? Miks? Kuidas? 18.25 Kasperi ja Emma uued lood 18.35 Mina ja Miia 19.00 Rambipalavik 19.25 AK (viipekeeles) 19.30 Meelte sagedus Amazonas 20.00 Teise maailmasõja suurkujude lähteaastad 21.00 Möistlik või mõttetu 21.30 Mf Teemandid 23.10 Mf Järeлкуjutis 00.45 Möistlik või mõttetu 01.20 ERR.ee uudised	07.30 Me peame karujahti 07.50 Indiaanipoiss Yakari 08.15 Mesitaru 08.25 Kasperi ja Emma lood 08.40 Mina ja Miia 09.00 Operatsioon Ai 09.30 Märka märki 09.35 Kevadlaulud Saaremaal 10.00 Džungliraamatu safari 10.10 Väike printsess 10.20 Sæde 10.35 Uus Tase 11.00 Sinine planeet II 11.55 Leida Rammo 13.05 Eesti lood 13.35 Noor pensionär 15.00 Ela sajani. Leida Rammo 15.25 Maahommiku lood 15.45 Noor meister 16.15 Koolitants 2019 17.00 ldatuul 18.40 Väike printsess 19.00 Buratino ja sõprade mõttetuste meistrivõistlus 19.00 Noortesari Uus Tase 19.25 AK (viipek) 19.35 Jäähok MM I divisjon. Eesti – Ukraina 22.30 Meelte sagedus Amazonas 23.00 Teise maailmasõja suurkujude lähteaastad 23.55 Mf Teemandid 01.40 ERR.ee uudised	07.30 Geronimo Stiltoni lõbusad lood 07.50 Indiaanipoiss Yakari 08.20 Mesitaru 08.25 Pörsas Peppa 08.35 Väike printsess 08.45 Meistrimehed Pat ja Mat 09.00 ldatuul 10.40 Uus Tase 11.00 Kesk-konnakuu 12.40 Plekktrummi* 13.25 Cannes, vabaduse festival 14.15 Heureka 14.50 Jalgpalli Premium Liiga. Nõmme Kalju FC – Tallinna FCI Levadia 17.00 Operatsioon Ai 17.30 Koolitants 2019 18.10 Märka märki 18.20 Väike printsess 18.40 Lammass Shaun 18.45 Jussikese seitse sõpra 19.00 Uus Tase 19.25 AK (viipek) 19.30 Teemaõhtu. Ain Lutsepp 65. Lutsepa lugu 20.30 Kui me Moondsundi Vasselliga pähkleid kauplesime, siis ükski ei tahtnud osta 22.50 Lutsepapæv 23.20 Odav spetsialist 00.10 Teatriaasta 12 kuud. Draamateater 01.05 ERR.ee uudised	07.00 Animasarjad 08.20 Molang 08.25 Mina ja Miia 08.50 Jeti lood 08.55 Ma olen hirmus mutukas 09.00 Ringvaade* 10.00 Mina olen Alice 10.55 Ajavaod 11.25 Lutsepa lugu 12.25 ERR.ee uudised 15.15 Muusika! 15.50 Rambipalavik 16.15 NOVA* 16.30 Sammalhammas, kus sa oled? 16.40 Robin Hood 16.55 Zou 17.05 Vikerkaare Rubiin 17.20 Väike printsess 17.30 Indiaanipoiss Yakari 17.40 Kollikool 17.50 Pörsas Peppa 17.55 Molang 18.00 Toredate Asjade saar 18.05 Must ja valge koer 18.15 Lammass Shaun 18.20 Geronimo Stiltoni lõbusad lood 18.45 NOVA 19.00 Rambipalavik 19.25 AK (viipek) 19.30 Saladuslik Aafrika 20.00 Sinine planeet II 21.00 Möistlik või mõttetu 21.30 OP+* 22.30 Tudengite öölaulupidu 2019 23.25 Westworld 00.25 Möistlik või mõttetu 00.57 ERR.ee uudised	07.00 Lastesaated 08.50 Kollikool 09.00 Ringvaade* 10.00 Eesti mäng 10.25 Saladuslik Aafrika. Tansaania 10.55 Ajavaod. Ärimehed 11.25 Lutsepapæv 11.56 ERR.ee uudised 15.15 Muusika! 15.50 Rambipalavik 16.15 NOVA* 16.30 Sammalhammas, kus sa oled? 16.40 Robin Hood 16.55 Zou 17.05 Vikerkaare Rubiin 17.20 Väike printsess 17.30 Indiaanipoiss Yakari 17.40 Kollikool 17.50 Pörsas Peppa 17.55 Molang 18.00 Toredate Asjade saar 18.05 Must ja valge koer 18.15 Lammass Shaun 18.20 Geronimo Stiltoni lõbusad lood 18.45 NOVA 19.00 Rambipalavik 19.25 AK (viipekeeles) 19.30 Saladuslik Aafrika. Botswana 20.00 Kimmo Pohjonen 21.30 Mf Solvang 23.20 Veri, higi ja õlu 00.36 ERR.ee uudised	
KANAL 2	06.07 Super 4 06.20 Sonic Boom 06.32 Astrotobeloogia 06.35 Zak Storm 06.57 Astrotobeloogia 07.00 Põrgulikud kõõgid 08.00 Reporter* 09.00 100 erilist eestlast. Sel korral räägib meile oma loo üksi ümber maailma purjetanud Uku Randmaa 09.30 Õhtu! 10.30 Minu kodu on parim 11.30 Kodus ja võõrsil 12.00 Stileto vendeta 13.00 Pilvede all. Sirje otustab Liisat aidata ning sõidab pealinna 14.00 Tüdruk nimega Elif 15.00 Toscana kirk 16.00 Stileto vendeta 17.00 Hingesugulased 18.00 Põrgulikud kõõgid 19.00 Reporter 20.00 Kodutunne 21.00 Õhtu! 22.00 Mf Söö, palveta, armastu 00.45 Inga Lindström. Armastuse kokaraamat 02.20 NCIS Los Angeles. Verevennad 03.05 Müstlised lood 03.55 Reporter* 04.45 Küladetektiivid 05.30 Tuvikased.	06.07 Super 4 06.20 Sonic Boom 06.32 Astrotobeloogia 06.35 Zak Storm 06.57 Astrotobeloogia 07.00 Põrgulikud kõõgid 08.00 Reporter* 09.00 Meie kaunid kodud 09.30 Õhtu! 10.30 Minu kodu on parim 11.30 Kodus ja võõrsil. Justin piinleb Willow pärast ja kahetseb purjuspäi tehtud patte. Raffy ja Ryderi sõprus võtab ootamatu pöörde 12.00 Stileto vendeta 13.00 Kodutunne 14.00 Tüdruk nimega Elif 15.00 Toscana kirk 16.00 Stileto vendeta 17.00 Hingesugulased 18.00 Põrgulikud kõõgid 19.00 Reporter 20.00 Roaldi nädal. Toitumishäired 21.00 Õhtu! 22.00 Mf Neetud naabrid 00.00 Mf Kuum pirukas 6. Beeta maja 01.35 Mf Teistega voodis 03.10 Reporter* 04.00 Küladetektiivid. Viimane seanss 04.45 Tuvikased. Bundy imeline elu.	06.15 Rosamunde Pilcher - Südameesjad 08.00 Top Shop 08.15 Preili Moon 08.45 Zig ja Sharko 09.10 Tuhat tervist 09.40 Kodustiil 10.10 Meie kaunid kodud 10.40 Hooaeg 11.30 Mis?Moodi 12.00 Rooli võim 12.30 Punane sekund 13.00 Radar 14.00 Kuuuurija 15.00 Päriselu lood. Keskmise palga Eesti 16.00 Siberi võmm. Variisik 16.55 Väikesed. hiig-lased 19.00 Reporter+ 19.35 Mf Ace Ventura - loomadetektiiv 21.25 Mf Everest 23.45 Mf Hunt 02.00 Mf Neetud naabrid 03.35 Armastuse saar. Tüdrukutel on täita erülesanne, mis pakub palju lusti 04.20 Küladetektiivid. Surm saabus pärast valimisi. Ambrosius Gerber leitakse päev pärast Alpiühingu valimisi surnult mägiõnnist, kus ta eelmisel õhtul oma võitu tähistas 05.05 Krimi 05.30 Reporter+*	06.20 Inga Lindström - Hil-desundi metsikud hobused 08.05 Lustakad karud 08.20 Jahihooaeg 10.00 Kodutunne 11.00 Õhtu parimad palad 12.00 Roaldi nädal. Toitumishäired 13.00 Üks eriline loomakliinik 14.00 Doktor Murphy 15.00 Rizzoli ja Isles. Ocean Frank. Leitakse mees, kes on näiliselt voodimängude käigus surma saanud, kuid asi on keerulisem kui paistab. Juhtlõngad viivad abikaasani 15.55 Malluka suvi 16.25 Köök 17.25 Suur komöödiaõhtu 19.00 Reporter+ 19.35 Meie aasta Aafrikas. Lukuslik safari. Masaid ja safari - jõukate meelelahutus 20.35 Mf Zorro mask 23.20 Mf Löögiulatus 01.20 Mf Mõrvamängud 03.00 Mf Ace Ventura - loomadetektiiv 04.25 Küladetektiivid. Ta läks liiga kaugele 05.10 Reporter+* 05.40 Malluka suvi	06.05 Super 4 06.20 Sonic Boom 06.32 Astrotobeloogia 06.35 Zak Storm 06.57 Astrotobeloogia 07.00 Põrgulikud kõõgid 08.00 Reporter* 09.00 Mis?Moodi 09.30 Õhtu 10.30 Minu kodu on parim 11.30 Kodus ja võõrsil. Raffy ja Ryder hoiavad teineteist eemale. Beni tulevik on Palmeri kätes 12.00 Stileto vendeta 13.00 Meie aasta Aafrikas. Lukuslik safari 14.00 Tüdruk nimega Elif 15.00 Toscana kirk 16.00 Stileto vendeta 17.00 Hingesugulased 18.00 Põrgulikud kõõgid 19.00 Reporter 20.00 Kuuuurija 21.00 Õhtu! 22.00 Mf Bourne'i ultimaatum 00.20 Mf Metsamajake 02.00 Õhtu parimad palad 02.50 Siberi võmm. Variisik 03.35 Reporter* 04.20 Küladetektiivid. Rosenheimi suur auhind 05.05 Rambivalguses. Ben Affleck. Keira Knightley 05.15 Tuvikased	06.05 Super 4 06.20 Sonic Boom 06.32 Astrotobeloogia 06.35 Zak Storm 06.57 Astrotobeloogia 07.00 Põrgulikud kõõgid 08.00 Reporter* 09.00 Kodustiil 09.30 Õhtu 10.30 Minu kodu on parim 11.30 Kodus ja võõrsil. Tori kaotab lapse. Rossi otsides tahab Colby pulmad edasi lükata. John on Beni äriplaani vastu 12.00 Stileto vendeta 13.00 Kuuuurija 14.00 Tüdruk nimega Elif 15.00 Toscana kirk 16.00 Stileto vendeta 17.00 Hingesugulased 18.00 Põrgulikud kõõgid 19.00 Reporter 20.00 Radar 21.00 Õhtu! 22.00 Krimi 22.30 Mf Hanna 00.45 Mf Zorro mask 03.10 Rooli võim 03.35 Reporter* 04.20 Küladetektiivid. Upsakus ajab hauda 05.05 Rambivalguses. Leonardo di Caprio. Arnold Schwarzenegger 05.15 Tuvikessed	06.05 Super 4 06.20 Sonic Boom 06.32 Astrotobeloogia 06.35 Zak Storm 06.57 Astrotobeloogia 07.00 Põrgulikud kõõgid 08.00 Reporter* 09.00 Tuhat tervist 09.30 Õhtu! 10.30 Minu kodu on parim 11.30 Kodus ja võõrsil 12.00 Stileto vendeta 13.00 Radar 14.00 Tüdruk nimega Elif 15.00 Toscana kirk 16.00 Stileto vendeta 17.00 Hingesugulased 18.00 Põrgulikud kõõgid 19.00 Reporter 20.00 100 erilist eestlast 20.30 Punane sekund 21.00 Õhtu! 22.00 Pilvede all 23.00 Doktor Murphy 23.55 Surmarelv. Kodused 00.50 Seksi õppetunnid 01.40 NCIS Los Angeles. Lähivõitlus 02.25 Võmm ja selgelnägija 03.05 100 erilist eestlast 03.35 Reporter* 04.20 Küladetektiivid 05.05 Rambivalguses. Amanda Seyfried. Melissa McCarthy 05.15 Tuvikessed
TV3	06.15 Lasteka hommik 08.05 Kirgede torm 09.10 Minu köök on parim 10.35 Top Shop 10.55 Vaprad ja ilusad 11.25 Meisterkook 12.25 Võimalik vaid Venemaal* 12.55 Naabrist parem 14.00 Suur lotokolmapäev. Rooside sõda 15.00 Meisterkook. Wolfgang Puck 16.00 Vaprad ja ilusad 16.30 Kirgede torm 17.35 Minu köök on parim 19.00 Seitsmesed. Uudised 19.30 Seitsmesed 20.00 Ajujaht 20.30 Kättemaksukontor. Kahtlus 21.35 Selgelnägijate tuleproov. Kas inimene käis tõesti Kuul või on tegemist müstifikatsiooniga? 23.15 NCIS. Kriminalistid. Sõjaväelaste lapsi kimbutab salapärane haigus 00.10 Mf Põõrased 02.05 Quantico. 03.00 Kättemaksukontor 03.50 Ajujaht 04.15 Võimalik vaid Venemaal* 04.35 Seitsmesed. Uudised 05.00 Seitsmesed 05.25 Kirgede torm	06.15 Lasteka hommik 08.05 Kirgede torm 09.10 Minu köök on parim 10.35 Top Shop 10.55 Vaprad ja ilusad 11.25 Meisterkook* 12.25 Võimalik vaid Venemaal* 13.00 Papad Mammad. Pulmatolad* 13.55 Kättemaksukontor. Kahtlus 15.00 Meisterkook. Meisterkoka pulm 16.00 Vaprad ja ilusad 16.30 Kirgede torm 17.35 Minu köök on parim 19.00 Seitsmesed. Uudised 19.30 Seitsmesed 20.00 Suure tähe väike täht 21.35 Võimalik vaid Venemaal 22.00 Mf Kriminaalne elu 00.10 Mf Pruutneitside kättemaks 02.05 Hawaii 5-0. Kasulik kraam. McGarrett ja tiim peavad üles leidma Vene spiooni, kes varastas tähtsat infot sisaldava mälu-pulpa 03.00 Selgelnägijate tuleproov 04.25 Võimalik vaid Venemaal 04.50 Seitsmesed. Uudised 05.15 Seitsmesed 05.40 Kirgede torm	06.30 Simpsonid. Margie jää-tis. Naljakas paar 07.20 Lasteka hommik 09.00 Simpsonid 10.00 Naudime elu 10.30 Nurgakivi 11.00 Buduaar 11.30 Naabrist parem 12.30 Kättemaksukontor. Kahtlus 13.35 Eesti muusika karikas 15.50 Midsomeri mõrvad. Püha usaldus. Klooster peab avama ukse 21. sajandi poliitseinikele, kui sealt leitakse nunnka kägistatud surnukeha. Barnaby ja Jones puutuvad kokku teismeliste armusuhete ning kadunud antiikhõbeda ja Aafrika kunstiga 17.55 Papad Mammad. Pulmatolad 19.00 Seitsmesed. Uudised 19.30 Mf Shrek nüüd ja igavesti 21.25 Mf Pruutide sõda 23.20 Mf Videviku saaga. Koidukuma 1 01.50 Midsomeri mõrvad. Püha usaldus* 03.30 Naabrist parem 04.20 Nurgakivi 05.15 Seitsmesed. Uudised 05.45 Papad Mammad	06.30 Simpsonid 07.20 Lasteka hommik 09.00 Simpsonid 10.00 Mf Shrek nüüd ja igaves-ti 12.00 Padjaklubi 13.00 Suure tähe väike täht 14.35 Stop! 15.10 Ajujaht 15.50 Midsomeri mõrvad. Haruldane lind. Kui linnuvaatleja leitakse surnult, uurivad Barnaby ja Jones, kas juhtunud süüdistada ornitoloogiat, millele kannatanu oli pühendunud, või on tegemist millegi hullemaga 17.55 Kaks kanget Sovietistanis 19.00 Seitsmesed. Uudised 19.30 Papad Mammad. Veel üks papa! 20.30 Eesti muusika karikas. Poolfinaal 22.35 Mf 007. Casino Royale 01.40 Impeerium			

CHARLOT

Suurem kooli- ja kontoritarvete müüja Rapla südames!

02.-08.mai

SÜNNIPÄEVANÄDAL

Osta kaks, saad kolmanda TASUTA!

3. mail igal täistunnil saab kooki ja kingitusi ka!

LISAKS: Lamineerimine, Kõitmine, Koopiateenus,
Reklaamkingitused, Käsitöö- ja kunstitarbed

CHARLOT Tallinna mnt. 22, Rapla
E-R 9-18, L 9-15, rapla@charlot.ee

Parim kingitus on Charlott
KINKEKAART

Raplamaarent

Raplamaarendi eesmärk
on pakkuda kvaliteetset
ja taskukohast renditeenust.

Meilt saad rentida:

- Sõiduautosid, väikebusse, kaubikuid ning haagiseid
- Äri- ja laopinda Märjamaal ja Kohilas
- Ehituseks vajaminevat (tellingud, käärtõstuk jpm)

info@raplamaarent.ee Tel. +372 5555 5388

www.raplamaarent.ee

RAPLA KÜTTEKONTOR

MÜÜB LÕHUTUD LEPA KÜTTEPUID (25-60 cm).

MÜÜME KA PUITBRIKETTI.

Tel 516 6305

- Ostame METSAKINNISTUID,
- ka raiutud ja hüpoteegiga
- Ostame PÖLLUMAAD
- Küsi hinda! Teeme pakkumise!

Lai 10, 80010 Pärnu
Tel 447 7900, 528 5263.
Faks 447 7903, metsagrupp@hot.ee

OÜ Priimo Mets ostab:
metsakinnistuid,
kasvatat metsa, kasepaku,
okaspuu palki, paberipuitu,
küttepuid, võsa hakkeks.

Pakub:
saematerjali,
metsaveoteenust.
kase küttepuidu ja kase
kütteklotse bigbag kottides

Tel. 506 9966; 489 0696
E-post priimo.mets@priimo.ee

E-POOD: www.loodusspa.ee

Rapla kaupluses Väärt Raplamaa Toode

Hea METSAOMANIK!

OSTAME: kasvatat metsa,
metsamaad, palki ja paberipuitu,
küttepuitu ja raidmeid.

Metsä Forest Eesti AS

Tel: 501 9257, 503 8777
e-mail: eesti@metsagroup.com

Metsä

KESKKONNAAMET

Õhusaasteloa andmise teade

Keskkonnaamet teatab Osaiingu CONTRACTOR (registrikood 11022401; Rapla maakond, Kohila vald, Kohila alev, Puidu tn 1, 79804) õhusaasteloa valmimisest.

Käitise põhitegevuseks on metallkonstruktsioonide ja nende osade tootmine. Tootmisterritooriumi aadress on Rapla maakond, Kohila vald, Kohila alev, Puidu tn 1, 79804; katastritunnus 31801:022:0024. Lähim kaitstav loodusobjekt Tohisoo mõisa park (KLO1200205) asub ca 450 meetri kaugusel idas. Käitise heiteallikateks on värvikambri ja kuivatuse väljatõmbed. Tootmises kasutatakse kuni 14,125 tonni orgaanilisi lahusteid sisaldavaid kemikaale aastas, õhku eraldub kuni 7,745 tonni lenduvaid orgaanilisi ühendeid aastas. Käitis saab tähtajatult kehtivusega õhusaasteloa nr L.ÖV/332790.

Õhusaasteloaiga saab tutvuda Keskkonnaameti keskkonnateenuste portaalis (https://eteenus.keskkonnaamet.ee), Lääne regiooni Rapla kontoris (Tallinna mnt 14 79513 Raplas, tel 484 1171) ja Keskkonnaameti avalikus dokumendiregistris http://dhs-adr-kea.envir.ee/.

Harakad otsivad KLIENDITEENINDAJAT & KOKAABI

Klienditeenindajalt ootame säravat silma, rõõmsat meelt ja eelnevat kogemust sarnasel töökohal.

Kokaabiks võid sobida ka siis, kui oled alles mõtlemas koka ameti peale, samas oskad köögis kiirelt toimetada ja armastad korda enda ümber.

Teid ootab ees klientide poolt soojalt vastuvõetud kohvik Kohilas. Meil on toetav meeskond, kiired ja korrektsed töövõtted ning harakatele kohane rõõmus meel :)

Anna endast märku:
info@haraka.ee või +372 524 1473
www.haraka.ee

Leht ei jõudnud postkasti! Helista tel 661 6616

RAPLA REHVIKESKUS

- **REHVIDE MÜÜK JA PAIGALDUS** (veoautod, traktorid, eritehnika, sõiduaudod)
- **TEHNOÜLEVAATUS** (sõiduaudod, haagised, mootorrattad, traktorid)
- **Sõiduaudode ja väikekaubikute REMONT**

www.rehvikeskus.com
rehvikeskus@rehvikeskus.com

Rehvitööd 489 4166, 522 5556
Rehvid 509 0443
Autoremont 5199 9606
Tehnoülevaatuspunkt 5300 1400

Soone, Uusküla küla Rapla, Raplamaa 79530

8. JUUNIL
MÄRJAMAA LAULUVÄLJAKUL
VÄRAVAD AVATAKSE 19.00 // ALGUS KELL 20.00

SUVE SUUR AVAPIDU 2019

SUVE AVAVAD EESTI PARIMAD:

ANNE VESKI

TERMINAATOR

TOPELTMÄNG

RENATE · BAD ART

ÕHTUT JUHIVAD TRE RAADIO EETRIHÄÄLED!

× ERINEVAD ATRAKTSIOONID × LASTELE BATUUT ×
× JÕU-, ILU- JA OSAVUSMÄNGUD ×
× TÄNAVATOITUDE JA KOHVIKUTE ALA ×

SOODUSPILETID EELMÜÜGIS PILETILEVI MÜÜGIKOHTADES & MÄRJAMAA RAHVAMAJAS KUNI 7.06 HINNAGA 15 €
PEOPÄEVAL & KOHAPEALT 18 €

ALLA 13-AASTASELE LASTELE, KES ON VANEMATEGA KAASAS, POLE PILETIT VAJA OSTA
*PILETILEVIST OSTMISEL LISANDUB PILETILEVI LISATASU

LISAINFO: RAPLA.TRE.EE & WWW.TRE.EE
f/RAADIOTRE f/TREEVENTS @/TRERAADIO

Ühe õhtuga heategevuseks üle 540 euro

2018. aasta kevadel oli õhus võimalus, et Rapla täiskasvanute gümnaasium (RTG) paneb ukseid kinni ja uut õppeaastat oma majas ei näegi. Nüüd on sellest aasta möödas ning RTG pole mitte ainult jätkuvalt elujõuline, vaid selle kinnituseks korraldati laupäeva, 27. aprilli õhtul särav ja särtsakas kevadball.

Siim Jõgis

Sündmus leidis aset Rapla kultuuri-keskuses ning õhtu jooksul käis sealt läbi ligikaudu 80 külalast. Balli korraldamise võtsid enda õlgadele kaks 11E klassi õpilast, Kristiina Põhjakas ja Tuuliki Lemsalu. Tegemist oli nende praktilise tööga, mis on vajalik osa kooli lõpetamisest.

Heategevus

Nagu ballidel ikka, koosnes õhtu muusikast, tantsimisest ning maitsvatest suupistetest, kuid lisaks sellele oli veel üks läbiv joon. See oli heategevus. Õhtu jooksul koguti raha Eesti Vähiliidu jaoks. See tähendab, et kogu piletitulu, annetused, oksjonil kogutud summa ning kookide ja maiustuste müügi pealt teenitud tulu läks vähiliidule. Õhtu lõpuks kogunes annetuskarpi 543 eurot ja 15 senti, mille Kristiina Põhjakas andis kohapeal üle vähiliidu esindajale Hanno Egiptile. Tema omakorda kinnitas, et seda raha kasutatakse selleks, et ennetada või varakult avastada Eesti inimestel vähkkasvajaid.

Üks kevadballi korraldajatest Kristiina Põhjakas rääkis, et kuna praktiline töö tuli neil enne kooli lõpetamist nagunii ära teha, otsustati see ette võtta suurelt. Kevadballi korraldamine on tööpoolest suur ettevõtmine ning seda ütles ka Põhjakas. Mõtted selle läbiviimiseks hakkasid liikuma juba 2018. aasta septembris ja oktoobris. Balli korraldamise idee autor oli teine korraldaja Tuuliki Lemsalu. Niipea kui õpetajad sellest kuulsid, kiitsid nad mõtte heaks. Põhiline töö õhtu õnnestumiseks sai tehtud viimase paari kuuga.

Teine mõte – siduda kevadball heategevusega – tuli samuti Tuuliki Lemsalult. “Tänapäeval on vähk levinud haigus ning väga kahju on inimestest, keda see puudutab. Ravi on väga kallis ja iga sent läheb heaks otstarbeks,” rääkis Kristiina Põhjakas.

Üks viis, kuidas õhtu jooksul raha koguti, oli oksjon. Võib vahest öelda,

et see oligi ürituse kõige intrigeerivam osa. Enampakkumisele läksid RTG vilistlaste valmistatud esemed nagu seinakell, puidust kausi ja lõikelaudade komplekt ning maalid, samuti raamatud. Kõige hinnalisem ese oli laulja ning saatejuhi Mart Sanderi tehtud maal, mis oli pühendatud emadepäevale. Kõigile neile esemetele lisandusid Rapla täiskasvanute gümnaasiumi meened.

Kõikide esemete alghind oli üks euro, kuid summad hakkasid kerkima üsna kärmelt. Õhtujuht ning ühtlasi ka oksjoni läbiviija oli Mikk Merikivi. Oma karismaatilise olekuga tegi ta sellest igati meeldejääva sündmuse. Seinakell läks müüki 25 euroga, esimesed maalid 50 euro ning raamatud 10 euro eest. Nagu eeldada võis, jõuti kõige suurema summani Mart Sanderi maali juures. Sobivalt oli see jäetud ka viimaseks esemeks. Alghind nagu teistegi puhul oli ka seekord üks euro. Kerkima hakkas see väga kiirelt ning jõudis ühel hetkel saja euron. Saalis kõlas selle peale aplaus. Saja peale see siiski püsima ei jäänud ning lõpuks leidis Mart Sanderi käe all valminud maal omaniku 140 euro eest.

Uus traditsioon?

RTG õpilaste juhendaja praktilise töö läbiviimisel oli kooli huvijuht Kristi Luik. Ta avaldas lootust, et ehk võiks kevadballist kujuneda RTG iga-aastane traditsioon. Kindel see siiski veel ei ole. Suunatud oli ball sisuliselt kõigile huvilistele ning Luik sõnas, et heameelt tegi just see, et külalisi tuli kaugemaltki kui ainult Raplast.

Õhtu lõpuosas võttis sõna ka RTG direktor Vello Kübar. Mõlemad korraldajad, Kristiina ja Tuuliki, said temalt kingituseks viis lilleõit. Kübar ütles, et lillede arv on vihjeks, mis hinde on mõlemad tütarlapsed praktilise töö läbiviimise eest välja teeninud.

Tantsumuusika eest hoolitsesid kollektiivid Respekt, Toomus ja Bluefellas. Tantsukavaga andis üritusele särtsu juurde Kuimetsa tantsutrupp Elulust.

Torti lõikavad balli korraldajad Tuuliki Lemsalu, direktor Vello Kübar ja Kristiina Põhjakas.

Oksjonil müüdi Mart Sanderi maal kõige suurema summa - 140 euro eest.

Fotod: KRISTI KULLERKUPP

ISSN 2228-1886

RAPLAMAASõnumid

Rapla 79511, Viljandi mnt 6, tel 489 2133, 5567 3260
Tellimine, reklaam ja kuulutused 489 2130, 5551 1084,
e-post: info@sonumid.ee, kodulehekülg: www.sonumid.ee

Peatoimetaja: Tõnis Tõnisson
Tegevtoimetaja: Inge Põlma (489 2244)
Ajakirjanikud: Siim Jõgis (489 2132), Helerin Väronen (489 2137), Vivika Veski, Mari Tammar (489 2246), Katri Reinsalu, Stina Andok
Tehnilise toimetuse juhataja: Siim Solman (489 2138)
Kujundajad: Ulvi Blande (489 2138), Siim Solman (489 2138)
Keeletoimetaja: Liivi Jegorov (489 2138)
Reklaamiosakonna juhataja: Ulvi Salumäe (489 2130).
Reklaamijuht: Ingle Mustallikas (489 2130)
Veebitoimetaja: Kadri Paju (489 2130)
Raamatupidaja: Juulija Kuum (489 2133)

Toimetusel on õigus kirju ja kaastõid nende selguse huvides toimetada ning lühendada. Kaastõid ei tagastata ega retsenseerita. Honoreeritakse tellitud kaastõid. Raplamaa Sõnumeid on võimalik tellida Eesti Posti sidejaoskondadest, raamatukogudest, toimetuse reklaamiosakonnast ja internetis Raplamaa Sõnumite koduleheküljel. Toimetust võtab vastu ka telefonitsi esitatud tellimusi. Kuulutuste ja reklaami vastuvõtt tööpäeviti 8.30 - 17 Viljandi mnt 6, Rapla. Tel 489 2130.

Väljaandja: OÜ Nädaline. Trükk AS Printall. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse: pn@eall.ee või tel 646 3363